

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о ревизији Консолидованог годишњег финансијског
извјештаја за кориснике буџета Републике Српске
за период 01.01. до 31.12.2012. године**

Број: РВ001-13

Бања Лука, 20. август 2013. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	1
II	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	9
III	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеноЈ РЕВИЗИЈИ.....	11
1.	Увод	11
2.	Спровођење препорука из претходног извјештаја	12
3.	Закључак о функционисању система интерне контроле	13
4.	Набавке.....	18
5.	Јавне инвестиције.....	20
6.	Консолидовани годишњи финансијски извјештај	27
6.1.	Извјештај о извршењу буџета	28
6.1.1.	Припрема, израда и доношење буџета	28
6.1.2.	Приходи и примици.....	30
6.1.3.	Расходи и издаци.....	33
6.1.3.1.	Расходи за лична примања	35
6.1.3.2.	Расходи по основу коришћења роба и услуга	36
6.1.3.3.	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	38
6.1.3.4.	Субвенције	38
6.1.3.5.	Грантови	39
6.1.3.6.	Дознаке на име социјалне заштите.....	40
6.1.3.7.	Трансфери између буџетских јединица	40
6.1.3.8.	Издаци за нефинансијску имовину	42
6.1.3.9.	Буџетски суфицит/дефицит	42
6.1.4.	Нето финансирање.....	43
6.1.4.1.	Издаци за финансијску имовину	43
6.1.4.2.	Издаци за отплату дугова.....	43
6.1.5.	Непокривени дефицит фонда текућег периода	44
6.2.	Биланс успјеха.....	45
6.2.1.	Приходи.....	45
6.2.2.	Расходи	46
6.2.3.	Финансијски резултат текуће године	46
6.3.	Биланс стања.....	47
Актива.....		48
6.3.1.	Текућа имовина.....	48
6.3.1.1.	Готовина и готовински еквиваленти	48

6.3.1.2.	Краткорочни пласмани	50
6.3.1.3.	Краткорочна потраживања	51
6.3.1.4.	Краткорочна разграничења	54
6.3.1.5.	Финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица	55
6.3.1.6.	Нефинансијска имовина у текућим средствима	56
6.3.2.	Стална имовина	56
6.3.2.1.	Дугорочни пласмани	56
6.3.2.2.	Дугорочна потраживања	57
6.3.2.3.	Остала дугорочна финансијска имовина	58
6.3.2.4.	Нефинансијска имовина у сталним средствима	58
Пасива		60
6.3.3.	Обавезе	60
6.3.3.1.	Краткорочне финансијске обавезе	61
6.3.3.2.	Обавезе за лична примања	62
6.3.3.3.	Обавезе из пословања	63
6.3.3.4.	Обавезе за субвенције, грантове и дознаке	63
6.3.3.5.	Краткорочна резервисања и разграничења	64
6.3.3.6.	Финансијски и обрачунски односи између буџетских корисника	65
6.3.3.7.	Дугорочне финансијске обавезе	65
6.3.3.8.	Дугорочна резервисања и разграничења	66
6.3.3.9.	Остале дугорочне обавезе	66
6.3.4.	Властити извори	66
6.3.4.1.	Финансијски резултат	67
6.4. Биланс новчаних токова		68
6.5. Ноте		69

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Предмет

Извршили смо ревизију Консолидованог годишњег финансијског извјештаја за кориснике буџета Републике Српске који обухвата биланс стања за кориснике буџета Републике Српске са стањем на дан 31. децембар 2012. године и за годину која се завршава на тај дан, одговарајућег биланса успјеха и биланса новчаних токова, извјештаја о извршењу буџета за годину која се завршава на тај дан те ревизију усклађености поступака и трансакција са значајним законским и другим прописима за исти период. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Министар финансија Републике Српске је одговоран за припрему и фер презентацију овог финансијског извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и Међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале усљед преваре и грешке; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствене процјене које су примјерене датим околностима. Министар је такође одговоран да обезбиједи да пословање Министарства финансија Републике Српске буде у складу са одредбама закона и прописа, укључујући и одредбе закона и прописа које одређују износе и објелодањивања у финансијским извјештајима.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу проведене ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије. Овим стандардима се налаже да поступамо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе, те да је Министарство финансија Републике Српске исправно примијенило значајне законске и друге релевантне прописе.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизорских доказа о усклађености пословања и о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих усљед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизорских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефикасности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основу за наше ревизорско мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора, финансијског резултата, извршења буџета и намјене трошења јавних средстава.

Основа за изражавање мишљења са резервом

Као што смо навели под тачком 2. Извјештаја:

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове није спровела препоруку из претходних ревизорских извјештаја (2010. и 2011. године) која се односила на куповину и укњижбу пословног простора од продавца „Тргопродаја“ Приједор у износу од 6.042.000 КМ (уговор ОПУ број 592/2010 од 14.12.2010. године, члан 5. алинеје 2, 3 и 4), нити је обезбиједила поврат датог аванса у износу од 1.500.000 КМ уплаћеног 14.12.2010. године.

Као што смо навели под тачкама 3. и 6.4. Извјештаја:

При обављању дјелатности поједини буџетски корисници су запошљавали државне службенике и намјештенике на начин који није у потпуности усклађен са одредбама чл. 30, 31, 50, 64. и 111. Закона о државним службеницима и члана 34. став 1. алинеја 2. и 3. Закона о раду, у дијелу који се односи на једнакост у правима по питању радно-правног статуса дефинисаног чланом 8. став (1) под а) Закона о државним службеницима.

Нефинансијска имовина у сталним средствима бивше Републичке управе царина Републике Српске у износу од 18,8 милиона КМ и постројења и опрема бившег Министарства одбране Републике Српске у износу од 12,9 милиона КМ није пописана и усаглашена са књиговодственим стањем на дан 31.12.2012. године, сходно члану 5. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза. За наведену имовину (осим земљишта у износу од 743 хиљаде КМ), није извршен обрачун амортизације према члану 21. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. Финансијска имовина бивше Републичке управе царина Републике Српске у износу од 1,2 милиона и бившег Министарства одбране Републике Српске у износу од 3,1 милион КМ такође није пописана и усаглашена. Обавезе бившег Министарства одбране Републике Српске и бивше Републичке управе царина Републике Српске у износу од 41 милион КМ нису пописане и усаглашене са књиговодственим стањем на дан 31.12.2012. године, сходно наведеном Правилнику.

Попис и усклађивање књиговодственог са стварним стањем стамбених јединица (кућа и станова) изграђених средствима Владе Републике Српске и „стамбених објеката у припреми“, станова и кућа изграђених по Програму стамбеног збрињавања ратних војних инвалида од I-IV категорије и породица погинулих бораца на дан 31.12.2012. године, није извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза (чл. 17. тачка 7, 18. тачка 1б) и 20. тачка 1 г) и њ)).

Прије састављања годишњег финансијског извјештаја Министарство финансија Републике Српске није у потпуности извршило усаглашавање салда са UniCredit Bank а.д. Бања Лука, код које су отворени рачуни Републике Српске. У Нотама уз финансијски извјештај нису извршена објелодањивања за неусаглашена салда на рачунима (оспорена стања, погрешно исказана или неискказана), што није у складу са чланом 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Стварно стање новчаних средстава је пописано у мањем износу за 35.000 КМ (средства у благајни), у односу на књиговодствено стање исказано у ГКТ. Приликом пописа није констатовано евидентно одступање и тиме није извршена ни детаљна анализа тог одступања, што није у складу са наведеним чланом 5. поменутог Правилника. Новчана средства на девизном рачуну код пословне банке у износу од

445.000 NOK, односно 119.193 KM, нису обухваћена пописом и иста нису исказана у оквиру евиденција у пословним књигама, тако да је краткорочна финансијска имовина потцијењена за наведени износ.

Датим инструкцијама Министарства финансија Републике Српске су промијењене рачуноводствене политике везане за евидентирање улагања у нефинансијску имовину (набавка, задуживање и трансфер средстава). Уважавајући Уговорни аранжман са Републиком Србијом и пословне промјене по основу истог, Министарство финансија Републике Српске у Билансу новчаних токова није исказало прилив од финансирања и одлив по основу инвестиционих активности, обзиром да их по овом основу, посматрајући систем рачуна у оквиру ЈРТ и ГКТ није ни било. Овим промјенама рачуноводствених политика нису задовољени критеријуми параграфа 17. MPC JC 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке, из разлога што се у финансијским извјештајима не пружају поуздане и релевантне информације о издацима за нефинансијску имовину, што је довело до нереалног исказивања извршења буџета (нису евидентирани приливи од зајмова) и новчаног тока (MPC JC-2 Извјештаји о новчаним токовима, параграф 26). Према напријед наведеном није остварен циљ наведеног MPC JC јер нису дате потпуне информације о новчаним токовима ентитета које су важне корисницима финансијских извјештаја за доношење одлука и које пружају информације како је ентитет јавног сектора стекао готовину за финансирање својих активности и начин на који је ту готовину користио. Промијењеним рачуноводственим политикама јавна улагања (из буџета Републике) у нефинансијску имовину у оквиру локалних заједница су исказана као текући расходи на позицији трансфера (на нивоу буџета Републике) без евиденција на позицији издатака за нефинансијску имовину (на нивоу локалних заједница). Оваквим политикама у оквиру извршења буџета (на нивоу Републике или локалних заједница) није приказан издатак за нефинансијску имовину, што није у складу са дефинисаним рачуноводственим политикама.

Као што смо навели под тачком 4. Извјештаја:

Набавке у најмањем износу од 16 милиона KM (узорком обухваћених набавки), нису проведене у складу са Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине.

Као што смо навели под тачком 5. Извјештаја:

У области јавних улагања из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске систем интерних контрола није успостављен на адекватан начин и тиме није спроведена препорука дата претходним ревизорским извјештајем. Закон о финансијском управљању и контроли у јавном сектору Републике Српске (који је дужи временски период у нацрту) није донесен. Члан 27. став 1. и члан 28. Уредбе о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске нису усклађени са чланом 56. став 1. Закона о измјенама и допунама Закона о републичкој управи. Радови везани за улагања у оквиру економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске се уговарају или проводе прије доношења одлуке или за које није обезбијеђена сагласност. Не врши се контрола провођења процедура и рационалног трошења буџетских средстава код носилаца пројеката економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске и мјесечни извјештаји се не подносе или су непотпуни и неблаговремени.

Као што смо навели под тачком 6.1.1. Извјештаја:

За покриће обавеза (из 2011. године) у износу од 16,7 милиона KM, исказаних на позицијама расхода обрачунског карактера (за које нису била обезбијеђена или расположива средства у 2011. години), пројекцијом буџета нити ребалансом нису обезбијеђена средства у 2012. години.

Као што смо навели под тачкама 6.1.2, 6.1.3. и 6.3.2.4. Извјештаја:

Евиденције пословних промјена нису у потпуности вршене према одредбама Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. Ради погрешних класификација позиције прихода и примитака, расхода и издатака су утврђене у већем или мањем износу у односу на исказано и извршена је погрешна фондовска класификација. Грешке се односе на:

- више исказане приходе у износу од 449.903 КМ, а мање исказан негативни финансијски резултат ранијих година;
- мање исказане пореске приходе у износу од 1.346.299 КМ, а више исказана краткорочна резервисања и разграничења;
- више исказане непореске приходе у износу од 4.770.197 КМ, а мање исказане приходе обрачунског карактера;
- примљени трансфери између буџетских јединица различитих нивоа власти су више исказани, а остали непорески приходи мање за износ од 377.535 КМ;
- ван ГКТ примљени грантови у износу од 2.581.067 КМ су исказани на фонду (02) умјесто на фонду (03);
- издаци за нефинансијску имовину су исказани мање, а текући расходи више за износ од 304.950 КМ;
- више исказане расходе обрачунског карактера, а мање исказане текуће расходе у износу од 421.208 КМ и
- више исказану осталу нематеријалну непроизведену имовину, а мање исказану финансијску имовину у износу од 62.000 КМ.

Као што смо навели под тачкама 6.1.3, 6.1.3.9. и 6.3.3. Извјештаја:

Ради насталих обавеза изнад буџетом одобрених или расположивих средстава текући расходи су мање, а расходи обрачунског карактера више исказани у укупном износу од 85.051.074 КМ.

Стварање обавеза изнад буџетом одобрених или износа расположивих средстава није у складу са чланом 39. Закона о буџетском систему Републике Српске. Немогућност евидентирања створених обавеза у оквиру текућих расхода ствара погрешну слику о укупним расходима и нереалан проценат извршења буџета за предметну годину и извршења у односу на претходну годину.

По том основу стварно извршење је за 4,7% веће од ребалансом одобрених средстава, што није у складу са чланом 5. став 1. Закона о буџетском систему Републике Српске, којим је дефинисано да буџетска средства и издаци морају бити уравнотежени.

Због техничке немогућности евидентирања текућих расхода по основу обавеза створених изнад буџетом одобрених и расположивих средстава и неодговарајућих класификација и евиденција сходно Наредби о обавезном уносу свих обавеза буџетских корисника у ГКТ број: 06.12/020-182/13 од 30.01.2013. године, утврђена је разлика између исказаног суфицита и стварног резултата (буџетски суфицит) у износу од 88.474.974 КМ.

Као што смо навели под тачкама 6.1.3.1. и 6.1.3.2. Извјештаја:

Поједини буџетски корисници су у оквиру нето плата исплаћивали накнаде по основу посебних резултата рада (у најмањем износу од 117 хиљада КМ), што није у складу са чл. 28. став 2. Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске. Висина наведене накнаде није регулисана одредбама члана 14. Посебног колективног уговора и Анексом посебног колективног уговора за запослене у управи. Исплаћиване су и накнаде за одвојен живот (у најмањем износу од 31 хиљаду КМ), сходно Одлуци о посебним правима и накнадама изабраних и постављених лица и запослених у органима државне управе иако њене одредбе нису у складу са чл. 30-32.

поменутог Закона о платама. Академија наука и умјетности Републике Српске је у току 2012. године исплатила академске награде веће за 24.504 КМ, у односу на висину награда дефинисаних Статутом Академије.

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове је исказала расходе по основу закупа станова за запослене у износу од 62.397 КМ. Управа у 2012. години није сачинила списак запослених радника који су били корисници закупљених станова нити је интерним актима регулисала носиоце права на закуп стана. Накнада за коришћење станова није у складу са одредбама Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске и Одлуком о посебним правима и накнадама изабраних и постављених лица и запослених у органима државне управе.

У Министарству породице, омладине и спорта и Министарству здравља и социјалне заштите приликом обрачуна путних налога није у потпуности примијењена Уредба о издацима за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске.

Као што смо навели под тачком 6.1.3.4. Извјештаја

У Агенцији за аграрна плаћања Републике Српске, при обради захтјева за подстицаје, нису се поштовале процедуре прописане чланом 20. Правилника о интерним контролама и интерним контролним поступцима, тј. захтјеви се нису рјешавали према хронолошком редослиједу и не поштују се прописани рокови за обраду захтјева. Средства за субвенције у износу од најмање 5.348.288 КМ додијељена су супротно члану 3. тачка а) Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села, тј. средства су додјелјивана корисницима који су имали доспјеле, а неизмирене обавезе према Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, Агенцији и ЈП „Робне резерве Републике Српске“. Супротно члану 3. тачка б. наведеног Правилника, приликом одобравања рјешења за подстицаје није вршена контрола измирења обавеза по основу накнада за противградну заштиту. Код додјеле средстава за ванредне потребе и помоћи, која су исказана у износу од 2.310.286 КМ, не постоје јасни критеријуми на основу којих се врши додјела средстава, као ни бодовне листе на основу којих су вреднују захтјеви за додјелу, тако да није могуће утврдити тачност и оправданост утврђених износа, као и објективност при додјели наведених подстицаја.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске није приликом прегледа достављене документације на Јавни конкурс за додјелу средстава посебних намјена за шуме у потпуности поступило у складу са чланом 12. Правилника о начину прикупљања, критеријумима за расподјелу средстава и поступку коришћења средстава посебних намјена за шуме, тј. није извршило елиминацију шумских газдинства која нису у потпуности оправдала средства за 2011. годину.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске је додјелјивало средства посебних намјена за шуме супротно захтјевима члана 13. став 3. тачка д) наведеног Правилника тј. додијељена су средства ЈП „Шуме Републике Српске“ које није доставило доказ о свим измиреним пореским обавезама и доприносима.

За расподјелу средстава субвенција јавним медијима (1.649.000 КМ) у 2012. години, Влада Републике Српске није упутила Јавни позив за расподјелу истих, нису дефинисани критеријуми за расподјелу, као ни контрола намјенског утрошка овако додијељених средстава по захтјевима јавних медија.

Као што смо навели под тачком 6.1.3.5. Извјештаја

Министарство трговине и туризма је исказало расходе по основу капиталног гранта за развој туризма у Републици Српској, у износу од 4.000.000 КМ. Грант је реализован на основу Уговора о финансирању II фазе изградње насеља „Андрићград“ закљученог између Министарства и "Андрићград" д.о.о. Вишеград и Одлуке Владе Републике

Српске. Евидентирањем средстава којима се финансира изградња насеља "Андрејград" кроз расходе гранта не обезбјеђују се информације у финансијским извјештајима (преглед имовине, обавеза и извора) о учешћу Владе (преко Министарства трговине и туризма) у реализацији пројекта „Андрејград“.

Министарство породице, омладине и спорта је цјелокупан износ грантова расподјелило по основу: расписаних конкурса 40%, закона 41%, Закључака Владе 10% и поднесених захтјева корисника гранта 9%, чиме није обезбиједило довољну транспарентност у расподјели. На основу Владиних закључака и рјешења о реалокацијама са других буџетских корисника одобрена су средства корисницима гранта у укупном износу од 352.589 КМ (10% од укупних грантова), без дефинисаних критеријума, као и без поднесеног програма односно пројекта од стране корисника средстава, што није у складу са чланом 14. тачка 3. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2012. годину. За око 80% укупно додијељених средстава гранта су поднесени извјештаји о намјенском утрошку, што није довољно да би се оправдало намјенско трошење свих буџетских средстава.

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је на основу Закључка Владе Републике Српске извршило исплату средстава за Грађевинско предузеће „Хидроградња“ а.д. Пале у износу од 180.000 КМ, без дефинисаних критеријума, као и без поднесеног програма односно пројекта од стране корисника средстава. Оваква исплата није у складу са чланом 14. тачком 3. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2012. годину.

Као што смо навели под тачком 6.1.3.7. Извјештаја:

Расходи у укупном износу од 512.500 КМ на позицији трансфера између буџетских јединица истог нивоа власти нису елиминисани (јер су погрешно класификовани), сходно члану 97. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. За наведени износ више су исказани трансфери истог нивоа власти, а мање исказани текући трошкови или трансфери различитог нивоа власти.

Као што смо навели под тачком 6.2.2. Извјештаја:

Расходи обрачунског карактера су исказани у мањем износу за 43.057 КМ, по основу неевидентираних трошкова амортизације за 2012. годину и губитака расходоване имовине, који нису исказани код Републичког хидрометеоролошког завода. За наведени износ је прецијењен финансијски резултат текуће године.

Као што смо навели под тачком 6.3. Извјештаја:

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове и Министарство саобраћаја и веза су у оквиру ванбилансних позиција вршили евиденције које према члану 86. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова нису предмет ванбилансне евиденције.

По основу вриједности заплијењене имовине у поступку принудне наплате ванбилансна евиденција је више исказана за износ од 102.329.464 КМ.

Као што смо навели под тачком 6.3.1. Извјештаја:

Краткорочна финансијска имовина је исказана у већем износу за 4.672.093 КМ по основу више или мање утврђене вриједности краткорочне финансијске имовине (неевидентираних новчаних средстава, некоригованих и неелиминисаних потраживања).

Као што смо навели под тачком 6.3.1.3 Извјештаја:

У Министарству пољопривреде код обрачуна концесионих накнада постоји различит приступ у обрачуна и одлучивању о концесионој накнади као обавези концесионара. Ревизија се није могла увјерити да су утврђене обавезе по основу концесионих накнада од стране Пореске управе и потраживања исказана у финансијским извјештајима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде усаглашена, свеобухватна и истинита. Министарство је последије ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о пољопривредном земљишту и даље вршило обрачун и евидентирање потраживања по основу закупа земљишта 30% од укупне закупнине у корист буџета Републике Српске, умјесто 50% у складу са измјенама Закона и у финансијским извјештајима исказало потраживања по основу обрачунате закупнине мања за 20%. Министарство није увело у посјед 86 закупаца на територији општине Градишка са којима је 2008. године склопило уговоре о закупу земљишта у власништву Републике Српске.

Као што смо навели под тачком 6.3.2.4. Извјештаја:

Нефинансијска имовина у сталним средствима је исказана у већем износу за 4.744.120 КМ по основу погрешно исказаних зграда, објеката и земљишта у финансијским извјештајима појединих институција основног образовања и неисказане нефинансијске имовине у сталним средствима. За наведене грешке мање/више су исказани властити извори.

Као што смо навели под тачком 6.3.3 Извјештаја:

Обавезе су исказане у већем износу за 2.489.891 КМ по основу неелиминисаних финансијских и обрачунских односа између буџетских корисника истог нивоа власти, погрешно исказаних обавеза по основу нераспоређених средстава (наплаћених јавних прихода) са рачуна принудне наплате и по основу неевидентираних обавеза из пословања по основу набавке роба и услуга.

Као што смо навели под тачком 6.3.3.5. Извјештаја:

Исказани (класификовани) расходи институција правосуђа (670.988 КМ), приходи бивше Републичке управе царина (3.243.735 КМ), обавезе према Македонија Табаку (1.507.000 КМ), обавезе за Приједорску банку (1.300.338 КМ) и остале обавезе према добављачима (353.602 КМ), немају карактер краткорочних разграничења (до годину дана) сходно чл. 79. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, те чл. 73. и 74. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

Као што смо навели под тачком 6.3.3.8. Извјештаја:

За пројекте који су реализовани у оквиру Јединице за координацију пољопривредних пројеката нису разматрани завршени извјештаји и нису усвојени од надлежних институција Републике Српске, тако да не постоји званична оцјена реализације пројеката и намјенског трошења средстава. Такође, није дефинисана намјена и начин коришћења враћених кредитних средстава Министарству финансија од стране крајњих корисника кредита по пројектима које имплементира Јединица за координацију пољопривредних пројеката. Наведена средства у кредитним споразумима имају карактер револвинг фонда.

Као што смо навели под тачком 6.5. Извјештаја:

Ноте уз Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике и нека Образложења уз финансијске извјештаје буџетских корисника нису у потпуности сачињени у складу са МРС ЈС 1. Презентација финансијских извјештаја, јер не садрже потпуне информација неопходне за разумијевање финансијских извјештаја.

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике Српске, осим за наведено у пасусу Основа за изражавање мишљења са резервом, истинито и објективно приказује у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2012. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Влада Републике Српске и Министарство финансија су своје пословање у току 2012. године у свим материјално значајним аспектима, осим за наведено у пасусу Основа за изражавање мишљења с резервом, обављали у складу са законским и другим прописима (у смислу захтјева ISA 250).

Бања Лука, 20.08.2013. године

Главни ревизор
др Душко Шњегота

II РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоручујемо Министарству да:

1. код запошљавања државних службеника и намјештеника обезбиједи потпуну примјену чл. 30, 31, 50, 64. и 111. Закона о државним службеницима и члана 34. став 1. алинеје 2. и 3. Закона о раду, у дијелу који се односи на једнакост у правима по питању радно – правног статуса дефинисаног чланом 8. став (1) под а) поменутог Закона о државним службеницима;
2. обезбиједи потпуну примјену чл. 5, 17. тачка 7, 18. тачка 1б) и 20. тачка 1 г) и њ) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза по питању имовине бившег Министарства одбране Републике Српске и бивше Републичке управе царина Републике Српске, усаглашавање стварног и књиговодственог стања новчаних средстава и стамбених јединица код Министарства рада и борачко-инвалидске заштите;
3. прије састављања Консолидованог извјештаја, изврши потпуно усаглашавање стања и обавеза са банкама код којих су отворени банковни рачуни и да за евентуална неусаглашена салда врши објелодањивања у Нотама, сходно члану 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
4. промјену рачуноводствених политика у потпуности врши у складу са MPC JC 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке;
5. у потпуности успостави систем интерних контрола у области улагања из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске на начин да иницира доношење Закона о финансијском управљању и контроли у јавном сектору Републике Српске и усклади Уредбу о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске у дијелу VI који се односи на праћење провођења пројеката (члан 27. и члан 28.), сходно дефинисаним надлежностима из члана 56. став 1 Закона о изменама и допунама Закона о републичкој управи;
6. проведе препоруку дату претходним ревизорским извјештајем која се односи на припрему и доношење буџета сходно одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске, тј. да се Документом оквирног буџета врши пројекција и прогноза свих буџетских средстава и издатака који се могу планирати за конкретну фискалну годину и да се пројекција грантова односно субвенција врши према економској класификацији;
7. обезбиједи потпуну примјену Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске у вези права по основу обрачуна и исплате накнада запослених;
8. проведе препоруку дату претходне године и изнађе техничка рјешења за фер презентацију текућих расхода у финансијским извјештајима, насталих по основу обавеза створених изнад буџетом одобрених и расположивих средстава;
9. везано за ванбилансну евиденцију обезбиједи потпуну примјену члана 86. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова;

10. се у потпуности примјени члан 64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама, у дијелу који дефинише процјену степена надокнадивости потраживања и њиховог евидентирања;
11. прије израде Консолидованог извјештаја, врши елиминацију евиденција произашлих из односа међусобно повезаних буџетских јединица истог нивоа власти, сходно члану 105. Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској;
12. предузме активности везане за потпуно евидентирање нефинансијске имовине у сталним средствима у пословним књигама стварних корисника;
13. обезбиједи потпуну израду Биланса новчаних токова у складу са МРС ЈС 2 – Извјештаји о новчаним токовима (параграф 26. под а) и 59 – 62) и
14. обезбиједи сачињавање Нота уз Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике и Образложења свих буџетских корисника у складу са МРС ЈС 1. Презентација финансијских извјештаја и осталих МРС ЈС у дијелу за која се захтијевају објелодањивања (нпр. МРС ЈС 2, МРС ЈС 3, МРС ЈС 6, МРС ЈС 17 , МРС ЈС 24 и други).

III ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ

1. Увод

Консолидовани финансијски извјештај корисника буџета Републике Српске (у даљем тексту: Консолидовани извјештај) је у надлежности Министарства финансија Републике Српске и истим су обухваћени финансијски извјештаји корисника буџета који су укључени у главну књигу трезора Републике, финансијски извјештаји корисника буџета који финансијске трансакције евидентирају у њиховим главним књигама (имају властите банковне рачуне) и нето имовина других контролисаних ентитета јавног сектора. Консолидовани извјештај се саставља на основу евиденција и обједињавања података из збирних образаца буџетских корисника и представља извјештај за одређени ниво власти у Републици Српској. Министарство финансија Републике Српске (у даљем тексту: Министарство), сачињава и свеобухватни консолидовани годишњи финансијски извјештај корисника буџета (консолидација свих нивоа власти), који није предмет ове ревизије.

Припрема, доношење и извршење Буџета Републике Српске регулисани су одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 54/08-пречишћен текст, 126/08 и 92/09), Законом о извршењу буџета Републике Српске за 2012. годину („Службени гласник Републике Српске“, број: 3/12 и 84/12) и другим законским и подзаконским актима који регулишу приходе и јавну потрошњу, задуживање и отплату дуга и друге активности по основу функционисања, надлежности и одговорности буџетских корисника. Законом о трезору („Службени гласник Републике Српске“, број: 16/05 и 92/09) и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 36/09 и 52/11) и другим подзаконским актима успостављен је систем евидентирања и извјештавања у оквиру јавне управе.

Управљање средствима Буџета Републике Српске обавља Министарство преко јединственог рачуна трезора (у даљем тексту: ЈРТ) који се састоји од рачуна јавних прихода, инвестиционих и трансакционих рачуна и рачуна за посебне намјене (отворених код више домаћих банака за поједине буџетске кориснике). Инвестирање слободних новчаних средстава регулисано је Законом о инвестирању јавних средстава („Службени гласник Републике Српске“, број 97/04) и припадајућим подзаконским актима. Министарство такође управља и средствима од приватизације и сукцесије која су посебно обухваћена преко escrow рачуна.

Ревизија Консолидованог извјештаја, обухвата ревизију појединачних финансијских извјештаја за 2012. годину, Генералног секретаријата Владе Републике Српске и свих министарстава, Народне скупштине Републике Српске, Вијећа народа и Службе председника Републике Српске, неколико других појединачних корисника буџета Републике и дио буџета који се евидентира ван главне књиге трезора Републике (у даљем тексту: ГКТ).

Обзиром да сви буџетски корисници помињани у овом Извјештају, у свом називу садрже и ријечи „Републике Српске“, ради практичности, њихови називи су писани скраћено односно без писања „Републике Српске“.

У складу са чланом 20. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/05), Главној служби за ревизију од стране Министарства финансија 16.08.2013. године достављене су Примједбе на Нацрт извјештаја број РВ001-13. Примједбе су достављене у законом прописаном року и размотрене су са дужном професионалном пажњом, а Министарству је достављен писани одговор на исте. Примједбе нису утицале на ревизорске налазе и ревизорско мишљење.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, су болдоване и писане италиком словима, и исте су издвојене и дате у „Резимеу препорука“. Министарство управља средствима и трансакцијама у буџету Републике, и сачињава Консолидовани годишњи финансијски извјештај и сходно томе су дате и препоруке овом Министарству.

2. Спровођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту: ГСР ЈС РС), је обавила ревизију Консолидованог извјештаја корисника буџета Републике за 2011. годину и изразила мишљење с резервом. Уз квалификовано мишљење дато је осам (8) препорука. Министарство је доставило План активности на реализацији препорука и Извјештај о спроведеним препорукама.

Препорука у вези израде свих образаца финансијског извјештаја је спроведена тиме што је за 2012. годину сачињен и Биланс новчаних токова.

У фебруару мјесецу 2013. године, министар финансија је донио „Методологију о начину припреме и доношења буџета Републике Српске“, чија примјена се може очекивати за буџетску 2014. годину и тиме сматрамо да је препорука у вези доношења методологије планирања спроведена.

Препорука у вези признавања, вредновања и евидентирања купљених пословних простора према МРС ЈС 17- Некретнине, постројења и опрема и одредбама члана 20. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова („Службени гласник Републике Српске“, број 90/10) је спроведена у дијелу који се односи на зграду у којој је смјештен Окружни привредни суд и Виши привредни суд Бања Лука и пословни простор Агенције за управљање одузетом имовином.

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове није спровела препоруку која се односила на куповину и укњижбу пословног простора од продавца „Тргопродаја“ Приједор у износу од 6.042.000 КМ (уговор ОПУ број 592/2010 од 14.12.2010. године, члан 5. алинеје 2, 3 и 4), нити је обезбиједила поврат датог аванса у износу од 1.500.000 КМ уплаћеног 14.12.2010. године. Управа је Правобранилаштву упутила Захтјев (број 21.01/052-262/10 од 14.06.2013. године) за подизање тужбе против „Тргопродаја“ а.д. Приједор, ради раскида уговора о продаји пословног простора (који користи Подручна јединица Приједор) и поврата авансно уплаћених средстава. Управа је 10.05.2013. године Новој банци а.д. Бања Лука, доставила мјеницу као средство обезбјеђења датог аванса у износу од 1.500.000 КМ ради покретања извршног поступка на основу издате мјенице без протеста код Нове банке а.д. Бања Лука. С обзиром да на рачуну мјеничног дужника „Тргопродаја“ а.д. Приједор није било расположивих средстава, Нова банка а.д. Бања Лука је вратила исту дана 13.05.2013. године. Детаљнија образложења су дата у Извјештају о ревизији финансијских извјештаја Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове.

Остале препоруке које нису спроведене се односе на:

- припрему и доношење буџета, односно пројекцију буџета којом би се обухватила сва буџетска средства и издаци који се могу процијенити и планирати за конкретну фискалну годину;
- унапређење система интерних контрола у области јавних улагања;
- примјену члана 85. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама („Службени гласник Републике Српске“, број 127/11) и члана 95. поменутог Правилника о буџетским класификацијама, у дијелу исказивања расхода обрачунског карактера и

- примјену члана 64. истог Правилника о рачуноводству, у дијелу који дефинише процјену степена надокнадивости потраживања и њиховог евидентирања.

Детаљнија образложења у вези Препорука које нису спроведене су дата кроз овај Извјештај.

3. Закључак о функционисању система интерне контроле

Систем интерних контрола у области организације рада, финансијског управљања, евидентирања и извјештавања у јавном сектору подразумијева активности на нивоу ентитета-појединачних буџетских корисника и на нивоу Министарства.

Као и претходне године код већине буџетских корисника је мањи број запослених у односу на број систематизованих радних мјеста, док се у појединим случајевима, за одређене послове у оквиру обављања дјелатности, врши ангажовање лица на одређено вријеме, по основу привремених и повремених послова или по основу уговора о дјелу (Пореска управа, Министарство породице, омладине и спорта, Министарство науке и технологије, Републичка дирекција за обнову и изградњу и други). Са извршиоцима посла (по уговорима о привременим и повременим пословима) закључивани су уговори на дужи период од шездесет дана у току календарске године (са истим лицима закључиван је уговор више пута) и за послове за које се закључују уговори о раду на одређено или неодређено вријеме.

Министарство за избјеглице и расељена лица је извршило пријем запослених на неодређено вријеме без конкурса и пријем на одређено вријеме без распореда једног радника на систематизовано радно мјесто и три радника који не испуњавају прописане услове радног мјеста, у погледу радног стажа и положеног стручног испита.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Агенција за аграрна плаћања, Агенција за воде обласног ријечног слива Требишњице и Пореска управа су вршили запошљавање државних службеника и намјештеника дужи временски период на одређено вријеме, по основу уговора о привременим и повременим пословима или уговора о дјелу без расписивања јавног конкурса или накнадно расписаног и на начин који није у складу са одредбама Закона о државним службеницима („Службени гласник Републике Српске“ број 118/08, 117/11 и 37/12).

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и Јединица за координацију пољопривредних пројеката нису провели Одлуку Владе Републике Српске (у даљем тексту: Влада) о утврђивању статуса и плата запослених у јединицама за имплементацију пројеката. Министарство је било дужно да изврши допуну Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и предвиди да Јединица за координацију пољопривредних пројеката буде организациони дио Министарства, са описом послова и тачним бројем запослених.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је након обављеног волонтерског рада закључило уговоре о волонтерском раду више пута у трајању по мјесец дана. Послије истека рока из уговора о волонтерском раду, са истим лицима, без расписивања јавног конкурса, заснован је радни однос на одређено вријеме више пута, на основу рјешења министра.

Напријед наведени начин запошљавања није у складу са чл. 30, 31, 50, 64. и 111. Закона о државним службеницима и чланом 34. став 1. алинеје 2. и 3. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ број 55/07-пречишћен текст), у дијелу који се односи на једнакост у правима по питању радно–правног статуса дефинисаног чланом 8. став (1) под а) поменутог Закона о државним службеницима.

Препоручујемо Министарству да код запошљавања државних службеника и намјештеника обезбиједи потпуну примјену чл. 30, 31, 50, 64. и 111. Закона о државним службеницима и члана 34. став 1. алинеје 2. и 3. Закона о раду, у дијелу који се односи на једнакост у правима по питању радно – правног

статуса дефинисаног чланом 8. став (1) под а) поменутог Закона о државним службеницима.

У оквиру ГКТ исказане су имовина и обавезе бившег Министарства одбране и бивше Републичке управе царина. Нефинансијска имовина у сталним средствима бивше Републичке управе царина Републике Српске (зграде, земљиште, намјештај, моторна и друга возила, рачунарска опрема и друго) у износу од 18,8 милиона КМ и постројења и опрема бившег Министарства одбране Републике Српске (намјештај, моторна и друга возила, рачунарска опрема и друго) у износу од 12,9 милиона КМ није пописана и усаглашена са књиговодственим стањем на дан 31.12.2012. године, сходно члану 5. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 71/10). За наведену имовину (осим земљишта у износу од 743 хиљаде КМ) није извршен обрачун амортизације према члану 21. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. Финансијска имовина бивше Републичке управе царина Републике Српске у износу од 1,2 милиона и бившег Министарства одбране Републике Српске у износу од 3,1 милион КМ такође није пописана и усаглашена. Обавезе бившег Министарства одбране Републике Српске и бивше Републичке управе царина Републике Српске у износу од 41 милион КМ нису пописане и усаглашене са књиговодственим стањем на дан 31.12.2012. године, сходно наведеном Правилнику. Додатна образложења су под тачкама 6.3.1.3., 6.3.2.4. и 6.3.3. овог Извјештаја.

Стварно стање новчаних средстава је пописано у мањем износу за 35.000 КМ (средства у благајни), у односу на књиговодствено стање исказано у ГКТ. На основу додатних образложења Министарства, разлика се односи на погрешно извршене евиденције депонованих средстава Специјалног тужилаштва код Основног суда Бања Лука. Наведени суд није извршио евидентирање депонованих средстава, а Специјално тужилаштво је евидентирало одлив средстава из благајне на позицији „банковни рачун-прелазни рачун“, што није у складу са усвојеним рачуноводственим политикама и правилима евидентирања. За проведену трансакцију готовог новца није извршена адекватна евиденција и при усаглашавању стварног и књиговодственог стања није констатовано евидентно одступање и тиме није извршена ни детаљна анализа тог одступања, што није у складу са наведеним чланом 5. поменутог Правилника. У Нотама уз Консолидовани извјештај, нису дате додатне информације по основу погрешних евиденција које су довеле до неусаглашеног стварног и књиговодственог стања новчаних средстава.

Пописом стамбених јединица (кућа и станова) изграђених средствима Владе и „стамбених објеката у припреми“, станова и кућа изграђених по Програму стамбеног збрињавања ратних војних инвалида од I-IV категорије и породица погинулих бораца на дан 31.12.2012. године, који је извршен на основу евиденција о издатим рјешењима о коришћењу стамбених јединица утврђене су 4 стамбене јединице које нису евидентирани у књиговодственим евиденцијама Министарства рада и борачко-инвалидске заштите. Утврђене разлике нису наведене и објашњене у извјештају о попису нити објелодањене у образложењима уз финансијске извјештаје. Попис стамбених јединица није извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза (чл. 17 тачка 7, 18 тачка 1б) и 20 тачке 1 г) и њ)). По наведеном основу је дата препорука у ревизорском извјештају Министарства рада и борачко-инвалидске заштите.

Препоручујемо Министарству да обезбиједи потпуну примјену чл. 5, 17. тачка 7, 18. тачка 1б) и 20. тачке 1 г) и њ) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и

обавеза по питању имовине бившег Министарства одбране Републике Српске и бивше Републичке управе царина Републике Српске, усаглашавања стварног и књиговодственог стања новчаних средстава и стамбених јединица код Министарства рада и борачко-инвалидске заштите.

Прије састављања годишњег финансијског извјештаја Министарство није у потпуности извршило усаглашавање салда са пословним банкама, код којих су отворени рачуни Републике Српске. У Нотама уз финансијски извјештај нису извршена објелодањивања за неусаглашена салда на рачунима (оспорена стања, погрешно исказана или неисказана), што није у складу са чланом 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Министарство је приликом усаглашавања салда са UniCredit Bank а.д. Бања Лука (код које је отворено више жиро рачуна), оспорило салда за поједине рачуне док за неке, код којих је неусаглашено салдо, није извршено оспоравање. На основу достављене конфирмације (на захтјев ревизије) од UniCredit Bank а.д. Бања Лука, број:03-182/13 од 30.4.2013. године, књиговодствених евиденција и увида у изводе банке, пописа новчаних средстава и ИОС-а, утврђено је следеће:

- за рачун посебних намјена (приходи од грантова Универзитета Бања Лука) је оспорен салдо за мање исказан износ од 19.324 КМ. Стање новчаних средстава на изводу наведеног рачуна од 31.12.2012. године је 1.014.883 КМ, а банка је доставила ИОС на износ од 995.559 КМ. Након оспоравања салда није извршено накнадно усаглашавање. Банка у конфирмацији није уопште навела предметни рачун, са стањем на дан 31.12.2012. године;
- за један трансакциони рачун је оспорен салдо за више исказано стање у износу од 24.133 КМ. Стање новчаних средстава на изводу наведеног жиро рачуна са 31.12.2012. године је 2.001.754 КМ, а банка је доставила ИОС на износ од 2.025.887 КМ. Након оспоравања салда није извршено накнадно усаглашавање. У конфирмацији банке стање на наведеном жиро рачуну је усаглашено са стањем извода на дан 31.12.2012. године;
- за други трансакциони рачун, усаглашено је и потврђено стање (1.720.449 КМ) али банка у достављеној конфирмацији није уопште навела овај рачун и
- код усаглашавања салда по девизном рачуну није оспорено салдо у износу 445.000 НОК, односно 119.193 КМ. У ГКТ није исказано стање по поменутом рачуну нити је наведен у Извјештају о попису. У конфирмацији банке стање на наведеном рачуну је исказано у износу 445.000 НОК, односно 119.193 КМ.

Приликом усаглашавања салда са наведеном банком за још неколико рачуна нису оспорена салда (за мање износе неусаглашености). Према накнадно достављеној документацији (у току ревизије) стање новчаних средстава на банковним рачунима отвореним код UniCredit Bank а.д. Бања Лука је усаглашено са исказаним стањем средстава у пословним књигама изузев стања на девизном рачуну у износу од 445.000 НОК односно 119.193 КМ. За наведени износ мање је исказано стање новчаних средстава на банковним рачунима, односно финансијска имовина је потцијењена за 119.193 КМ, што је наведено под тачком 6.3.1.1. овог Извјештаја.

Приликом усаглашавања салда са Sberbank а.д. Бања Лука, Министарство је потврдило (по партијама) салда у домаћој валути у укупном износу од 105.798 КМ. Стање на рачунима Volksbank а.д. Бања Лука садашње Sberbank а.д. Бања Лука је 0 (нула) по књиговодственим евиденцијама и по Извјештају о попису. Током ревизије, Министарство је доставило појашњење којим између осталог наводи да су у ГКТ на дан 31.12.2012. године, евидентирана потраживања од предузећа „Инга“ а.д. Градишка у оквиру којих је и потраживање по кредиту пласираном преко „Zepter komerc banke“ а.д. Бања Лука (садашња Sberbank а.д. Бања Лука) у износу од 100.000 КМ. Уговор о комисионом краткорочном кредиту је закључен између „Zepter komerc banke“ а.д. Бања Лука и „Инга“ а.д. Градишка. Министарство је у новијем периоду добило информацију

да је на наставку испитног рочишта оспорено потраживање „Volksbank“ а.д. Бања Лука садашње „Sberbank“ а.д. Бања Лука те да је признато потраживање Министарству финансија. У појашњењу је такође наведено да се износ од 105.799 КМ односи на обавезу „Sberbank“ а.д. Бања Лука (по пласираном кредиту), а не на готов новац на рачуну.

Препоручујемо Министарству да прије састављања Консолидованог извјештаја, изврши потпуно усаглашавање стања и обавеза са банкама код којих су отворени банковни рачуни и да за евентуална неусаглашена салда врши објелодањивања у Нотама, сходно члану 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Као што је наведено под тачком 5. овог Извјештаја, јавне инвестиције су вршене преносом средстава на локалне заједнице и јавне нефинансијске институције или директним плаћањем добављачима. Према дефинисаним политикама и датим инструкцијама Министарства, улагања у јавне инвестиције су евидентирана на позицијама текућих трошкова (по основу камата на примљене зајмове), трансфера (ако су носиоци пројеката локалне заједнице или други корисници), издатака за нефинансијску имовину (носиоци пројеката буџетски корисници) и издатака за отплату дугова (за износ главнице). Према инструкцији број: 06.15/020-440/12 од 12.03.2012. године, улагања у нефинансијску имовину из буџетских средстава (носиоци пројеката јединице локалне самоуправе), су евидентирана као трансфери без евиденција на позицијама издатака за нефинансијску имовину, тиме су промијењене рачуноводствене политике (члан 86. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама). Овим промјенама рачуноводствених политика нису задовољени критеријуми параграфа 17. МРС ЈС 3 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке, из разлога што се у финансијским извјештајима (на нивоу укупне консолидације) не пружају поуздане и релевантне информације о издацима за нефинансијску имовину (које треба да евидентирају јединице локалне самоуправе). Рачуноводствене политике су такође промијењене код евидентирања пословних догађаја по основу опремања образовних установа информатичком опремом и информатичким услугама. Наведена набавка није евидентирана на позицијама издатака за нефинансијску имовину, а трошкови обуке наставног и административног особља и израде приручника (за потребе предметне набавке) су евидентирани као остали расходи обрачунског карактера, умјесто текућих расхода (421.208 КМ). Средства за ову набавку су обезбијеђена из кредитних средстава од Владе Републике Србије, која је извршила пренос средстава добављачу са којим је Министарство просвјете и културе склопило уговор о набавци (новчани ток није био преко ЈРТ). У ГКТ обавезе према добављачу (по предметној набавци) су затворене стварањем обавеза по дугорочном задужењу, што је довело до нереалног исказивања извршења буџета (нису евидентирани приливи од зајмова) и новчаног тока. Промјена политика у конкретном случају, такође не задовољава критеријуме параграфа 17. наведеног МРС ЈС. Детаљнија образложења у вези новчаног тока су дата под тачком 6.4. овог Извјештаја.

Препоручујемо Министарству да промјену рачуноводствених политика у потпуности врши у складу са МРС ЈС 3 – Рачуноводствене политике, промјена рачуноводствених процјена и грешке.

Министарство просвјете и културе је у 2012. години евидентирало расходе и обавезе на основу предрачуна због попуњавања трезорских образаца као да је испостављен рачун, што није у складу са Упутством о форми, садржају и начину попуњавања образаца за трезорско пословање буџетских корисника број 06.01/020-126/11. Са испостављањем предрачуна не настаје дужничко повјерљачки однос, па овакав начин евидентирања носи висок ризик.

Министарство је одговорно за успостављање интерне финансијске контроле, односно система финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у институцијама јавног сектора Републике Српске. Документ Стратегије интерне финансијске контроле (ИФК) је Влада Републике Српске усвојила у априлу 2010. године и још увијек није донесен Закон о финансијском управљању и контроли у јавном сектору (који је дужи временски период у нацрту). Интерна ревизија није функционално успостављена код неких буџетских корисника (Влада, Министарство здравља и социјалне заштите, Пореска управа, Министарство рада и борачко инвалидске заштите и други буџетски корисници), иако за то постоји обавеза сходно Закону о интерној ревизији у јавном сектору Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 17/08).

Са 31.12.2012. године, петнаест (15) институција у јавном сектору је нормативно регулисало успостављање функције интерне ревизије, али није извршено запошљавање интерних ревизора. У осталим институцијама јавног сектора је успостављена функција интерне ревизије.

У Министарству су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста поред осталог, утврђене активности Централне јединице за хармонизацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије које нису у потпуности усклађене са активностима дефинисаним чланом 25. наведеног Закона о интерној ревизији.

Влада није до краја рада ревизије усвојила Консолидовани годишњи извјештај о успостављању и развоју интерне финансијске контроле у јавном сектору Републике Српске за 2012. годину. Израда наведеног Извјештаја је дефинисана чланом 26. Закона о интерној ревизији.

У оквиру Министарства је и Одсјек за интерну ревизију Министарства финансија и осталих буџетских корисника, у коме нису попуњена сва систематизована радна мјеста. Закључком Владе из јануара мјесеца 2012. године, обавеза наведеног Одсјека је била да изврши контролу примјене свих фиксних коефицијената утврђених Законом о платама запослених у органима управе Републике за она министарства која немају интерног ревизора. У ревидираној години је извршена контрола само за два министарства (Министарство финансија и Министарство за економске односе и регионалну сарадњу), а крајем ревидиране године започета је ревизија у Министарству за породицу, омладину и спорт.

Централна јединица за интерну ревизију Министарства је 2012. године извршила ревизију билансних позиција „Дати зајмови и потраживања из буџета Републике Српске“ на дан 31.12.2011. године. По спроведеној ревизији су дате препоруке које се односе на:

- дефинисање процедура и контролних активности код евидентирања и наплате зајмова и потраживања у оквиру Правилника о интерним контролним поступцима;
- склапање уговора о преузимању кредита између Министарства финансија и корисника зајма;
- ажурно праћење и анализу датих зајмова и потраживања као и континуирано сачињавање извјештаја о наплаћеним зајмовима и потраживањима;
- дефинисање поступака наплате датих зајмова који се не плаћају у уговореним роковима и предузимање активности везаних за наплату;
- припремне радње за попис датих зајмова и потраживања;
- испитивање основаности потраживања и евентуалне корекције за потраживања по датим зајмовима за које није извршено усаглашавање стања и
- поступање са потраживањима према корисницима код којих су окончани стечајни поступци.

Током ревизије смо се увјерили да препорука везана за дефинисање контролних активности и процедура у оквиру Правилника о интерним контролним поступцима није

спроведена. Њено спровођење се очекује до 31.12.2013. године када је одређен рок за реализацију исте.

Препорука везана за обавезу склапања уговора са корисницима зајма такође није спроведена (образложење под тачком 6.3.1.2.).

Препорука везана за дефинисање поступака наплате датих зајмова који се не плаћају у уговореним роковима и активности за наплату је у вези прве препоруке, чије је спровођење у току.

Спровођење препорука везаних за испитивање основаности потраживања и евентуалне корекције за потраживања (по датим зајмовима) за које није извршено усаглашавање стања, као и поступање са потраживањима према корисницима код којих су окончани стечајни поступци се врши у 2013. години.

Остале препоруке Централне јединице за интерну ревизију су спроведене.

Дио налаза везаних за систем интерних контрола дат је кроз појединачне ревизорске извјештаје.

4. Набавке

Приликом набавке роба, услуга и радова у 2012. години, поједини буџетски корисници нису у потпуности примјењивали одредбе Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине („Службени гласник Републике Српске“, број: 49/04, 19/05, 52/05, 92/05, 8/06, 24/06, 70/06, 56/06 и 12/09 -у даљем тексту ове тачке Закон).

У ревизорским извјештајима појединачних буџетских корисника, за утврђена одступања дате су квалификације, скренута је пажња или кроз препоруке указано на утврђене грешке. Неправилности се углавном односе на:

- код Пореске управе је у поступку набавке Интегрисаног информационог система укупне вриједности од 11.141.172 КМ, након проведене прве фазе набавке (за оба ЛОТ-а), настављен даљи поступак набавке, тако што је позван један квалификовани подносилац захтјева и прихваћена је понуда позваног понуђача, са којим је потписан уговор. При додјели уговора није испоштован члан 34. став (2) и 35. став (1). Закона, односно није вршена оцјена (према дефинисаним критеријима) и поређење понуда, нити одабир понуђача на основу економски најповољније понуде или најниже цијене, јер је био само један понуђач (у оба поступка) па је тиме искључена могућност одабира или поређења. Поступак набавке интегрисаног информационог система није у потпуности проведен у складу са чланом 1. став (1) под б) и ц) Закона, јер није вршена оцјена (према дефинисаним критеријима) и упоредивост понуда, а тиме није ни обезбијеђена стварна конкурентност;
- за услуге медијског представљања Пореске управе у износу од 17.150 КМ набавка је извршена путем више директних споразума, што није у складу са чланом 6. Закона (дефинисаним вриједносним разредима);
- код Пореске управе је у поступку набавке путничких аутомобила по систему „старо за ново“ процијењене вриједности од 94.000 КМ (без ПДВ-а), донесена Одлука о отказивању поступка, у складу са чланом 12. став (1) тачка (б) под 3) Закона. Услови за обуставу поступка нису били испуњени из разлога што је у поступку набавке достављена квалификована понуда (82.470 КМ), која није била већа од предвиђеног буџета за ту набавку;
- у Министарству трговине и туризма је у току 2012. године извршена набавка материјала за припремање хране и материјала за одржавање хигијене за потребе Угоститељског сервиса за обављање основне дјелатности, од више добављача у укупном износу од 255.245 КМ безведеног поступка набавке и без закљученог уговора;
- у Министарству трговине и туризма је у току 2012. године набавка горива вршена од „Нестро Петрол“ а.д. Бања Лука у укупној вриједности од 65.685 КМ, за коју није закључен уговор са добављачем;

- Министарство породице, омладине и спорта је путем директног споразума извршило 24% укупних набавки, што није у складу са чл. 45. став 2. Закона. Министарство није спровело поступак јавне набавке горива у вриједности 30.000 КМ за период септембар-децембар 2012. године. Гориво се набављало од истог добављача и након истека уговора (послије 15.12.2012. године);
- Министарство за избјеглице и расељена лица је закључило уговор за набавку грађевинског материјала са „СО VA МА“ d.o.o из Дрвара број: 18.04.-07-137/12 од 19.06.2012. године у вриједности од 389.406 КМ, са роком испоруке седам (7) дана од издавања налога за почетак испоруке и роком плаћања до 369 дана по испоруци грађевинског материјала и испостављеним рачунима, а услови из тендерске документације/понуде за плаћање су „одложено плаћање 369 дана“. Уговарање услова плаћања који не одговарају условима из тендерске документације/понуде, није у складу са чланом 39. тачка 3. Закона, према којем се приликом додјеле уговора о набавци, услови утврђени у тендерској документацији, не могу мијењати;
- Републички хидрометеоролошки завод за набавку горива (14.681 КМ), огревног дрвета (10.872 КМ), опреме (4.601 КМ), услуга осигурања објеката (2.542 КМ) и набавке режијског материјала (8.303 КМ) није провео процедуре и поступке у складу са Законом. Укупна вриједност проведених поступака јавних набавки у 2012. години директним споразумом износи најмање 33.761 КМ или 22% укупних набавки, што није у складу са чланом 45. став 2. Закона. Агенцији за јавне набавке Босне и Херцеговине нису достављани извјештаји о проведеним поступцима набавки, што није у складу са чланом 41. став 3. и са чланом 45. став 3. Закона;
- Јединица за координацију пројеката у пољопривреди није проводила поступке везане за набавку канцеларијског материјала, горива за моторна возила, услуге одржавање моторних возила, услуге одржавања биро и компјутерске опреме, за властите потребе (најмање 18.000 КМ);
- Министарство здравља и социјалне заштите је позивом на члан 11, тачка 4, под д)1) Закона, за додатне услуге провело преговарачки поступак без објаве обавјештења и закључило Уговор о набавци консултантских услуга за пројектни задатак „Увођење система менаџмента и система квалитета у здравствене установе у Републици Српској“ са „Bonex inženjering“ d.o.o број 11.09/052.2-06/12 од 17.04.2012 у вриједности од 3.265.473 КМ (1.669.610 EUR-а). „Bonex inženjering“ d.o.o реализује и „Пројекат увођења система менаџмента и система квалитета у болнички сектор“, према уговору број 11.09/052.2-06/08 од 28.01.2008. године, а Анексом број 1 од 17.04.2012. године продужен је рок за годину дана, до краја 2014. године. Поступак набавке консултантских услуга за пројектни задатак „Увођење система менаџмента и система квалитета у здравствени сектор“ као додатних услуга није у складу с чланом 11, тачка 4, под д)1) Закона, јер не испуњава захтјеве поменуте законске одредбе у смислу услуга насталих услед непредвиђених околности;
- Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове је за првих девет (9) мјесеци гориво и нафтне деривате (154.864 КМ) набављала без проведеног поступка јавних набавки и закљученог уговора;
- набавке пословних простора у изградњи (за потребе Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ПЈ Власеница и Рибник) нису у складу са прописаним поступцима набавки у члану 5 став 1 тачка е) Закона (Општина Власеница објекат у изградњи површине 214,61м² у вриједности 237.600 КМ и ПЗ „Горњи Рибник“ Рибник објекат у изградњи површине 100,04 м² у вриједности 212.596 КМ);
- Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове је преговарачким поступком без објаве обавјештења набавила услуге одржавања софтверског система еТerraSoft и са њим повезане рачунарске опреме и са „Дигит“ д.о.о. Бања Лука (који има ексклузивна права за одржавање еТerraSoft-а) закључила уговор број 21.02/404-1-10/12 од 02.03.2012. године на износ од 549.947 КМ. Из

испостављених фактура је видљиво да се износ од 87.750 КМ односи на услуге одржавања рачунарске и комуникационе опреме и пратећег софтвера (оперативни системи, MS Office пакети, антивирус софтвер и слично) које могу пружати и остали добављачи. Набавком услуга одржавања преговарачким поступком без објаве обавјештења није обезбијеђена довољна конкурентност у складу са чланом 1. тачка ц) Закона;

- ревизијом су утврђена појединачна одступања од процедура прописаних Законом у Казнено-поправним заводима Бањалука и Бијељина и Окружном привредном суду Бањалука и
- Министарство рада и борачко-инвалидске заштите је услуге одржавања возног парка плаћало по цијени норма сата од 30% до 2 пута више од уговорене цијене. За одржавање возног парка Министарство је закључило уговор са „Ауто Макс“ д.о.о. Приједор број 16-01-051-499/12 од 19.11.2012. године по цијени од 22,82 КМ по норма сату на период од годину дана, који је фактурисање вршио по цијени од 29,34 КМ по норма сату. „Ауто Макс“ д.о.о. је 15.11.2012. године закључио уговор о пословно-техничкој сарадњи са „Брчко гас“ д.о.о. Бања Лука, чији је предмет сарадња на реализацији уговора за одржавање возног парка Министарства рада и борачко инвалидске заштите за 2012/2013. годину. Услугу одржавања је фактурисао Министарству по цијени од 41,99 КМ и 49,90 КМ за програм Pasat и Audi. У поступку набавке за избор најповољнијег добављача за услугу одржавања возног парка „Брчко гас“ д.о.о Брчко је био трећерангирани понуђач са цијеном норма сата већом 2,6 пута од изабраног понуђача „Ауто Макс“ д.о.о. Приједор. Наведене активности нису у складу са чланом 34. тачка 1б) Закона.

На основу узорком обухваћеног испитивања набавке утврдили смо да набавке у износу од најмање 16 милиона КМ нису у потпуности проведене у складу са Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине.

5. Јавне инвестиције

Јавне инвестиције у Републици Српској се врше на основу Програма јавних улагања (који доноси Влада) и финансирају се из домаћих и ино извора. Домаћа средства су средства остале буџетске потрошње и ресорних министарстава, средства приватизације и сукцесије (на есгров рачунима) из Економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске (у даљем тексту ЕСК) и други извори финансирања. Ино средства су кредити међународних финансијских институција и донације. Јавне инвестиције су вршене преносом средстава на локалне заједнице и јавне нефинансијске институције или директним плаћањем добављачима.

У децембру мјесецу 2012. године, донесен је нови Закон о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број, 121/12), којим је поред осталог, дефинисано да јавне инвестиције представљају дио планираних средстава буџета који се не распоређује унапријед, већ на основу посебних одлука Владе. Јавне инвестиције подразумијевају улагања у значајно повећање вриједности нефинансијске имовине Републике Српске.

Јавне инвестиције—остала буџетска потрошња

У оквиру остале буџетске потрошње, за јавне инвестиције предвиђена су средства (првобитним буџетом и ребалансом) у износу од 27.350.000 КМ. Влада је у јануару 2012. године, донијела Одлуку о одређивању приоритетних пројеката из Програма јавних улагања и након тога двије измјене и допуне. Према наведеној Одлуци су финансирана четири (4) раније започета пројеката (отплата главнице и камате по кредитима за извршена капитална улагања), која се односе на Административни центар Владе – пословна зграда (9.488.560 КМ), Административни центар – стамбено пословна зграда (4.780.219 КМ), остатак дуга за набавку пословног простора Окружног и Вишег привредног суда у Бањој Луци (7.238.430 КМ) и наставак изградње спортске дворане у

Палама (1.000.000 КМ). Средства су одобрена и за нове пројекте (исказана као издаци за капитална улагања, капитални грантови и трансфери јединицама локалне самоуправе). Узорком обухваћени пројекти су наведени у даљем дијелу текста.

Набавка пословног простора за Окружни и Виши привредни суд Бања Лука

За наведени пословни простор преостали дуг од 7.238.430 КМ је плаћен у 2012. години (на основу Уговора из 2010. године и Одлуке Владе). Извршено је затварање аванса у износу од 16.937.926 КМ (вриједност објекта по Уговору) и евидентиран је пословни простор на позицији објекта у употреби (што је била и препорука претходног ревизорског Извјештаја).

Спортска дворана у оквиру вишенамјенске дворане Пале

Општина Пале (носилац пројекта) је 2010. године, склопила уговор са АД „Грађење“ Источно Сарајево, за извођење радова на изградњи спортске дворане у оквиру вишенамјенске дворане Пале. По основу Програма јавних улагања за 2011. годину, у јануару мјесецу ревидиране године, су дозначена средства на рачун општине Пале у износу од 500.000 КМ. За извођење непредвиђених и накнадних радова (по основном уговору из прве фазе радова), 2012. године је потписан „допунски“ уговор.

Из Програма јавних улагања за 2012. годину, по истом пројекту, општини Пале дозначена су средства у износу од један милион КМ (трансфер). Извођач радова и у другој фази финансирања је било АД „Грађење“ Источно Сарајево. За наведене радове крајем 2011. године, склопљена су два уговора и два „допунска уговора“.

На дан билансирања са више привремених ситуација оправдан је укупан износ дозначених средстава (прва и друга фаза финансирања). Износ утрошених средстава од 57.033 КМ из прве фазе је оправдан привременом ситуацијом која се односила на другу фазу финансирања.

Реконструкција фискултурне сале ОШ Борислав Станковић Бања Лука

За санацију крова фискултурне сале ОШ Борислав Станковић Бања Лука, плаћено је извршиоцу радова „Еркер“ д.о.о Бања Лука 127.566 КМ (у оквиру Програма јавних улагања). За наведену санацију исти добављач је урадио главни пројекат и вршио услуге надзора и по том основу је плаћено 5.967 КМ. Улагања у наведени пројекат су евидентирана кроз ГКТ као издаци за нефинансијску имовину.

Набавка рачунара (реализација споразума са Србијом)

По наведеном пројекту из средстава за јавна улагања (пројектована буџетом) су извршена плаћања у износу од 767.008 КМ и евиденције су извршене у ГКТ на издацима за нефинансијску имовину. Улагања се односе на уговор о набавци информатичке опреме, пратеће техничке документације и техничких и савјетодавних услуга између Министарства просвјете и културе Републике Српске и „СТ Computers“ д.о.о. Београд (вриједност уговора је 4.834.059 евра). Овај Уговор је закључен на основу Уговора о кредиту између Владе Републике Српске и Владе Републике Србије који је потписан 2011. године, на износ од 4.500.000 евра. У уговору (са „СТ Computers“ д.о.о. Београд) је наведено да ће разлика од 334.059 евра бити финансирана из буџета Републике Српске и авансно уплаћена. Плаћања се односе на дати аванс (2.3.2012.) по основу испостављене профактуре добављача „СТ Computers“ д.о.о. Београд у износу од 653.363 КМ, набавку (14.3.2012.) по уговору између Министарства просвјете и културе и компаније Microsoft за MSIS programme-Microsoft Student Innovation Suite у износу од 45.995 КМ, по уговору са „Ланако“ д.о.о Бања Лука, за услуге успостављања система Intel Teach Advanced Online-напредна обука наставника у вриједности од 57.915 КМ и царинско посредовања и шпедитерске услуге у укупном износу од 9.734 КМ. Обука наставника у вриједности од 57.915 КМ није капитални трошак по дефиницији МРС ЈС 17 параграф 33 под ц) јер иста представља текући трошак.

Изградња спортске дворане у општини Градишка

За пројекат изградње објекта спортско-пословног центра у Градишци (пројекат јавно-приватног партнерства), општини Градишка су 13.11.2012. године, дозначена средства (трансфер) у износу од 650.000 КМ. Уговор је потписан између општине Градишка и ЈП „Servitium“ Градишка, као јавног партнера и изабраног најповољнијег понуђача

„Нискоградња“ д.о.о. Лакташи, као приватног партнера. Уговором о изградњи (потписан 8.5.2009. године) је дефинисана изградња спортског објекта са пратећим садржајем који ће припасти општини Градишка и пословни дио који ће бити власништво „Нискоградње“ Лакташи. С обзиром да је дошло до израде новог идејног рјешења (у јуну 2009. године) склопљен је Анекс наведеног Уговора (2011. године), којим се продужава рок изградње до 31.8.2012. године. За послове стручног надзора над извођењем радова (предвиђен наведеним Уговором), је ангажовано предузеће „Бетон инвест“ Рамићи (вриједност уговора 57.680 КМ). Правдање утрошка средстава (650.000 КМ) је извршено у 2013. години са двије привремене ситуације од стране „Нискоградње“ д.о.о. Лакташи.

Ревитализација и проширење топловодне мреже Соколац - фаза 2

Пројекат ревитализације и проширења топловодне мреже Соколац је дијелом финансиран из ЕСК (ранијих година). За прву фазу изградње у 2008. години су одобрена средства у износу од 310.000 КМ, а вриједност радова (по фактурама добављача) је износила 348.347 КМ. Добављачима је плаћено (такође ранијих година) у износу одобрених средстава и остао је дуг од 38.347 КМ.

На основу усменог договора са надлежним министарством (према писменом образложењу које се налази у документацији) да ће за другу фазу пројекта бити одобрена средства, општина Соколац је провела процедуру набавке за другу фазу и склопила Уговор и Анекс Уговора са добављачем „Телмоелектро“ Брчко (такође ранијих година). По Уговору и Анексу Уговора радови су изведени и испостављане су привремене ситуације (укупно 6 ситуација) у износу од 382.026 КМ.

Општина Соколац је због неплаћања обавеза утужена. Правоснажном пресудом од 9.8.2011. године, дуг је износио 349.068 КМ (износ привремених ситуација-без шесте), камате 62.722 КМ, трошкови парничног поступка 14.192 КМ као и трошкови тражиоца извршења 5.650 КМ. Шеста привремена ситуација пресудом није укључена (32.958 КМ) из разлога што надзорни орган није био овјерио спецификацију радова (што је накнадно прихваћено према допису општине Соколац). Укупан дуг према наведеном добављачу је износио 420.373 КМ (349.068 КМ по пресуди, 32.958 КМ шеста ситуација и дуг из прве фазе 38.347 КМ).

За наведене обавезе у ревидираној години су одобрена средства на позицији јавних улагања и извршен је пренос (трансфер) средстава општини Соколац у износу од 349.070 КМ.

Изградња централне ОШ Милош Дујић Челинац и реконструкција и доградња ОШ Тодор Докић Календеровци

Пројекти изградње централне ОШ Милош Дујић у Челинцу и реконструкције и доградње ОШ Тодор Докић Календеровци, финансирани су дијелом из средстава јавних инвестиција. За наведене радове (за оба пројекта) склопљени су уговори и анекси уговора за извођење радова и уговори за стручни надзор. За изведене радове, из средстава јавних улагања добављачу „Инкопром“ д.о.о. Бања Лука, је плаћено 985.147 КМ и за надзор Институту за испитивања материјала 14.853 КМ (за ОШ Милош Дујић у Челинцу) и 396.291 КМ добављачу „НСК Комерц“ д.о.о. Календеровци такође за радове и 3.709 КМ добављачу Модул д.о.о. Бања Лука за стручни надзор. За ОШ Милош Дујић у Челинцу евидентиране су трансакције као трансфер средстава јединицама локалне самоуправе, а за ОШ Тодор Докић Календеровци евиденције су извршене на позицијама издатака за нефинансијску имовину (према датим инструкцијама Министарства).

Капиталне инвестиције за институције основног образовања

Пројекат капиталних инвестиција за институције основног образовања у 2012. години, се односи на изградњу, или реконструкцију и побољшање централног гријања у основним школама. У пројекат је укључено тринаест (13) основних школа на територији Републике Српске. Проведени су поступци јавне набавке и склопљени појединачни уговори са извођачима радова. Средства уложена у пројекат су оправдана,

достављане су привремене и коначне ситуације и плаћено је укупно 295.146 КМ. Евидентирање је извршено на позицијама издатака за нефинансијску имовину.

Развојни програм Републике Српске-економско социјална компонента (ЕСК)

Инвестирање средстава остварених приватизацијом Телекома Српске у износу од 1.259.700.000 КМ је дефинисано Развојним програмом Републике Српске, који подразумијева ЕСК и привредно-развојну компоненту. У протеклом периоду, Народна скупштина је доносила одлуке о продужењу временског оквира за реализацију наведеног програма и омјер средстава. Задњим Измјенама и допунама Развојног програма Републике Српске за период 2010-2012. година („Службени гласник Републике Српске“, број 71/10), на ЕСК се односи 612.059.000 КМ, а на привредно развојну 647.641.000 КМ. Из ЕСК, за до сада одобрена 274 пројекта у периоду 2007-2012. године, исплаћено је укупно 551.762.266 КМ. У 2012. години, укупан износ одобрених средстава за пројекте из ЕСК је 44.637.668 КМ, а плаћања су извршена у износу од 29.206.264 КМ. На крају ревидиране године остала су 102 пројекта који су у фази реализације радова или провођења процедура за извођење радова. Узорком обухваћени пројекти ЕСК су наведени у даљем дијелу текста.

Изградња друмске обилазнице око града Требиња фаза II –дионица 1,

Уговор о извођењу радова на реализацији пројекта је закључен 30.12.2011. године између ЈП „Путеви Републике Српске“ (носилац пројекта) и „Козарапутеви“ а.д. Бања Лука у вриједности од 1.859.768 КМ. Рок за извођење радова према члану 4. Уговора је 180 календарских дана рачунајући од дана увођења у посао. У случају постојања „више силе“, рок ће бити продужен за временски период током кога је постојала спријеченост испуњавања обавеза. До 31.12.2012. године, Министарству су достављене три привремене ситуације за извршене радове у укупном износу од 536.354 КМ, а плаћања су извршена (капитални грантови јавним нефинансијским субјектима) у укупном износу од 641.878 КМ. Све уплате су извршене током децембра 2012. године (по привременим ситуацијама или су дати аванси). До 30.4.2013. године су достављене још двије привремене ситуације (укупно пет) на основу којих вриједност извршених радова износи 895.527 КМ. Радови на овом пројекту нису завршени до краја рада ревизорског тима на терену (мај 2013. године), односно није достављена окончана ситуација нити је достављен завршни извјештај по наведеном пројекту. Рок завршетка радова од 180 календарских дана од увођења у посао је истекао (од увођења у посао на дан 27.08.2012. године када је прибављено одобрење за грађење). ЈП „Путеви Републике Српске“ је доставило допис – Достава информације број:02-03-ГП-2034/13 од 10.05.2013. године Министарству саобраћаја и веза и Министарству финансија, којим их обавјештава да је реализација пројекта прекинута у периоду 12.12.2012. до 24.01.2013. године ради временских услова те да је дана 11.04.2013. године добијена и грађевинска дозвола за преостали дио трасе и да постоји потреба за продужењем рока извођења радова до 30.06.2013. године.

Изградња канализационе мреже у Котор Вароши

Меморандум о реализацији пројекта Изградња канализационе мреже у Котор Вароши из ЕСК је потписан у јуну 2007. године између Министарства финансија, Министарства за просторно уређење и грађевинарство и комуналног предузећа „Бобас“ а.д. Котор Варош. Вриједност пројекта је износила 4.985.000 КМ од чега се средства за финансирање обезбјеђују из ЕСК у износу од 3.585.000 КМ, а остатак финансира општина Котор Варош и Министарство за избјеглице и расељена лица. Уговором о регулисању међусобних права и обавеза из ранијих година, извршилац дијела радова (комунално предузеће „Бобас“ а.д. Котор Варош) је и носилац пројекта што је касније промијењено, те је носилац пројекта била општина Котор Варош. У 2012. години поново је носилац пројекта наведено комунално предузеће (према писменом прегледу Министарства). Поред напријед наведеног комуналног предузећа, уговор о изградњи канализационе мреже, општина Котор Варош је 2009. године склопила и са „РП Промекс“ д.о.о. Котор Варош. На наведени уговор 2010. године, потписан је и Анекс

уговора. Нови уговор је склопљен са истим извођачем радова 2010. године („РП Промекс“), по коме је такође склопљен уговор о додатним радовима у децембру 2011. године. За пројекат и надзор наведених радова општина Котор Варош је склапала посебне уговоре. Анексима уговора и „уговорима о додатним радовима“ мијењани су рокови извођења, дефинисали су се додатни радови и вриједност радова. У 2012. години по наведеном пројекту је укупно одобрено и плаћено (трансфер јединицама локалне самоуправе) 550.861 КМ, по више испостављених привремених ситуација. Из Извјештаја о реализацији пројекта од 6.2.2013. године, евидентно је да радови на изградњи канализационе мреже нису завршени. Од 2008. године закључно са 31.12.2012. године, из средстава ЕСК је утрошено 3.462.512 КМ. Општина Котор Варош није извјештавала Министарство једном мјесечно о реализацији пројекта, што није у складу са чланом 27. став 2. Уредбе о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/07).

Унапређење система водоводне и канализационе мреже и реконструкција и асфалтирање градских улица у општини Модрича

Меморандум о реализацији пројекта Унапређење система водоводне и канализационе мреже општина Модрича је потписан у мају 2008. године између Министарства финансија, Министарства за просторно уређење и грађевинарство и општине Модрича (носилац пројекта). Вриједност пројекта износи 5.000.000 КМ и у цјелости се финансира из ЕСК. По наведеном пројекту је 15.06.2011. године закључен уговор са „МГ МИНД“ ДОО Мркоњић Град, у вриједности од 3.741.029 КМ (изградња канализационе мреже за насеља Отежа и Модричко поље до канала, Модричко поље, Добри и Вишњик) и 01.08.2012. године, уговор са „ИНСТЕЛ“ ДОО Бијељина, вриједности 161.422 КМ (изградња фекалне канализационе мреже у улици Браће Југовић у Модричи). У 2012. години по овом пројекту је укупно плаћено извођачима радова 1.375.395 КМ. Савјет за развој Републике Српске је 4.9.2012. године донио Одлуку о измјени Одлуке о финансирању изабраног пројекта којом је пројекат проширен и носи назив „Унапређење система водоводне и канализационе мреже и реконструкција и асфалтирање градских улица у општини Модрича“. По наведеној Одлуци (крај марта и почетак априла 2013. године) је потписан Анекс наведеног Меморандума. Општина Модрича (као носилац пројекта) је у 2012. години потписала више уговора о извођењу радова на асфалтирању и санацији улица (јули и август мјесец), прије него што је донијета Одлука Савјета и потписан Анекс Меморандума. За изведене радове по пројекту Унапређење система водоводне и канализационе мреже и реконструкција и асфалтирање градских улица у општини Модрича, од 2008. године закључно са 31.12.2012. године, из средстава ЕСК је плаћено 3.142.342 КМ.

Изградња спортске дворане при подручној школи Бошко Буха Брод

Уговор за изградњу спортске дворане при Подручној школи Бошко Буха Брод је закључен 09.11.2009. године, између Основне школе Свети Сава Брод (носилац пројекта) и „Грмеч градње“ д.о.о. Дервента, у вриједности од 612.120 КМ. На наведени уговор је 2010. године потписан и Уговор (Анекс) о извођењу накнадних радова и уговор за надзор радова. У Завршном извјештају од 10.08.2010. године, је наведено да је изграђена спортска дворана и да недостаје 62.120 КМ за завршетак финансијске конструкције. Основна школа „Свети Сава“ Брод, 28.06.2011. године је дописом обавијестила Министарство да је утужена за износ од 14.976 КМ - неплаћене услуге предузећу Пројект а.д. Бања Лука (надзорни орган) и да је преостао дуг извођачу радова („Грмеч градњи“) по задњој ситуацији у износу од 60.941 КМ. По том основу 2012. године, из ЕСК је одобрено и плаћено 75.132 КМ и евиденције су извршене на позицијама издатака за нефинансијску имовину. У периоду од 2008. године (почетак изградње) па до 31.12.2012. године, по наведеном пројекту је плаћен износ од 475.115 КМ.

Пројекат реконструкције и опремања Клиничког центра у Бањој Луци

Савјет за развој Републике Српске је 11.4.2008. године донио Одлуку о финансирању пројекта Реконструкција и опремање Клиничког центра у Бањој Луци, гдје је носилац пројекта и предлагач Министарство здравља и социјалне заштите. Процијењена вриједност пројекта износи 73.000.000 КМ, а из средстава ЕСК ће се обезбиједити 22.100.000 КМ (по измијењеној одлуци из 2011. године). Меморандумом о реализацији пројекта потписаном у јулу 2008. године је промијењен носилац пројекта и одређен је Клинички центар Бања Лука. У 2012. години, Клиничком центру Бања Лука, на име наведеног пројекта су уплаћена средства у износу од 736.616 КМ (капитални грант). За пројекат реконструкције и опремања Клиничког центра у Бањој Луци, са 31.12.2012. године плаћено је 22.100.000 КМ. Министарству је 13.3.2013. године достављен Завршни извјештај о утрошеним укупно одобреним средствима (22.100.000 КМ), сачињен и потписан од стране Клиничког центра Бања Лука. Завршни извјештај није прихваћен од стране Министарства, из разлога што је остао износ неоправданих датих аванса извођачима „EMR КОМПАНИ“ д.о.о. Бања Лука у износу 463 КМ и „Марковић инвест-Р.М.“ д.о.о. Лакташи у износу од 92.989 КМ. Увидом у документацију презентовану ревизији, увјерили смо се да Министарство није извјештавано једном мјесечно о провођењу пројекта (од стране носиоца пројекта), како је то дефинисано претходно наведеном Уредбом.

Изградња водовода Иломска – Кнежево и изградња водовода Кнежево – Мокри Луг

Меморандум о реализацији пројекта Изградња водовода Иломска – Кнежево и изградња водовода Кнежево-Мокри Луг је потписан у јулу 2008. године од стране Министарства финансија, Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију и општине Кнежево. Вриједност пројекта износи 3.000.000 КМ, а износ одобрених средстава из ЕСК је 1.800.000 КМ.

Уговор о изградњи водовода Иломска-Манатовац-Кнежево и изградња водовода Кнежево-Мокри Луг је закључен 29.01.2009. године између општине Кнежево (Наручилац) и „Нискоградња“ д.о.о. Лакташи у вриједности од 3.253.924 КМ. Исте године закључен је Анекс I Основног уговора, а Анекс II 2011. године (за неуговорене, накнадне и непредвиђене радове). Након закљученог Анекса II укупна вриједност радова износи 4.272.841 КМ. Уговор о стручном надзору на реализацији овог пројекта закључен је 20.03.2009. године између општине Кнежево и надзорног органа „ТИМАРАЦ-ПРОЈЕКТ“ д.о.о. Бања Лука. Савјет за развој Републике Српске је 26.04.2012. године измијенио Одлуку те су укупно одобрена средства за наведени пројекат у износу од 2.900.000 КМ. Министарство је дописом од 26.04.2012. године (на дан измјене одлуке) обавијестило општину Кнежево да је запримило акт којим траже одобрење додатних средстава (у висини од 1.189.320 КМ), ради значајног повећања обима послова и да је носилац пројекта (општина Кнежево) самостално тј. без прибављених претходних сагласности, спровела процедуру уговарања додатних и непредвиђених радова. У допису се даље наводи да ће захтјев начелника општине бити благовремено прослијеђен Савјету за развој Републике Српске. У 2012. години, по наведеном пројекту извршено је плаћање у износу од 1.054.975 КМ, а евиденције су извршене на позицији трансфери јединицама локалне самоуправе у износу од 1.693.534 КМ (колико је и одобрено). Са 31.12.2012. године, укупно реализована средства из ЕСК за изградњу водовода Иломска – Кнежево и водовода Кнежево – Мокри Луг су у износу од 2.818.926 КМ. Завршни извјештај до завршетка рада ревизорског тима на терену није достављен Министарству, иако је дописом од 29.04.2013. године то тражено од општине Кнежево.

Промјена намјене објекта војне касарне у услужно-смјештајни и спортско-рекреативни центар у Новом Граду

Уговор по пројекту Промјена намјене објекта војне касарне у услужно-смјештајни и спортско-рекреативни центар у Новом Граду од 21.09.2010. године је закључен између општине Нови Град и ИГП „Уна“ а.д. Козарска Дубица. Уговорена вриједност радова је 2.728.108 КМ, а рок завршетка радова је 365 календарских дана рачунајући од дана увођења у посао. Крајем 2010. године је потписан Анекс на наведени уговор, којим је

дефинисано авансно плаћање. Наведени извођач радова није извршио све уговором предвиђене радове нити их је извршавао уговореном динамиком, о чему је наручилац радова (општина Нови Град) обавијештена од стране Тима за надзор. Дошло је до застоја у извођењу радова и „потреба“ да треће лице („МВ MODUL“ д.о.о. Приједор) приступи извршењу посла. Министарство је 2011. године дало сагласност на „Уговор о преузимању испуњења радова“ којим „МВ MODUL“ д.о.о. Приједор, преузима испуњење уговорених обавеза. Посебна комисија (именована Рјешењем начелника општине Нови Град 2011. године) је утврдила да неизведени радови из основног уговора износе 2.650.123 КМ и да износ од 122.015 КМ, ИГП „Уна“ а.д. Козарска Дубица, треба вратити инвеститору (дио уплаћеног аванса). По том основу општина Нови Град је 07.06.2012. године упутила захтјев за подизање тужбе. Пројекат Промјена намјене објекта војне касарне у услужно-смјештајни и спортско-рекреативни центар у Новом Граду до краја рада ревизије није завршен. Дата је сагласност извођачу радова „МВ MODUL“ д.о.о. Приједор, за продужење рока (до 17.10.2013. године) за извођење радова. По наведеном пројекту, у 2012. години, одобрена су средства у износу од 1.314.580 КМ (трансфер јединицама локалне самоуправе), а плаћање је извршено у износу од 1.236.595 КМ.

Санација и опремање Дома пензионера у Бањој Луци

У 2012. години на позицији капитални грантови јавним нефинансијским субјектима исказана је вриједност одобрених улагања по пројекту Санација и опремање Дома пензионера у Бањој Луци, у износу од 2.281.281 КМ, (плаћено 2.242.250 КМ). Завршни извјештај је сачињен од Јавне установе Дома пензионера у којем је наведено да је укупна вриједност утрошених средстава из ЕСК у нивоу одобрених (4.999.971 КМ). Министарство рада и борачко-инвалидске заштите као носилац пројекта, није сачињавало мјесечне извјештаје већ је уз допис достављало привремене ситуације за извођење радова по наведеном пројекту.

Пројекат санације, реконструкције, изградње и вањског уређења Градског стадиона у Бањој Луци

За санацију и реконструкцију источне и западне трибине градског стадиона у Бањој Луци, 30.06.2010. године, је закључен уговор између града Бања Лука (носилац пројекта) и „НИСКОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи у износу од 2.078.372 КМ. Анексом I (из јула мјесеца исте године), наведени основни уговор ступа на снагу и почиње производити правна дејства након уплате аванса у износу од 1.000.000 КМ. Анексом III (април мјесец 2011. године) се дефинишу додатни радови у износу од 1.001.628 КМ.

У 2012. години на позицији трансфери јединицама локалне самоуправе је евидентиран износ од 1.023.947 КМ (правдање аванса из ранијег периода). Укупно одобрени износ средстава из ЕСК за наведени пројекат је 3.080.000 КМ, колико је и плаћено са 31.12.2012. године. На основу ургенције упућене Административној служби града Бања Лука (ургенција Министарства), видљиво је да нису достављани редовни мјесечни извјештаји о реализацији пројекта. Завршни извјештај који је Административна служба доставила Министарству 05.07.2012. године, је враћен ради овјере и потписа. До краја рада ревизорског тима није достављен овјерен и потписан поменути Извјештај.

Налази ревидиране године, у вези узорком обухваћених пројеката који се финансирају у оквиру ЕСК, су углавном наведени и претходних година. Реализација пројеката траје дуже у односу на првобитне одлуке или меморандуме (углавном ради додатних или непредвиђених радова), рокови за извршење радова дефинисани основним уговорима се не поштују у потпуности, закључују се анекси уговора којима се продужава рок за извођење радова, уговарају додатни радови који повећавају улагања или се додатно дефинише авансно плаћање, мијењају се носиоци пројеката и одобравају додатна средства без обзира што претходно дозначена нису оправдана. Мјесечни а дјелимично и завршни извјештаји се не подносе на вријеме или се уопште не подносе што није у складу са већ поменути чланом 27. став 2. Уредбе о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из економско-социјалне компоненте Развојног програма

Републике Српске. Чланом 27. став 1. ове Уредбе, је дефинисано да праћење провођења пројекта врши надлежно Министарство у сарадњи са носиоцима пројеката. Чланом 56. став 1. Закона о измјенама и допунама Закона о републичкој управи (Службени гласник Републике Српске, број 24/12) је дефинисано да Републичка дирекција за обнову и изградњу врши управно-правне послове и пружа стручну и техничку помоћ министарствима, републичким управама и управним организацијама приликом санација, реконструкција, обнове и изградње свих објеката који се финансирају или суфинансирају из јавних прихода Републике, кредитних задужења и донација; пружа помоћ у поступцима прибављања планске и техничке документације, спровођење јавних набавки, врши стручни надзор над изградњом ових објеката, контролу и овјеру техничке и обрачунске документације током изградње; припрема и даје стручне анализе, мишљења и информације о инвестиционој изградњи; води потребне евиденције и друге послове“. Наведени члан 27. став 1. Уредбе, није усаглашен са одредбом поменутог Закона као и члан 28. којим је дефинисано да Министарство може да ангажује стручне установе или лица ради праћења резултата и ефеката провођења пројеката.

Из свега напријед наведеног (везано за улагања у оквиру ЕСК) је евидентно да систем интерних контрола по основу финансијске дисциплине и одговорности није успостављен на начин да обезбиди адекватно контролно окружење, процјену ризика, контролне поступке, комуникацију, информисаност и надзор над провођењем система интерних контрола, што је била препорука претходног ревизорског извјештаја. Закон о финансијском управљању и контроли у јавном сектору Републике Српске (који је дужи временски период у нацрту) није донесен, члан 27. став 1. и члан 28. Уредбе о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске није усклађен са чланом 56. став 1. Закона о измјенама и допунама Закона о републичкој управи, радови везани за улагања у оквиру ЕСК се уговарају или проводе прије доношења одлуке или за које није обезбидењена сагласност, не врши се контрола провођења процедура и рационалног трошења буџетских средстава код носилаца пројеката ЕСК и мјесечни извјештаји се не подносе или су непотпуни и неблаговремени.

Препоручујемо Министарству да у потпуности успостави систем интерних контрола у области улагања из ЕСК на начин да иницира доношење Закона о финансијском управљању и контроли у јавном сектору Републике Српске и усклади Уредбу о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске у дијелу VI који се односи на праћење провођења пројеката (члан 27. и члан 28.), сходно дефинисаним надлежностима из члана 56. став 1 Закона о измјенама и допунама Закона о републичкој управи.

6. Консолидовани годишњи финансијски извјештај

Консолидовани извјештај (Извјештај опште намјене и Извјештај о извршењу буџета) је сачињен и достављен ревизији након 31.03.2013. године, што није у складу са чланом 65. Закона о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 126/08 и 92/09). Достављени извјештај је датиран на дан 31.03.2013. године. Ноте за 2012. годину (Напомене уз финансијски извјештај) су датирани на мјесец мај 2013. године, када су сачињене и достављене ревизији. У јуну мјесецу 2013. године је извршена допуна Нота.

Према важећим буџетским рачуноводственим прописима годишњи финансијски извјештаји на одређеном нивоу власти (Консолидовани финансијски извјештај буџета Републике Српске и др.), се сачињавају у складу са MPC-JC. Извјештаји појединачних буџетских корисника немају карактер извјештаја према дефиницијама MPC-JC.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење буџета Републике Српске за период 1.1. до 31.12. 2012. године је исказано у обрасцу ПИБ - Периодични извјештај о извршењу буџета (у даљем тексту: ПИБ) и ПИФ - Периодични извјештај о извршењу по свим рачуноводственим фондовима (у даљем тексту: ПИФ).

ПИБ представља упоредни преглед пројектованих и остварених прихода и примитака и расхода и издатака (осим прихода и расхода обрачунског карактера) у извјештајном периоду (општи фонд 01). Подаци у ПИБ-у су у потпуности засновани на евиденцијама у оквиру ГКТ и исказани у износу оствареног прије елиминације по основу међусобно повезаних трансакција (како је и пројектовано). Општи фонд (01), представља буџет у ужем смислу ријечи и користи се за исказивање свих средстава и издатака буџетских корисника, осим оних који се, према посебним захтјевима, исказују на другим фондовима.

Износ исказаних расхода за бруто плате у ПИБ-у се разликује за 6.793.179 КМ од евиденција у оквиру ГКТ (према анализи расположивих средстава). Према образложењима Министарства, разлика је по основу „системске“ грешке која треба бити исправљена у 2013. години.

ПИФ представља збирни извјештај у коме су исказани остварени приходи и примици, расходи и издаци (осим прихода и расхода обрачунског карактера), по свим фондовима (01-05). У ПИФ-у су исказани износи након извршених елиминација и представљају укупна средства и укупну потрошњу (без обрачунских категорија) на нивоу Консолидованог годишњег извјештаја буџета Републике (за буџетске кориснике у оквиру и ван ГКТ).

Фонд прихода по посебним прописима (02) се користи за евидентирање средстава која се користе само у посебне сврхе и свих активности које се финансирају из тих средстава, уколико нису укључени у општи фонд (нпр. властити приходи институција високог образовања и потрошња истих).

Фонд грантова (03) се користи за евидентирање грантова буџетских корисника и свих активности које се финансирају из тих средстава, а који нису укључени у општи фонд. Фонд средстава приватизације и сукцесије (04) се користи за евидентирање средстава приватизације и сукцесије и свих активности које се финансирају из тих средстава (нпр. Развојни програм Републике Српске).

Фонд за посебне пројекте (05) се користи за евидентирање средстава намијењених посебним пројектима и свих активности на реализацији односних пројеката (нпр. коришћење предприступних фондова Европске уније).

Буџетска средства и издаци исказани на фондовима осим фонда (01) нису обухваћени буџетом, односно ребалансом буџета.

Везано за извршење буџета, у овом извјештају дати су налази ревизије за информације презентоване у ПИБ-у (планирано и остварено) и ПИФ-у везани за укупно остварена буџетска средства и потрошњу на нивоу Консолидованог буџета Републике (по свим фондовима након елиминација).

6.1.1. Припрема, израда и доношење буџета

Према одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске, Министарство планира и припрема буџет Републике, утврђује почетна буџетска ограничења, усаглашава поднесене буџетске захтјеве и доставља приједлог буџета на усвајање. Ни ревидиране године Министарство није имало разрађену методологију припреме и доношења буџета у вези праћења и усаглашавања буџетских захтјева ни дефинисане поступке информисања и комуникације са буџетским корисницима. У фебруару мјесецу 2013. године сачињена је „Методологија о начину припреме и доношења буџета Републике Српске“, што је наведено под тачком 2. овог Извјештаја.

Одлуком о усвајању буџета Републике Српске за 2012. годину („Службени гласник Републике Српске, број 3/12), предвиђена су буџетска средства и буџетски расходи у износу од 1.825.000.000 КМ. Пројектовани су буџетски приходи у износу од 1.595.800.000 КМ и финансирање у износу од 229.200.000 КМ.

За домаћу буџетску потрошњу су одобрена средства у износу од 1.442.099.000 КМ (лична примања и материјални трошкови, субвенције, дознаке и трансфери, капитални расходи, текуће и капиталне помоћи и грантови) и осталу буџетску потрошњу у износу од 382.901.000 КМ (отплата дијела иностраних задужења и унутрашњег дуга, поврат и прекњижавање јавних прихода и јавне инвестиције).

Пројекције потрошње свих буџетских корисника према поднесеним буџетским захтјевима су износиле 2,3 милијарде КМ. Разлике између буџетских захтјева и износа одобрених средстава (преко 50% одобреног буџета) су код Министарства здравља и социјалне заштите, Агенције за аграрна плаћања, Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, Министарства индустрије, енергетике и рударства и код других буџетских корисника.

Одлуком о усвајању ребаланса буџета Републике Српске за 2012. годину („Службени гласник Републике Српске, број 84/12), пројектована су буџетска средства и одобрена буџетска потрошња у износу од 1.810.000.000 КМ. Буџетски приходи су предвиђени у износу од 1.552.913.000 КМ, а финансирање у износу од 257.087.000 КМ. За домаћу буџетску потрошњу одобрена су средства у износу од 1.445.316.000 КМ, а за осталу потрошњу 364.684.000 КМ.

Реалокације средстава су вршене прије и после ребаланса буџета. Прије ребаланса је извршено 533, а после 519 реалокација. Прерасподјела је вршена у оквиру и између буџетских корисника. Са и у оквиру остале буџетске потрошње након ребаланса буџета је извршено 12 реалокација у укупном износу од 20.362.269 КМ, што је 5,5% у односу на ребалансом одобрена средства. Министарство нема успостављене евиденције о укупном износу извршених реалокација на нивоу буџета Републике Српске.

Одлуком о буџету планирана је *буџетска резерва* у износу од 3.000.000 КМ, а ребалансом буџета 250.000 КМ. У буџетској години утрошена су средства буџетске резерве у износу од 3.125.760 КМ, претежно по Одлукама Владе (3.065.760 КМ). Републичком секретаријату за вјере, у сврху адаптације или наставка градње вјерских објеката и у друге сврхе (према одлукама Владе) је одобрено 1,9 милиона КМ. Рјешењем предсједника Владе утрошена су средства у износу од 30.000 КМ, а према рјешењима министра финансија 20.000 КМ.

Од укупно исказаних прихода износ од око 118,2 милиона КМ није пројектован Документом оквирног буџета, а преко 50% наведеног износа се односи на евиденције ван ГКТ. Властити приходи (приходи од закупа и ренти, разне накнаде Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, приходи институција високог образовања, приходи од пружања јавних услуга студентских и ђачких домована, рачуна принудне наплате, институција културе и других буџетских корисника и други приходи евидентирани по фондовској класификацији 02, 04 и 05), нису уврштени у пројекције Буџета Републике.

Као што је наведено и претходним ревизорским извјештајем, мишљења смо да наведени приходи (по дефиницији члана 7. Закона о буџетском систему Републике Српске) представљају буџетске приходе и да их треба уврстити у Документ оквирног буџета.

Буџетска потрошња и остали одливи из буџета (око 166,8 милиона КМ), који се финансирају из властитих прихода и других средстава који се не процјењују, такође нису садржани у Документу оквирног буџета тј. нису уврштени у буџет Републике који усваја Народна скупштина (Одлука о усвајању буџета односно Одлука о ребалансу буџета). Дио наведене потрошње се односи на расходе за лична примања (око 17 милиона КМ од чега се дио потрошње за лична примања пројектује кроз трансфере),

расходе по основу коришћења роба и услуга (око 43 милиона КМ), дате грантове и трансфере из средстава приватизације и сукцесије (44 милиона КМ) и друге расходе.

Додијељени грантови Босанско Херцеговачкој Жељезничкој Јавној Корпорацији-БХЖЈК, Јавном предузећу „SKY SRPSKA“ а.д. Бања Лука, Јавном предузећу „Аеродром Требиње“ Требиње и „Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука су погрешно планирани и класификовани у финансијским извјештајима, јер по свом карактеру и садржају не припадају позицији „Грантова“. По мишљењу ревизије, додијељена буџетска средства наведеним корисницима треба планирати и реализовати у оквиру субвенција.

Препоручујемо Министарству да проведе препоруку дату претходним ревизорским Извјештајем која се односи на припрему и доношење буџета сходно одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске, тј. да се Документом оквирног буџета врши пројекција и прогноза свих буџетских средства и издатака који се могу планирати за конкретну фискалну годину и да се пројекција грантова односно субвенција врши према економској класификацији.

За покриће обавеза из ранијих година пројектована су и одобрена средства на позицијама домаће и остале буџетске потрошње у оквиру издатака за отплату неизмирених обавеза из ранијих година. Дио тих обавеза се односи на обавезе из 2011. године за које нису била обезбијеђена или расположива средства у тој буџетској години (које су исказане на позицији расхода обрачунског карактера). У 2012. години дио наведених обавеза је измирен у оквиру издатака за отплату дуга, а дио из редовних буџетских средстава. За наведене обавезе у износу од 16,7 милиона КМ, пројекцијом буџета нити ребалансом нису обезбијеђена средства у предметној години.

Прелијевање обавеза из једне године у наредну, без претходног исказивања на стварним позицијама текућих расхода, доводи до погрешног исказивања укупног извршења буџета, као и до погрешног исказивања извршења појединих буџетских позиција.

6.1.2. Приходи и примици

Укупни приходи и примици на нивоу Консолидованог извјештаја буџета у ПИФ-у су исказани у износу од 2.062.427.944 КМ, од чега се износ од 94.510.169 КМ односи на евиденције изван ГКТ. Приходи су 1.674.116.253 КМ, а примици су 388.311.691 КМ. По основу погрешно исказаних осталих непореских прихода на организационом фонду (04) у износу од 449.903 КМ, више су исказани приходи, што је образложено под тачком 6.1.2.4. овог Извјештаја.

Са рачуна принудне наплате 31.12.2012. године, није извршена расподјела средстава по основу наплаћених јавних прихода у износу од 1.346.299 КМ, што није у складу са чланом 89. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. За наведени износ потцијењени су приходи, што је наведено и под тачком 6.3.3.5. овог Извјештаја.

У Министарству просвјете и културе није исправно класификована наплата сумњивих и спорних потраживања у 2012. години, па су остали републички непорески приходи више исказани, а приходи обрачунског карактера мање у износу од 4.770.197 КМ, што је наведено под тачком 6.2.1. овог Извјештаја.

Ревизијом су утврђени приходи и примици у износу од 2.058.554.143 КМ.

Укупни буџетски приходи и примици у ПИБ-у су исказани у износу од 1.814.330.683 КМ и на нивоу су пројектованих прихода и примитака (1.810.000.000 КМ). На буџетске приходе се односи 1.555.840.046 КМ, а остало су примици. У оквиру исказаног износа

је 5.012.458 KM прихода остварених по основу измирења пореских обавеза путем обвезница.

6.1.2.1. Буџетски приходи и примици на општем фонду (01)

Исказани буџетски приходи на општем фонду (01) се односе на пореске и непореске приходе и примљене трансфере. Како је напријед наведено, ревизијом су утврђени порески приходи у већем износу за 1.346.299 KM, и непорески приходи у мањем износу за 4.770.197 KM.

На позицији "трансфери фондовима" је погрешно класификован износ од 377.535 KM, умјесто на позицију осталих непореских прихода. Трансакција се односи на поврат средстава по основу програма социјалног збрињавања радника (поврат од Фонда ПИО и Завода за запошљавање), која по одредбама члана 126. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, не представља трансфер. Исказани трансфери у износу од 10.918 KM који се односе на трансфере између буџетских јединица истог нивоа власти, су елиминисани (при консолидацији).

Исказани укупни порески приходи су остварени у већем износу од ребалансом пројектованих прихода за 1% (углавном ради повећања стопе опорезивања и промјена у основици за обрачун).

Непорески приходи у укупном износу су мањи за 4% у односу на ребаланс буџета. Код непореских прихода значајна су одступања код прихода од дивиденди, учешћа у капиталу и сличних права (извршење 4%), прихода од камата на готовину и готовинске еквиваленте (извршење 202%) и осталих непореских прихода (4.466%).

Исказани примици на општем фонду (01) се односе на примитке за нефинансијску имовину у износу од 2.434.120 KM (углавном по основу ПДВ-а), примитке од финансијске имовине у износу 611.202 KM (углавном наплата датих зајмова) и примитке од задуживања 255.445.315 KM (од издатих обвезница и трезорских записа 124.989.459 KM, примици од узетих зајмова 78.070.107 KM и рефундације отплаћених зајмова 52.385.749 KM).

Примици од наплате датих зајмова су: од јединица локалне самоуправе (165.696 KM), јавних предузећа (46.802 KM), од банака (88.600 KM), микрокредитних друштава (200.000 KM), осталих домаћих непрофитних субјеката (59.158 KM), физичких лица и домаћинстава (9.478 KM) и примици од наплате осталих зајмова датих физичким лицима и домаћинствима у земљи (39.467 KM). Позиција примитака од наплате датих зајмова није пројектована ребалансом буџета.

Примици од издавања хартија од вриједности (изузев акција) су остварени у износу од 124.989.459 KM (ребалансом пројектован у износу од 100.000.000 KM). Односе се на 94.989.459 KM примитака остварених по основу емитованих трезорских записа у складу са Одлуком Народне скупштине број: 01-215/12 од 23.02.2012. године и 30.000.000 KM примитака остварених по основу емисије дугорочних обвезница Републике Српске за финансирање буџетског дефицита такође по Одлуци Народне скупштине број: 01-214/12 од 23.02.2012. године и Одлукама Владе број: 04/1-012-2-670/12 од 21.03.2012. године и 04/1-012-2-1225/12 од 31.05.2012. године.

Примици од узетих зајмова су исказани у износу од 78.070.107 KM и односе се на прву и другу траншу IV Stand-by аранжмана са Међународним монетарним фондом, а у складу са Одлуком Народне скупштине број: 01-1283/12 од 05.09.2012. године. Ребалансом буџета Републике за 2012. годину, пројектовани су примици од узетих зајмова у износу од 100.000.000 KM. Процент извршења у односу на план је 78%

Примици од рефундације отплаћених зајмова су исказани у износу од 52.385.749 KM и односе се на рефундацију од крајњих корисника, по основу отплаћених зајмова. На овој позицији по ребалансу буџета Републике за 2012. годину планирана су средства у износу од 57.087.000 KM. Процент извршења је 92%. Примици од рефундације отплаћених зајмова остварени у 2012. години односе се на примитке од рефундације

камате, сервисних трошкова и главнице по отплаћеним зајмовима из земље и иностранства.

6.1.2.2. Приходи и примици на фонду (02)

Приходи и примици су исказани у укупном износу од 105.787.512 КМ од чега су 100.562.305 КМ приходи, а примици су 5.225.207 КМ. Односе се на пореске и непореске приходе и грантове евидентирани у оквиру и ван ГКТ.

Евиденције ван ГКТ се односе на Рачун принудне наплате, привредне јединице, намјенски рачун Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, институције у оквиру Министарства просвјете и културе и друго (углавном властити приходи).

Ван ГКТ примљени грантови у износу од 2.581.067 КМ (институција Министарства просвјете и културе) су исказани на фонду (02) умјесто на фонду (03).

Порески приходи у износу од 40.093.362 КМ се у потпуности односе на евиденције у ГКТ (не пројектују се) и односе се на индиректне порезе (по основу путарине за изградњу аутопутева, наплаћене по Закону о акцизама БиХ и дозначене Републици Српској, по основу Одлуке о привременој расподјели прихода од путарина за аутопутеве).

Непорески приходи су исказани у износу од 57.887.878 КМ, од чега се 24.754.070 КМ односи на приходе исказане ван ГКТ (по основу закупа, камата, накнада, такси и прихода од пружања јавних услуга и осталих непореских прихода). Накнаде по разним основама Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове у износу од 13.305.514 КМ су дио евиденција ван ГКТ.

Приходи од пружања јавних услуга су исказани у износу од 29.402.086 КМ, од чега се 9.668.279 КМ односи на евиденције ван ГКТ (студентски и ђачки домови 2.306.850 КМ, Рачун принудне наплате 3.276.783 КМ, Институције културе 392.737 КМ, Републичка дирекција за цивилну ваздушну пловидбу 3.011.881 КМ, 248.710 КМ Православно богословски факултет „Св. Василије Острошки“ Фоча, 186.262 КМ ПЈ Привредник Источно Сарајево и 245.056 КМ остали буџетски корисници).

У оквиру прихода од пружања јавних услуга су и властити приходи институција високог образовања (исказани у и ван ГКТ) у износу од 17.906.983 КМ и исти нису пројектовани буџетом. Од 2011. године, према Закону о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10 и 84/12), члану 3. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2012. годину и посебним инструкцијама дефинисана је намјена потрошње властитих прихода (приходи по основу накнада које плаћају студенти за упис, полагање испита и школарине и остало). Уплата властитих прихода се врши преко намјенских рачуна, рачуна јавних прихода или јединственог рачуна трезора.

Примици се односе на примитке за нефинансијску имовину, по основу пореза на додату вриједност и примитке од залиха материјала, учинака, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл. (2.777.410 КМ). Исказани примици се углавном односе на евиденције ван ГКТ.

6.1.2.3. Приходи и примици на фонду (03)

Приходи и примици су исказани у укупном износу од 9.634.483 КМ, од чега су приходи 9.573.785 КМ, а примици 60.698 КМ и у потпуности се односе на примитке за нефинансијску имовину (по основу пореза на додату вриједност).

Приходе представљају грантови буџетских корисника који нису укључени у општи фонд. Грантови из иностранства су у износу од 4.176.445 КМ и већина је евидентирана у ГКТ, а грантови из земље 5.397.314 КМ (ван ГКТ 801.650 КМ). Мање су исказани грантови за напријед наведене погрешне класификације (1.625.432 КМ).

6.1.2.4. Приходи и примици на фонду (04)

Приходи и примици су исказани у укупном износу од 92.290.557 КМ, од чега се на приходе односи 1.841.904 КМ и примитке 90.448.653 КМ.

Приходи у износу од 1.392.001 КМ су по основу расподјеле новчаних средстава која се налазе на рачунима Министарства финансија и трезора БИХ, а које је Босна и Херцеговина добила по Анексу "Ц" Споразума о питањима сукцесије ("Службени гласник БИХ", број: 10/01).

Како смо већ навели остали непорески приходи су исказани у већем износу за 449.903 КМ (ради погрешне класификације). Евиденције су извршене по основу поврата средстава од Завода за запошљавање по пројекту "Програм подршке запошљавању повратника", која су са escrow рачуна дозначена у првој половини 2009. године. Обзиром да средства нису искоришћена за предвиђене намјене иста су враћена (дио средстава). У периоду дознаке средстава у наведеном износу (средства са escrow рачуна), евиденције су извршене преко позиција издатака за нефинансијску имовину и смањења финансијског резултата (за износ дозначених средстава). Ради погрешне класификације повећан је финансијски резултат текућег периода умјесто финансијски резултат ранијих година.

Исказани примици од наплате датих зајмова се односе на:

- износ од 65.500.000 КМ по основу поврата дијела средстава датих на зајам Фонду здравственог осигурања;
- износ од 23.500.000 КМ по основу поврата дијела средстава исплаћених ЈП Аутопутеви и
- износ од 1.448.653 КМ по основу поврата дијела средстава за измирење обавеза Рафинерије Нафте а.д. Босански Брод.

6.1.2.5. Приходи и примици на фонду (05)

Приходи и примици су исказани у укупном износу од 40.395.627 КМ од чега се на приходе односи 6.309.129 КМ. Евиденције су у потпуности изван ГКТ.

Приходи се односе на приходе по основу камате на готовину, позитивних курсних разлика и грантова дозначених на посебне банковне рачуне намијењене посебним пројектима финансираним из кредитних или донираних средстава.

Примици овог фонда евидентирани су по основу ПДВ-а у износу од 1.336.850 КМ и примитака од узетих зајмова у износу од 32.749.648 КМ (Јединица за координацију пољопривредних пројеката 4.771.969 КМ, Јединица за координацију пројеката свјетске банке при Министарству здравља и социјалне заштите 22.465.695 КМ, Други пројекат за управљање чврстим отпадом 3.544.670 КМ и Јединица за регистрацију земљишта 1.967.314 КМ).

6.1.3. Расходи и издаци

Расходи и издаци (без обрачунских) на нивоу Консолидованог извјештаја буџета у ПИФ-у су исказани у укупном износу од 2.086.038.115 КМ, од чега се износ од 90.079.772 КМ односи на буџетске кориснике ван ГКТ. Исказани расходи су 1.578.794.129 КМ, а издаци су 507.243.986 КМ. Ревизијом су утврђени укупни текући расходи и издаци у износу од 2.171.089.189 КМ, односно већи су за износ од 85.051.074 КМ.

Ревизијом је утврђено да су текући расходи исказани у већем износу за 304.950 КМ по основу погрешне класификације издатака за нефинансијску имовину. Образложење је под тачком 6.1.3.2. овог Извјештаја.

Наведена разлика је по основу мање исказаних текућих расхода у износу од 85.051.074 КМ (исказаних текућих расхода на позицијама расхода обрачунског карактера).

Текући расходи у износу од 421.208 КМ су исказани на позицијама расхода обрачунског карактера по основу дате инструкције за евидентирање (од 17.2.2012. године), а 84.629.866 КМ је исказано према Наредби о обавезном уносу свих обавеза буџетских корисника у ГКТ број: 06.12/020-182/13 од 30.01.2013. године.

У оквиру Министарства просвјете и културе трошкови обуке наставног и административног особља и израде приручника у износу од 421.208 КМ су

евидентирани као остали расходи обрачунског карактера, умјесто текућих расхода. Додатна образложења наведених расхода су дата под тачком 3. овог Извјештаја.

Према наведеној Наредби исказани су остали расходи обрачунског карактера по основу текућих расхода за:

- субвенције нефинансијским субјектима у области пољопривреде, водопривреде и шумарства (49.383.060 КМ),
- остале текуће дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова - осим установа социјалне заштите (18.093.655 КМ),
- дознаке другим институцијама обавезног социјалног осигурања које се исплаћују од стране установа социјалне заштите (1.692.000 КМ),
- бруто плате (5.666.333 КМ),
- бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених (1.652.140 КМ),
- трошкове енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (2.289.571 КМ),
- стручне услуге (1.900.922 КМ) и
- остале расходе (3.948.937 КМ).

Наведени расходи се односе на ревизијом утврђене евиденције у оквиру Агенције за аграрна плаћања (48.995.354 КМ), Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (19.785.665 КМ), Министарства правде (5.073.557 КМ), Министарства просвјете и културе (4.730.015 КМ), Министарства унутрашњих послова (2.095.572 КМ), Министарства за избјеглице и расељена лица (1.101.805 КМ) и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (432.261 КМ). За текуће трошкове поврата и прекњижавања пореза (1.297.141 КМ) и друге обавезе су такође извршене евиденција на основу поменуте Наредбе.

У Нотама уз Консолидовани извјештај буџета је наведено:

„Према члану 84. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, буџетски корисници су били дужни да књиговодствено евидентирају све своје обавезе које су настале до 31.12.2012. године. Евидентирање обавеза за које нису постојала расположива буџетска средства у 2012. години, буџетски корисници су у главној књизи трезора извршили у складу са Наредбом о обавезном уносу свих обавеза буџетских корисника у главну књигу трезора Републике број: 06.12/020-182/13 од 30.01.2013. године“.

Буџетски расходи и издаци у ПИБ-у су исказани у укупном износу од 1.802.519.188 КМ и на нивоу су ребалансом одобрених средстава (99,6% извршење). Обзиром да су ревизијом утврђени већи расходи и издаци за наведени износ од 85.051.074 КМ (ради насталих обавеза и погрешно класификованих расхода), стварно извршење је за 4,7% веће од ребалансом одобрених средстава, што није у складу са чланом 5. став 1. Закона о буџетском систему Републике Српске, којим је дефинисано да буџетска средства и издаци морају бити уравнотежени.

Стварање обавеза изнад буџетом одобрених или износа расположивих средстава није у складу са чланом 39. поменутог Закона о буџетском систему. Немогућност евидентирања створених обавеза у оквиру текућих расхода ствара погрешну слику о укупним расходима и нереалан проценат извршења буџета за предметну годину и извршења у односу на претходну годину.

Исказани буџетски расходи и издаци (пројектовани буџетом) се односе на домаћу буџетску потрошњу у износу од 1,4 милијарде КМ и осталу буџетску потрошњу у износу од 370,5 милиона КМ. У односу на ребалансом одобрена средства 99% је извршење домаће буџетске потрошње (исказано), а остала потрошња је већа за 2%. У односу на претходну годину остала буџетска потрошња је повећана за 29%, док је домаћа на истом нивоу.

Домаћа буџетска потрошња се односи на расходе у оквиру буџетских корисника и опште расходе буџета Републике по основу личних примања, коришћења роба и услуга, субвенције, грантове, дознаке на име социјалне заштите, трансфере и издатке за нефинансијску и финансијску имовину и дио за отплату дугова.

Остала буџетска потрошња је настала по основу отплате дугова, јавних инвестиција и осталих расхода и издатака. У ревидираној години, за сервис спољног дуга издвојено је 152,1 милион КМ, за отплату унутрашњег дуга 175,8 милиона КМ, на име јавних инвестиција 27,1 милион КМ, док је за осталу потрошњу издвојено укупно 15,3 милиона КМ. У односу на претходну годину повећани су расходи по свим основама остале буџетске потрошње изузев јавних инвестиција које су на истом нивоу.

Отплата ино дуга се односи на издатке по основу главнице дуга (111,9 милиона КМ) и сервисне трошкове, камату, комисиону провизију и трошкови ино-банака (40,1 милион КМ). Износ плаћене главнице по „старим“ кредитима је 49,1 милион КМ и по „новим“ - инвестиционим пројектима 41,3 милиона КМ. Текући трошкови се такође односе на трошкове по „старим и новим“ кредитима. Укупно задужење Републике Српске по неотплаћеним главницама иностраних кредита са 31.12.2012. године износи 2,6 милијарди КМ (прерачунато по важећем курсу).

Отплата унутрашњег дуга у укупном износу од 175,9 милиона КМ је извршена из редовних буџетских средстава. Исплате су вршене по основу главнице и камате трезорских записа емитованих у складу са одлукама Народне скупштине (2011. и 2012. године), које су доспјеле у 2012. години, на име обавеза за зајмове по којима се Република Српска индиректно задужила, исплате по основу старе девизне штедње и друге исплате на име унутрашњег дуга.

На дан 31.12.2012. године стање унутрашњег дуга Републике Српске који укључује пројектовани, краткорочни и дугорочни дуг износи 1,4 милијарде КМ.

Јавне инвестиције у Републици Српској се дијелом финансирају из редовних буџетских средстава и пројекција расхода по том основу се врши на нивоу буџетских корисника и у оквиру остале буџетске потрошње. Јавне инвестиције подразумијевају капиталне пројекте и отплату дугова по кредитима везаним за капитална улагања из ранијих година. Реализоване јавне инвестиције у ревидираној години су образложене под тачком 5. овог Извјештаја.

Остала потрошња је исказана по основу: судских извршних рјешења која нису обухваћена Законом о унутрашњем дугу Републике Српске, поврата пореза на доходак и прекњижавања јавних прихода (обавезе из 2011. и 2012. године), купопродајне цијене за зграду коју је Влада Републике Српске дала на трајно кориштење Академији наука и умјетности Републике Српске, гранта за Пројекат санације хидроелектране Требиње и других грантова, покрића трошкова Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске насталих у вези са припремом пописа становништва, субвенционисаних каматних стопа за кредите за набавку одређених трајних потрошних добара, исплата АПИФ-у за услуге верификације и Регистра рачуна старе девизне штедње у Републици Српској и других расхода и издатака.

У даљем дијелу текста овог извјештаја дати су налази ревизије по врстама трошкова исказаних у ПИБ-у (одобрено ребалансом и остварено) и ПИФ-у (исказани укупно по свим фондовима) и издацима за нефинансијску имовину, који по политикама представљају расходовну страну код утврђивања буџетског резултата (дефицита/суфицита). Такође су образложени и издаци за финансијску имовину и отплату дугова који су исказани као дио домаће и дијелом остале буџетске потрошње и представљају нето финансирање (разлика примитака и издатака).

6.1.3.1. Расходи за лична примања

Расходи за лична примања су исказани у укупном износу од 715.285.272 КМ и обухватају расходе за бруто плате, накнаде и остала лична примања. Изван ГКТ ови расходи су исказани у износу од 13.782.230 КМ. Као и претходне године, у односу на

ребалансом одобрена средства, исказани расходи накнада у ПИБ-у су за 3% већи, а бруто плате су на нивоу одобрене потрошње.

У збирним финансијским извјештајима Министарства правде ревизијом утврђено извршење на позицијама расхода за лична примања је за најмање 34% више у односу на ребаланс и у збирним финансијским извјештајима Министарства просвјете и културе за 1%.

На фонду (02) су исказани расходи за лична примања у износу од 15,2 милиона КМ и односе се на кориштење властитих прихода (углавном институција образовања) за намирне трошкове плата и накнада и плате буџетских корисника који своје евиденције воде изван ГКТ, а финансирају се из буџета (планирани расходи на позицији трансфера).

На фонду (03) су исказани расходи за бруто плате у износу од 342.985 КМ и односе се на Институције високог образовања (307.168 КМ), Министарство унутрашњих послова (17.979 КМ), Министарство управе и локалне самоуправе (7.200 КМ), Центар за развој (3.342 КМ) и Агенцију за пружање стручних услуга у пољопривреди (7.296 КМ). По основу бруто накнада и осталих личних примања исказани су расходи у износу од 63.164 КМ (Институције високог и основног образовања и Министарство управе и локалне самоуправе).

Приходи од финансирања посебних пројеката у износу од 1.788.037 КМ (фонд 05) и примљени грантови у износу од 437.200 КМ (фонд 03) су кориштени за лична примања (исказани као расходи за лична примања).

Поједини буџетски корисници (Пореска управа, Министарство за избјеглице и расељена лица, Министарство породице, омладине и спорта, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Министарство управе и локалне самоуправе, Министарство трговине и туризма и Министарство индустрије, енергетике и рударства), су у оквиру нето плата исплаћивали накнаде по основу посебних резултата рада (у најмањем износу од 117 хиљада КМ), што није у складу са чланом 28. став 2. Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 118/07, 116/09, 1/11 и 1/12). Висина наведене накнаде није регулисана одредбама члана 14. Посебног колективног уговора и Анексом посебног колективног уговора за запослене у управи.

Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство трговине и туризма и Министарство рада и борачко-инвалидске заштите су исплаћивали накнаде за одвојен живот (у најмањем износу од 31 хиљаду КМ), сходно Одлуци о посебним правима и накнадама изабраних и постављених лица и запослених у органима државне управе број: 04/1-012-371/06 од 15.02.2006. године („Службени гласник Републике Српске“ број 15/06), иако њене одредбе нису у складу са чл. 30-32. поменутог Закона о платама. Академија наука и умјетности Републике Српске је у току 2012. године исплатила академске награде веће за 24.504 КМ, у односу на висину награда дефинисаних Статутом Академије.

Препоручујемо Министарству да обезбиди потпуну примјену Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске у вези права по основу обрачуна и исплате накнада запослених.

6.1.3.2. Расходи по основу коришћења роба и услуга

Расходи по основу коришћења роба и услуга су исказани у укупном износу од 136.168.420 КМ, од чега је у ПИБ-у исказано 93.210.218 КМ и мањи су у односу на ребаланс буџета за 3% (у укупном износу). Ови расходи подразумијевају расходе по основу закупа, режијске трошкове и комуналне расходе, расходе материјала и текућег одржавања, путне трошкове и друге расходе роба и услуга. У односу на ребалансом

одобрена средства исказани расходи по појединачним позицијама већи су по основу: режијских трошкова и комуналних накнада за 3%, режијског материјала за 13%, материјала за посебне намјене за 4% и текуће одржавање 9%.

У збирним финансијским извјештајима Министарства правде, ревизијом утврђено извршење буџета у односу на ребаланс веће је на расходима по основу закупа (најмање 7%), утрошка енергије, комуналних и комуникационих услуга (најмање за 18%), за режијски материјал (32%), за материјал за посебне намјене (најмање 23%), за текуће одржавање (најмање 13%), по основу путовања и смјештаја (најмање 1%), за стручне услуге (најмање 78%) и на позицијама осталих непоменутих расхода (најмање 23%).

У збирним финансијским извјештајима Министарства просвјете и културе ревизијом утврђено извршење буџета је веће у односу на ребаланс по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга за 27% и за стручне услуге за 82%. Извршење осталих непоменутих расхода Министарства просвјете и културе је више у односу на расположива средства за 117.877 КМ (а у оквиру је ребаланса буџета).

На организационом фонду (02) расходи по основу коришћења роба и услуга су исказани у износу од 33,6 милиона КМ и највећим дијелом се односе на остале непоменуте расходе (9,3 милиона КМ), режијске трошкове (7 милиона КМ) и расходе за стручне услуге (4,9 милиона КМ).

Расходи по основу закупа су исказани у укупном износу од 6.239.745 КМ и односе се на расходе за закуп пословних објеката и простора, расходе за закуп комуникационе опреме, расходе за закуп стамбених јединица и објеката и остале расходе закупа.

Код буџетских корисника изван ГКТ евидентиран је износ од 1.418.154 КМ и највећи дио се односи на Републичку управу за геодетске и имовинско-правне послове (875.638 КМ) од чега се 62.397 КМ односи на расходе по основу закупа станова за запослене. Управа у 2012. години није сачинила списак запослених који су били корисници закупљених станова нити је интерним актима регулисала носиоце права на закуп стана. Накнада за коришћење станова није у складу са одредбама Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске и Одлуком о посебним правима и накнадама изабраних и постављених лица и запослених у органима државне управе.

Расходи по основу путовања и смјештаја су исказани у укупном износу од 12.703.998 КМ од чега је у ПИБ-у исказано 8,8 милиона КМ, а 3,2 милиона исказано на фонду (02).

Због недовољних интерних контрола у Министарству породице, омладине и спорта приликом обрачуна путних налога није у потпуности примијењена Уредба о издацима за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 73/10):

- на већини путних налога за службена путовања (у земљи и иностранству) недостају датуми правдања путних трошкова,
- у прилогу путних налога за службена путовања у иностранство (Народна Република Кина и Краљевина Белгија) недостају докази о извршеном службеном путовању (авионске карте и документација организатора пута) и
- вршен је обрачун дневница у пуном износу за службена путовања у иностранство за која су смјештај и храна били обезбијеђени.

Министарство здравља и социјалне заштите није вршило исплату аконтација за службено путовање возачима на основу процијењених трошкова путовања, него у већим износима, који су правдани у складу са Правилником о интерним контролним поступцима. У члану 9. поменутог Правилника дефинисано је да „за службено путовање возачима се исплаћује аконтација за трошкове путовања и дневнице коју правдају на почетку мјесеца за претходни мјесец или по потреби чешће, а осталим

запосленим путни налози се исплаћују према динамици плаћања у трезору, једном мјесечно за претходни мјесец“. Наведене одредбе Правилника по основу исплата аконтација и накнада трошкова за службено путовање нису у складу са чл. 15, 16. и 17. поменути Уредбе.

Расходи за стручне услуге су исказани у укупном износу од 24.446.380 КМ од чега је у ПИБ-у исказано 14,5 милиона КМ, на фонду (02) 4,9 милиона КМ, фонду (05) 4,2 милиона КМ и на фонду (03) 667 хиљада КМ. Министарство за економске односе и регионалну сарадњу је по основу финансирања пројекта „Унапређење сарадње Републике Србије и Републике Српске у складу са Споразумом о успостављању специјалних паралелних односа с посебним освртом на комплементарност њихових привреда и прекограничну сарадњу“, исказало на позицији расхода за стручне услуге 200.000 КМ умјесто издатака за нефинансијску имовину. С обзиром да израду наведеног Пројекта заједнички финансирају Министарство за економске односе и регионалну сарадњу, Генерални секретаријат Владе и Министарство индустрије, енергетике и рударства, по окончању процедуре усвајања пројекта потребно је да се укупна улагања (585.000 КМ) обједине код оног буџетског корисника чије је учешће у финансирању највеће и који има најзначајније активности повезане са тим пројектом.

Остали непоменути расходи су исказани у укупном износу од 37.173.933 КМ од чега су у ПИБ-у исказана 24,8 милиона КМ, а на фонду (02) 9,3 милиона КМ.

Академија наука и умјетности је по основу улагања у израду Енциклопедије више исказала остале непоменути расходе у износу од 104.950 КМ умјесто улагања у нематеријалну произведену имовину. На терет расхода Министарства трговине и туризма су исплаћени трошкови по основу уговора о привременим и повременим пословима у износу од 12.950 КМ по основу послова који су у надлежности Јавног предузећа Робне резерве Републике Српске.

У оквиру осталих непоменутих расхода исказани су расходи по основу репрезентације у износу од око 2,3 милиона КМ (у оквиру и ван ГКТ).

6.1.3.3. Расходи финансирања и други финансијски трошкови

Расходи финансирања и други финансијски трошкови су исказани у укупном износу од 38.975.330 КМ и претежно се односе на расходе исказане у ПИБ-у (38.343.182 КМ) који су у укупном износу већи за 9% у односу на коначно одобрен буџет.

На овој позицији евидентирани су расходи по основу камата на хартије од вриједности (обвезнице и остале хартије од вриједности), камата на примљене зајмове у земљи и из иностранства и камата на преузете зајмове. Расходи по основу камата на преузете зајмове су исказани у износу од 12.731.708 КМ и у односу на одобрена средства су већи за 60%.

6.1.3.4. Субвенције

Расходи по основу субвенција у укупном износу од 79.457.487 КМ у потпуности су исказани у ПИБ-у и у односу на одобрени износ средстава мањи су за 32%. Исказани наведени расходи се односе на субвенције јавним нефинансијским субјектима у области саобраћаја и веза, субвенције нефинансијским субјектима у области пољопривреде, водопривреде и шумарства, субвенције нефинансијским субјектима у области прерађивачке индустрије, субвенције нефинансијским субјектима у осталим областима и остале субвенције.

У Агенцији за аграрна плаћања, при обради захтјева за подстицаје, нису се поштовале процедуре прописане чланом 20. Правилника о интерним контролама и интерним контролним поступцима, тј. захтјеви се нису рјешавали према хронолошком редослиједу и не поштују се прописани рокови за обраду захтјева. Средства за субвенције у износу од најмање 5.348.288 КМ додијелена су супротно члану 3. тачка а) Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој

пољопривреде и села, тј. средства су додјељивана корисницима који су имали доспјеле, а неизмирене обавезе према Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, Агенцији и ЈП „Робне резерве Републике Српске“. Супротно члану 3. тачка б. наведеног Правилника, приликом одобравања рјешења за подстицаје није вршена контрола измирења обавеза по основу накнада за противградну заштиту. Код додјеле средстава за ванредне потребе и помоћи, која су исказана у износу од 2.310.286 КМ, не постоје јасни критеријуми на основу којих се врши додјела средстава, као ни бодовне листе на основу којих су вреднују захтјеви за додјелу, тако да није могуће утврдити тачност и оправданост утврђених износа, као и објективност при додјели наведених подстицаја.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде тј. Комисија за избор пројеката који се финансирају из средстава посебних намјена за шуме, није приликом прегледа достављене документације на Јавни конкурс за додјелу средстава посебних намјена за шуме у потпуности поступила у складу са чланом 12. Правилника о начину прикупљања, критеријумима за расподјелу средстава и поступку коришћења средстава посебних намјена за шуме, тј. није извршила елиминацију шумских газдинства која нису у потпуности оправдала средства за 2011. годину.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде додјељивало је средства посебних намјена за шуме супротно захтјевима члана 13. став 3. тачка д) Правилника о начину прикупљања, критеријумима за расподјелу средстава и поступку коришћења средстава посебних намјена за шуме, тј. додијељена су средства ЈП „Шуме Републике Српске“ које није доставило доказ о свим измиреним пореским обавезама и доприносима.

За расподјелу средстава субвенција јавним медијима (1.649.000 КМ) у 2012. години, Влада није упутила Јавни позив за расподјелу истих, нису дефинисани критеријуми за расподјелу, као ни контрола намјенског утрошка овако додијељених средстава по захтјевима јавних медија.

Препоруке у вези утврђених неправилности везано за расподјелу средстава субвенција су дате у појединачним ревизорским извјештајима буџетских корисника.

6.1.3.5. Грантови

Расходи по основу грантова су исказани у укупном износу од 94.612.559 КМ и углавном се односе на грантове у земљи (текући и капитални).

У ПИБ-у су евидентирани расходи грантова у износу од 38.952.866 КМ и у односу на ребалансом одобрена средства већи су за 2%.

Министарство трговине и туризма је исказало расходе по основу капиталног гранта за развој туризма у Републици Српској у износу од 4.000.000 КМ. Грант је реализован на основу Уговора о финансирању II фазе изградње насеља „Андрићград“ (број 14-01-09-2-920/12 од 19.04.2012. године и број:14-01-09-2-4233/12 од 25.12.2012. године), закљученог између Министарства и "Андрићград" д.о.о. Вишеград и Одлуке Владе број 04/1-012-2-791/12. Наведени Уговор се позива и на Уговор о оснивању Привредног друштва "Андрићград" д.о.о. Вишеград, којим је дефинисано учешће Владе у оснивању друштва са 24,5% удјела. Евидентирањем средстава којима се финансира изградња насеља "Андрићград" кроз расходе гранта не обезбјеђују се информације у финансијским извјештајима (преглед имовине, обавеза и извора) о учешћу Владе (преко Министарства трговине и туризма) у реализацији пројекта „Андрићград“.

Министарство породице, омладине и спорта је целокупан износ грантова расподијелило по основу: расписаних конкурса 40%, закона 41%, Закључака Владе 10% и поднесених захтјева корисника гранта 9%, чиме није обезбиједило довољну транспарентност у расподјели. На основу Владиних закључака и рјешења о реалокацијама са других буџетских корисника одобрена су средства корисницима гранта у укупном износу од 352.589 КМ (10% од укупних грантова), без дефинисаних критеријума, као и без поднесеног програма односно пројекта од стране корисника

средстава, што није у складу са чланом 14. тачком 3. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2012. годину. За око 80% укупно додијељених средстава гранта су поднесени извјештаји о намјенском утрошку, што није довољно да би се оправдало намјенско трошење свих буџетских средстава.

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је на основу Закључка Владе број: 04/1-012-2-1278/12, од 31.05.2012. године извршило исплату средстава за Грађевинско предузеће „Хидроградња“ а.д. Пале у износу од 180.000 КМ, без дефинисаних критеријума, као и без поднесеног програма односно пројекта од стране корисника средстава. Оваква исплата није у складу са чланом 14. тачком 3. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2012. годину.

Рјешењем о реалокацији средстава са позиције дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике реалоцирана су средства у износу од 983.500 КМ на позицију „капитални грант за унапређење услова рада у здравственим установама“. Влада је, након што се упознала са информацијом о захтјевима здравствених установа за измиривање доспјелих обавеза, дала сагласност на реалокацију и на приједлог да се средства дозначе здравственим установама (Закључак број 04/1-012-2-3036/12 од 18.12.2012. године). Болници у Добоју одобрени износ од 430.000 КМ није дозначен до 15.05.2013. године.

Из средстава приватизације и сукцесије (фонд 04) дати су грантови у земљи у износу од 27.341.399 КМ и односе се на капиталне грантове јавним нефинансијским субјектима, у вези ЕСК (средства су дозначена јавном предузећу или установи као носиоцу пројекта или директно добављачу) и намијењена су улагању у прибављање и одржавање сталне имовине. Детаљнија образложења су дата под тачком 5. овог Извјештаја.

У оквиру пројеката (фонд 05) расходи по основу грантова су исказани у износу од 26.965.165 КМ и односе се на грантове у земљи (Јединица за координацију пољопривредних пројеката 6,9 милиона КМ, Јединица за координацију пројеката свјетске банке при Министарству здравља и социјалне заштите 19,9 милиона КМ, Агенција за воде обласног ријечног слива Требишњице 82 хиљаде КМ и Пројекат шумска и планинска заштићена подручја 16 хиљада КМ).

Препоруке су такође дате у појединачним ревизорским извјештајима буџетских корисника.

6.1.3.6. Дознаке на име социјалне заштите

Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике су исказане у укупном износу од 227.940.907 КМ (углавном у ПИБ-у) и у односу на одобрени износ исказано извршење је 96%. Односе се на текуће инвалидине, остале текуће дознаке грађанима, текуће помоћи ученицима и студентима у области науке и културе, капиталне и текуће помоћи избјеглим и расељеним лицима и остале дознаке.

На фонду (03) дознаке на име социјалне заштите су исказане у износу од 121.864 КМ и односе се на институције основног образовања (57.910 КМ за школска такмичења), високог образовања (58.083 КМ за стипендије) и Омбудсмен (5.870 КМ датих средстава центру у Добоју).

6.1.3.7. Трансфери између буџетских јединица

Трансфери између буџетских јединица су исказани у укупном износу од 286.354.149 КМ од чега су у ПИБ-у исказани у износу од 236.428.627 КМ и на нивоу су ребалансом предвиђених средстава. Односе се на трансфере држави, јединицама локалне самоуправе и фондовима и према дефинисаним политикама трансфери су предмет елиминације на нивоу консолидације свих нивоа власти.

Износ од 512.500 КМ на позицији трансфера између буџетских јединица истог нивоа власти није елиминисан, сходно члану 97. Правилника о класификацији. Исказани

расходи у наведеном износу се односе на трансфер ЈП Робне резерве Републике Српске (200.000 КМ), Центру за професионалну рехабилитацију и запошљавање (258.000 КМ) и општинским институцијама културе (54.527 КМ). Извјештаји наведених институција се не консолидују на нивоу Извјештаја о извршењу буџета Републике и наведени расходи не могу имати карактер трансфера између буџетских јединица истог нивоа власти јер се ради о давањима која терете извршење буџета Републике. За наведени износ више су исказани трансфери истог нивоа власти, а мање исказани текући трошкови или трансфери различитог нивоа власти.

Током ревидиране године је вршено евидентирање расхода по основу трансфера за грантове у земљи (од стране трезора Републике у оквиру потрошачке јединице Министарства просвјете и културе коме је дозначен трансфер). Овакве политике нису у складу са чланом 97. став 1. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова (не утичу на објективност финансијских извјештаја на консолидованом нивоу, али даје погрешну слику код појединачних корисника).

Трансфери држави у износу од 60.686 КМ се односе на средства дозначена Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине у сврху финансирања рада Фискалног савјета Босне и Херцеговине, на основу Одлуке о буџету Фискалног савјета БиХ за 2012. годину. Према правилима консолидације у Републици Српској овај износ не може бити предмет елиминације и наведени расход није класификован у складу са чланом 96. Правилника о класификацији.

Трансфери јединицама локалне самоуправе у ПИБ-у су исказани у износу од 15.191.672 КМ и односе се на: трансфере јединицама локалне самоуправе за подршку буџета (2,6 милиона КМ), трансфере јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности у области образовања, културе, религије, породице, омладине и спорта (3,1 милион КМ), трансфере јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности у области здравствене и социјалне заштите (7,5 милиона КМ), трансфере јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности у области борачко-инвалидске заштите и заштите по основу рада (38,7 хиљада КМ), трансфере јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности за рјешавање проблема избјеглих и расељених лица (474,7 хиљада КМ) и остале трансфере јединицама локалне самоуправе (1,5 милион КМ).

Трансфери јединицама локалне самоуправе на фонду (04) су исказани у износу од 17.266.527 КМ. Односе се на одобрена средства из ЕСК локалним заједницама или директно добављачима. Најзначајнији трансфери су јединицама локалне самоуправе за:

- пројекте и активности у области пољопривреде, водопривреде и шумарства, у износу од 8,6 милиона КМ,
- пројекте и активности у области саобраћаја и веза у износу од 2,2 милиона КМ,
- пројекте и активности у области индустрије, рударства, трговине и туризма у износу од 108 хиљада КМ,
- пројекте и активности у области образовања, културе, религије, породице, омладине и спорта, у износу од 5,8 милиона КМ и
- остале трансфере у износу од 363 хиљаде КМ.

Трансфери фондовима су у потпуности исказани у ПИБ-у и износе 199.823.941 КМ. Односе се на трансфере Фонду пензијско-инвалидског осигурања (156 милиона КМ), трансфере Фонду за дјечију заштиту (2,8 милиона КМ) и трансфере Заводу за запошљавање (41 милион КМ). Трансфери фондовима су извршени у оквиру одобрених средстава.

Трансфери осталим нивоима власти у цјелости су евидентирани на фонду (02) у ГКТ и износе 53.443.796 КМ. Односе се на трансфер ЈП Путеви Републике Српске, (40 милиона КМ прихода по основу путарине за изградњу аутопутева и 13 милиона КМ по основу GSM лиценци).

6.1.3.8. Издаци за нефинансијску имовину

Издаци за нефинансијску имовину (капитална улагања и издаци по основу ПДВ-а) у ПИФ-у су исказани у укупном износу од 57.579.229 КМ и у односу на претходну годину мањи су за око 50%. Издаци за нефинансијску имовину исказани у ПИБ-у су 29.020.522 КМ и за 8% су мањи у односу на коначно одобрени буџет. Као што је наведено под тачком 6.1.3.2. издаци за нефинансијску имовину су мање исказани за 304.950 КМ.

На фонду (02) су исказани издаци за нефинансијску имовину у износу од 14,1 милион КМ, на фонду грантова (03) 1,6 милиона КМ, фонду (04) из средстава приватизације и сукцесије 10,2 милиона КМ и у оквиру пројеката - фонд (05) 3,4 милиона КМ.

Издаци за нефинансијску имовину су исказани по основу издатака за произведену сталну имовину у износу од 41,6 милиона КМ, непроизведену сталну имовину 2,5 милиона КМ, за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл. 7,1 милион КМ и по основу ПДВ-а 4,2 милиона КМ.

6.1.3.9. Буџетски суфицит/дефицит

Према рачуноводственим политикама за буџетске кориснике у Републици Српској буџетски суфицит/дефицит представља разлику између збира прихода (без прихода обрачунског карактера) и примитака за нефинансијску имовину и збира расхода (без расхода обрачунског карактера) и издатака за нефинансијску имовину.

У обрасцу ПИБ наведена разлика је исказана у износу од 117.267.195 КМ као буџетски суфицит. По налазу ревизије (образложено у претходном дијелу овог Извјештаја) утврђена је разлика између исказаног суфицита и стварног резултата (88.474.974 КМ), тако да је утврђен буџетски суфицит у износу од 28.792.223 КМ.

У Нотама за 2012. годину, наведено је:

„Износ исказаног суфицита треба умањити за износ од 84.626.618 КМ укалкулисаних обавеза евидентираних на контима расхода обрачунског карактера (због техничке немогућности уноса на контима расхода) – тако да је остварени буџетски суфицит 32.640.577 КМ.“

Политике евидентирања текућих расхода насталих по основу створених обавеза мимо средстава предвиђених буџетом (стварање већих обавеза није у складу са чланом 39. Закона о буџетском систему), на позиције обрачунских расхода и објелодањивање примијењених политика у Нотама, није у складу са МРС ЈС, на што указује и параграф 30. МРС ЈС – 1- Презентација финансијских извјештаја.

У обрасцу ПИФ (на свим фондовима) разлика између збира прихода (без прихода обрачунског карактера) и примитака за нефинансијску имовину и збира расхода (без расхода обрачунског карактера) и издатака за нефинансијску имовину, исказана је као суфицит/дефицит фонда.

Због техничке немогућности евидентирања текућих расхода по основу обавеза створених изнад буџетом одобрених и расположивих средстава, на фонду (01) након извршених елиминација (дијела расхода и прихода) исказан је суфицит фонда у износу од 139.110.613 КМ, а ревизијом је утврђен у износу од 50.635.641 КМ.

На фонду (02) исказан је дефицит фонда у износу од 13.614.972 КМ, на фонду (03) је суфицит фонда у износу од 2.809.030 КМ, на фонду (04) је дефицит у износу од 53.040.828 КМ и фонду (05) је исказан дефицит фонда у износу од 29.853.892 КМ.

Ревизијом је утврђен дефицит на фонду (04) у износу од 53.490.731 КМ и разлика се односи на више исказане непореске приходе у износу од 449.903 КМ (како је већ наведено).

Због техничке немогућности евидентирања текућих расхода по основу обавеза створених изнад буџетом одобрених и расположивих средстава, те утврђених грешака

у евиденцијама и класификацијама билансних позиција, укупно исказани суфицит по свим фондовима је 45.409.946 КМ, а ревизијом је утврђен дефицит у износу од 43.514.924 КМ.

6.1.4. Нето финансирање

Нето финансирање (по свим фондовима) је исказано у негативном износу од 69.020.117 КМ и представља разлику између примитака од финансијске имовине (92.024.709 КМ) и примитака од задуживања (288.619.931 КМ) и издатака за финансијску имовину (86.761.019 КМ) и издатака за отплату дугова (362.903.738 КМ). Исказано негативно нето финансирање је по основу већих издатака за отплату дугова и издатака за финансијску имовину у односу на укупне примитке. По фондовима (04) и (05) је остварена позитивна разлика, а на осталим фондовима (01, 02. и 03) негативна разлика.

Примици су образложени под тачком 6.1.2, а издаци у сљедећим тачкама овог Извјештаја.

6.1.4.1. Издаци за финансијску имовину

Издаци за финансијску имовину су исказани у ПИБ-у у укупном износу од 329.615 КМ и односе се на издатке за акције и учешће у капиталу (2.000 КМ) и дате зајмове јединицама локалне самоуправе (327.615 КМ).

На фонду (02) издаци за финансијску имовину су исказани у укупном износу од 2.083.663 КМ и односе се на издатке за хартије од вриједности (обвезнице) у износу од 38.941 КМ и издатке за дате зајмове у износу од 2.044.722 КМ. Дати зајмови се односе на „Фонд Партнер“ и у цјелости су евидентирани изван ГКТ.

На фонду (04) издаци за финансијску имовину су исказани у укупном износу од 81.309.770 КМ и односе се на издатке за акције и учешћа у капиталу (43.441.000 КМ) и дате зајмове (37.868.770 КМ).

За реализацију привредно-развојне компоненте Развојног програма Републике Српске (у даљем тексту: ПРК), издаци за акције и учешћа у капиталу у фондовима под управом ИРБ-а, исказани су у износу од 37.641.000 КМ. Уплате су извршене за Фонд за развој источног дијела Републике Српске (5.641.000 КМ), Фонд за развој и запошљавање Републике Српске (12.000.000 КМ) и Акцијски фонд (20.000.000 КМ).

Поред поменутих издатака, исказани су и издаци за акције и учешћа у капиталу у осталим домаћим јавним нефинансијским субјектима (1.500.000 КМ) и издаци за акције и учешћа у капиталу у привредним друштвима (4.300.000 КМ) односно куповину предузећа, што је образложено под тачком 6.3.1.1. овог Извјештаја.

Издаци за дате зајмове у износу од 37.868.770 КМ односе се на зајмове дате здравственим установама, јавним предузећима и позајмицу ЈП „Робне резерве Републике Српске“, што је образложено под истом тачком.

На фонду (05) издаци за финансијску имовину су исказани у укупном износу од 3.037.971 КМ и у цјелости се односе на Други пројекат за управљање чврстим отпадом (евиденције ван ГКТ).

6.1.4.2. Издаци за отплату дугова

Издаци за отплату дугова исказани су у ПИБ-у укупном износу од 361.182.602 КМ од чега се: 139.119.185 КМ односи на издатке за отплату главнице по хартијама од вриједности изузев акција, 12.411.882 КМ на издатке за отплату главнице примљених зајмова у земљи, 32.136.734 КМ издатке за отплату главнице примљених зајмова из иностранства, 47.108.670 КМ за отплату главнице преузетих зајмова и 64.177.526 КМ зајмова који се рефундирају и 66.228.605 КМ издатке за отплату осталих дугова.

Исказани издаци за отплату главнице по хартијама од вриједности (изузев акција) су 79.457.675 КМ на име исплате обавеза по основу главнице трезорских записа Републике Српске емитованих у складу са одлукама Народне скупштине који су

доспјели у 2012. години и 59.661.511 КМ на име обавеза које су доспјеле у 2012. години (обвезница Републике Српске емитованих за измирење обавеза по основу верификованих рачуна старе девизне штедње).

Издаци за отплату главнице примљених зајмова у земљи се односе на отплату главнице зајмова примљених од банака („Административни центар Владе-пословна зграда“ и „Административни центар Владе-стамбено пословна зграда“).

Издаци за отплату главнице примљених зајмова из иностранства се односе на издатке за зајмове примљене од међународних организација (19.632.419 КМ) и страних финансијских институција (12.504.315 КМ).

Издаци за отплату осталих дугова су исказани у износу од 66.228.605 КМ, што представља извршење од 257% годишњег буџета за ове намјене. Односе се на издатке за отплату дугова регулисаних Законом о унутрашњем дугу (8.359.202 КМ) и издатке за отплату неизмирених обавеза из ранијих година (57.809.453 КМ).

Издаци за отплату неизмирених обавеза из ранијих година у износу од 57.809.453 КМ (евидентирани у ГКТ) односе се на обавезе које су укалкулисане у 2011. години, а за које нису постојала буџетска средства. За измирење односних обавеза у 2012. години буџетски корисници су имали обавезу (према Инструкцији Министарства за буџетску 2011. годину) да на терет буџетских позиција 2012. године обезбиједи расположиви оперативни буџет.

Извршење по наведеном основу у 2012. години односи се на:

- субвенције за подстицај развоја пољопривреде и села, које се исплаћују у складу са Правилником о условима и начину остваривања ночаних подстицаја за развој пољопривреде и села („Службени гласник Републике Српске“ број: 25/11, 89/11 и 103/11), у износу од 35.765.142 КМ – евидентирани код Агенције за аграрна плаћања,
- дознаке за борачки додатак и одликоване борце у износу од 14.952.383 КМ (годишњи борачки додатак за 2011. годину у износу од 12.088.413 КМ, а за одликовања износ од 2.863.975 КМ) – евидентирани код Министарства рада и борачко-инвалидске заштите,
- поврат пореза на доходак и поврат и прекњижавање јавних прихода по рјешењима контролних органа у износу од 6.998.192 КМ – евидентирани на Унутрашњим обавезама и потраживањима и
- издатке за отплату осталих неизмирених обавеза из ранијих периода у износу 93.736 КМ.

На фонду (02) су исказани издаци за отплату главнице примљених зајмова у земљи у износу од 1.392.892 КМ од чега се најзначајнији дио односи на Републичку управу за геодетске и имовинско–правне послове (1.115.283 КМ), Студентске и ђачке домове (200.000 КМ) и ПЈ Дрина Фоча (30.193 КМ).

На фонду (05) су исказани издаци за отплату осталих дугова у износу од 109.547 КМ.

6.1.5. Непокривени дефицит фонда текућег периода

Нераспоређени суфицит је исказан на фонду (01) у износу од 33.654.913 КМ, а ревизијом је утврђен непокривени дефицит текућег периода у износу од 54.820.059 КМ (ради претходно образложених корекција суфицита на фонду (01).

У ПИФ-у је исказан непокривени дефицит текућег периода у износу од 23.610.166 КМ, а ревизијом је утврђен у износу од 112.535.041 КМ (разлика је по основу корекција суфицита фонда 01 и дефицита фонда 04).

6.2. Биланс успјеха

У Консолидованом билансу успјеха су исказани укупни приходи у износу од 1.712.743.612 КМ, укупни расходи 1.827.700.597 КМ и негативан финансијски резултат у износу од 114.956.985 КМ (већи расходи од прихода). Приходовна страна се односи на позиције прихода (пореске и непореске приходе), грантове, приходе обрачунског карактера и трансфере. Расходи су по основу текућих расхода, расхода обрачунског карактера и трансфера.

Под приходима и расходима обрачунског карактера подразумијевају се приходи и расходи који не узрокују прилив односно одлив готовине и као такви се не планирају у буџету него се евидентирају искључиво у циљу израде финансијског извјештаја.

Ревизијом су утврђени укупни приходи у износу од 1.713.640.008 КМ и разлика се односи на мање и више исказане приходе, што је образложено под тачком 6.2.1. овог Извјештаја.

Ревизијом су утврђени укупни расходи у износу од 1.827.438.704 КМ и разлика се односи на мање исказане остале расходе обрачунског карактера (43.057 КМ), више исказане текуће расходе по основу улагања у нефинансијску имовину (304.950 КМ). Образложења су дата под тачкама 6.1.3. и 6.2.2. овог Извјештаја.

Ревизијом утврђени финансијски резултат текуће године (негативан) је 113.798.696 КМ.

6.2.1. Приходи

Порески приходи су исказани у износу од 1.437.333.417 КМ и односе се на: приходе по основу пореза на доходак и добит, порез на лична примања и приходе од самосталних дјелатности, дио пореза на имовину, приход по основу пореза на промет, царине и увозне дажбине из ранијег периода, приход од индиректних пореза дозначених од УИО и остале пореске приходе. Порески приходи су исказани у мањем износу за 1.346.299 КМ нераспоређених прихода наплаћених и исказаних на рачуну принудне наплате (како је наведено под тачком 6.1.2).

Непорески приходи су исказани у износу од 218.394.840 КМ и односе се на приходе од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика, накнаде, таксе и приходе од пружања јавних услуга, новчане казне и остале непореске приходе.

Остали непорески приходи су исказани у већем износу за 449.903 КМ, што је наведено под тачком 6.1.2.4. овог Извјештаја.

Наплаћена сумњива и спорна потраживања у 2012. години у износу од 4.770.197 КМ су погрешно исказана (класификована) на позицији остали републички непорески приходи умјесто на позицији прихода обрачунског карактера, што је образложено под тачком 6.1.2.1. овог Извјештаја.

Грантови су исказани у износу од 18.010.461 КМ и представљају примљене грантове из земље и иностранства. Односе се на текуће и капиталне грантове од правних и физичких лица у земљи и из иностранства и остале текуће и капиталне грантове. У оквиру грантова су текући грантови од страних влада (1,1 милион КМ), текући грантови од међународних организација (465 хиљада КМ), остали текући грантови из иностранства (775 хиљада КМ), капитални грантови од страних влада (1,7 милиона КМ) и други грантови.

Грантови из земље који су исказани код буџетских корисника изван ГКТ (4.335.384 КМ) се односе на Министарство здравља и социјалне заштите, институције културе, Јединицу за координацију пољопривредних пројеката, Академију наука и умјетности, Студентске и ђачке домове, Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и остале буџетске кориснике изван ГКТ.

Трансфери између буџетских јединица различитих нивоа власти у износу од 377.535 КМ су погрешно исказани (класификовани) на позицији трансфера умјесто непореских прихода, што је образложено под тачком 6.1.2.1. овог Извјештаја.

Приходи обрачунског карактера су исказани у износу од 38.627.359 КМ и односе се на

приходе од реализације залиха, приходе по основу обрачунатих курсних разлика, укидања резервисања, усклађивања вриједности, помоћи у природи и друге обрачунске приходе.

6.2.2. Расходи

Текући расходи осим расхода обрачунског карактера су исказани у укупном износу од 1.292.439.980 КМ и односе се на расходе за лична примања, по основу коришћења роба и услуга, расходе финансирања и друге финансијске трошкове, субвенције, грантове и дознаке.

Текући расходи су исказани у већем износу за 304.950 КМ по основу погрешне класификације издатака за нефинансијску имовину у сталним средствима (издаци су исказани као текући расход), што је образложено под тачком 6.1.3.2. овог Извјештаја.

Текући расходи су мање, а обрачунски више исказани за износ од 84.629.866 КМ, како је већ наведено под тачком 6.1.3. овог Извјештаја.

Додатна образложења везано за расходе су дата кроз извршење буџета.

Расходи обрачунског карактера су исказани у укупном износу од 248.906.467 КМ и односе се на набавну вриједност реализованих залиха (7,7 милиона КМ), расходе по основу амортизације (76,3 милиона КМ), расходе резервисања по основу обавеза (128 хиљада КМ), финансијске расходе обрачунског карактера (8,9 милиона КМ), расходе од усклађивања вриједности имовине (15,9 милиона КМ), губитке од продаје имовине (101 хиљада КМ), дате помоћи у природи (40 милиона КМ) и остале расходе обрачунског карактера (99,7 милиона КМ).

Ревизијом је утврђено да су обрачунски расходи исказани у мањем износу (43.057 КМ) по основу неевидентираних трошкова амортизације за 2012. годину у износу од 41.786 КМ и губитака расходоване имовине у износу од 1.271 КМ, који нису исказани код Републичког хидрометеоролошког завода.

Ради погрешне класификације расходи обрачунског карактера су исказани више, а текући расходи мање за износ од 421.208 КМ, што је наведено под тачком 6.1.3. овог Извјештаја.

Остали расходи обрачунског карактера су исказани више, а текући расходи мање за износ од 84.629.866 КМ. Према образложењима датим у Нотама, наведени текући расходи су исказани као расходи обрачунског карактера ради „техничких немогућности уноса расхода за која нису постојала буџетска средства“.

Сходно дефинисаним политикама и правилима евидентирања у јавном сектору (члан 85. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама и члан 95. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике), наведени расходи не представљају расходе обрачунског карактера (јер захтијевају одлив средстава).

Препоручујемо Министарству да проведе препоруку дату претходне године и изнађе техничка рјешења за фер презентацију текућих расхода у финансијским извјештајима, насталих по основу обавеза створених изнад буџетом одобрених и расположивих средстава.

6.2.3. Финансијски резултат текуће године

У Консолидованом билансу успјеха за кориснике буџета Републике у периоду од 01.01. до 31.12.2012. године исказана је негативна разлика прихода и расхода (већи су расходи од прихода), у износу од 114.956.985 КМ (негативан финансијски резултат текуће године). Ревизијом је утврђен негативан финансијски резултат текуће године у износу од 113.798.696 КМ. На основу напријед наведених погрешних евиденција расхода и прихода, ревизијом је утврђена мања негативна разлика за 1.158.289 КМ.

6.3. Биланс стања

У Консолидованом билансу стања (извјештај о финансијском стању корисника буџета Републике Српске), на дан 31.12.2012. године исказане су пословна актива и пословна пасива у износу од 20.266.654.118 КМ и веће су за 1,7% у односу на претходну 2011. годину.

Извршена је корекција података у колони „претходна година“ у Консолидованом билансу стања на дан 31.12.2012. године, у укупном износу од 1.281.350 КМ. Корекције су по основу исправке грешке из претходног извјештајног периода на билансним позицијама банковни рачуни, краткорочно разграничени приходи, трајни извори и финансијски резултат. Грешке се односе на финансијске извјештаје Пореске управе, Јединице–Други пројекат за управљање чврстим отпадом, Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове и Опће гимназије КШЦ.

Ванбилансна актива и ванбилансна пасива у Консолидованом билансу стања су исказане у износу од 634.650.508 КМ и односе се евиденције основних средстава у закупу, датих и примљених гаранција, вриједност заплијењене имовине у поступку принудне наплате, хартије од вриједности ван промета, потенцијалне обавезе и потраживања и друге ванбилансне евиденције.

На дан билансирања дате и примљене гаранције Републике Српске по основу ино и унутрашњих обавеза и потраживања су исказане у износу од 325.641.902 КМ од чега се износ од 295.768.188 КМ односи на дате гаранције у 2012. години. Народна скупштина је дала сагласност за издавање гаранција Републике Српске за кредитно задужење ЈП „Аутопутеви“ код Европске банке за обнову и развој (EBRD) – по Пројекту изградња ауто-пута Бања Лука-Добој (фаза I), („Службени гласник Републике Српске“, број 28/12). Гаранција је издата на износ од 293.374.500 КМ.

По основу вриједности заплијењене имовине у поступку принудне наплате евидентиран је износ од 104.284.123 КМ (остатак дуга) умјесто 1.954.659 КМ (вриједност заплијењене имовине). Евиденције су извршене на основу извјештаја достављеног од Пореске управе у коме је исказан укупан износ потраживања по основу покренутих поступака принудне наплате и остатак дуга након проведених законских радњи за наплату (износ који је билансно евидентиран на позицијама потраживања по основу пореза и доприноса). По том основу ванбилансна евиденција је више исказана за износ од 102.329.464 КМ. Исправка грешке је извршена у 2013. години (до краја рада ревизије).

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде исказало је у билансној (изузев стана) и ванбилансној евиденцији кориговану вриједност краткорочних пласмана, ситан инвентар и ауто гуме у употреби (507.033 КМ) и стан у власништву Агенције за воде обласног ријечног слива Саве (62.424 КМ).

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове је исказала у ванбилансној евиденцији судске спорове (774.904 КМ) и сумњива и спорна потраживања (33.637 КМ) из 2001. године.

Министарство саобраћаја и веза је у ванбилансној евиденцији исказало потраживања од предузећа „Жељезнице Републике Српске“ а.д. Добој у износу од 1.000.000 КМ и потенцијалне обавезе по основу судских спорова у износу од 198.741 КМ.

Према одредбама члана 86. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, напријед наведене евиденције извршене у оквиру Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове и Министарства саобраћаја и веза нису предмет ванбилансне евиденције.

Препоручујемо Министарству да за ванбилансну евиденцију обезбиједи потпуну примјену члана 86. Правилника о буџетским класификацијама,

садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова.

Актива

6.3.1. Текућа имовина

Текућа имовина је исказана у укупном износу од 389.179.813 КМ нето вриједности и подразумејева краткорочну финансијску имовину и нефинансијску имовину у текућим средствима. По налазима ревизије нето вриједност текуће имовине износи 384.507.720 КМ. Разлика од 4.672.093 КМ је по основу мање и више утврђене вриједности краткорочне финансијске имовине (неевидентираних новчаних средстава, некоригованих и неелиминисаних потраживања). Образложења су дата под тачкама 6.3.1.1, 6.3.1.3. и 6.3.1.5. овог Извјештаја.

6.3.1.1. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти су исказани у укупном износу од 132.972.606 КМ од чега је 104.346.693 КМ исказано у ГКТ, а 28.625.913 КМ ван ГКТ (42 буџетска корисника). У односу на претходну годину готовина и готовински еквиваленти су мањи за 14% ради мањег салда на банковним рачунима. Од наведеног износа новчаних средстава, на стање у благајнама се односи 234.098 КМ, а на издвојена новчана средства и акредитиве 1.199.487 КМ. Новчана средства исказана на банковним рачунима (у домаћој и страној валути, се односе на рачуне јавних прихода, јединствене рачуне трезора преко којих се буџет извршава, подрачуна јединствених рачуна трезора, рачуне посебних намјена, подрачуна Републике Српске код Централне банке Босне и Херцеговине и остале рачуне.

Новчана средства су ревизијом утврђена у већем износу за 119.193 КМ по основу неевидентираних средстава на девизном рачуну отвореном код пословне банке. Додатна образложења су дата под тачком 3. овог Извјештаја.

Стање средстава на рачунима код банака исказано у оквиру ГКТ

- редовни трезорски рачуни у износу од 17.192.404 КМ;
- намјенски трезорски рачуни у износу од 21.772.365 КМ;
- код Централне банке у износу од 17.933.210 КМ;
- за прикупљање јавних прихода у износу од 19.186.977 КМ;
- рачун приватизације у износу од 11.260.678 КМ;
- сукцесије у домаћој валути у износу од 1.736.740 КМ;
- прелазни рачун у износу од 35.000 КМ;
- редовни девизни трезорски рачуни у износу од 822.548 КМ
- намјенски девизни трезорски рачуни у износу од 14.210.765 КМ и
- девизни подрачуни код Централне банке у износу од 22.659 КМ.

Како је већ наведено под тачком 3. овог Извјештаја, стање средстава на прелазном рачуну од 35.000 КМ је погрешно исказано.

Средства на рачунима приватизације и сукцесије

Новчана средства остварена по основу приватизације и сукцесије државног капитала се налазе на посебним тзв. escrow рачунима и евидентирана су у оквиру билансних позиција ГКТ, у облику краткорочне финансијске имовине (банковни рачуни) и сталних средстава (дугорочно орочена).

На дан 31.12.2012. године, средства приватизације (као депозити по виђењу) су исказана у износу од 12.997.418 КМ, а 8.700.133 КМ је инвестирано-дугорочно орочена (образложено под тачком 6.3.2.1.).

Уплате на escrow рачун у укупном износу од 92.290.558 КМ су вршене по основу поврата средстава датих на зајам (66.948.653 КМ), поврата позајмица (23.500.000 КМ), дијела неискориштених средстава по пројекту „Програм подршке запошљавању повратника“ (449.903 КМ) и припадајућег износа расположивих новчаних средстава сукцесије (1.392.002 КМ).

Исплате са escrow рачуна су вршене по основу улагања у Развојни програм Републике Српске, куповину имовине и оснивачка улагања, отплате унутрашњег дуга, позајмљивања и друга улагања. Исплате по основу ЕСК у износу од 29.206.265 КМ су образложене под тачком 5. овог Извјештаја.

По основу ПРК је исплаћено 37.641.000 КМ и односи се на Акције и учешће у капиталу у фондовима (докапитализација), који су под управом Инвестиционо-развојне банке, што је наведено под тачком 6.1.4.1. овог Извјештаја.

Куповина имовине и оснивачка улагања у износу од 7.852.073 КМ су исплате по основу Закључка и одлука Владе. Односе се на:

- куповину покретне и непокретне имовине „Урбанистичког завода Републике Српске“ а.д. Бања Лука - у стечају (4.200.000 КМ);
- на име новчаног дијела основног капитала ради оснивања Једночланог друштва са ограниченом одговорношћу „Гас-рес“ предузећа за гасне пројекте Бања Лука (1.500.000 КМ);
- на име депозита за учешће у поступку лицитације (50.000 КМ), куповине цјелокупне покретне и непокретне имовине привредног друштва „Хранапродукт“ а.д. Шамац– у стечају (1.200.000 КМ) и пореза на додату вриједност (7.257 КМ);
- на име депозита за учешће у поступку лицитације (50.000 КМ), куповине дијела имовине власништво привредног друштва „Младост“ а.д. Мркоњић Град– у стечају (708.133 КМ) и пореза на додату вриједност (21.683 КМ);
- на име новчаног дијела основног капитала ради оснивања једночланог Друштва са ограниченом одговорношћу „Никола Тесла“ Бања Лука (100.000 КМ);
- на име дијела депозита ради куповине дијела имовине стечајног дужника „Чајавец-Мјерно детекторски уређаји“ а.д. Бања Лука- у стечају (15.000 КМ).

Отплата унутрашњег дуга у износу од 33.215 КМ је по основу главнице и камате на обвезнице које су доспјеле на наплату.

Остала улагања са escrow рачуна у износу од 49.368.770 КМ су по основу:

- додатних средстава за привремено финансирање редовне буџетске потрошње у износу од 11 милиона КМ по основу одлука Владе број: 04/1-012-2-318/12 од 08.03.2012. године и 04/1-012-2-3003/12 од 27.12.2012. године, са обавезом поврата средстава до 30.06.2013. године;
- исплате у износу од 500.000 КМ ЈУ „Нови урбанистички завод Републике Српске“ Бања Лука, на име побољшања услова рада (капитални грант) по основу Одлуке Владе број: 04/1-012-2-1681/12 од 05.07.2012. године;
- позајмице ЈП „Аутопутеви Републике Српске“ на име обезбјеђења новчаних средстава за почетак извођења радова на изградњи дионице ауто-пута Добој-Прњавор у износу од 20 милиона КМ. Средства су враћена са 31.12.2012. године;
- опремање нове болнице у Бијељини у износу од 3,3 милиона КМ (образложено под тачком 6.3.1.2.) и
- позајмице ЈП „Робне резерве Републике Српске“ у износу од 14,5 милиона КМ (такође образложено под тачком 6.3.1.2.).

Са 31.12.2012. године постоји обавеза поврата средстава на escrow рачуне у укупном износу од 125,5 милиона КМ. Наведени износ обухвата:

- 14,5 милиона КМ преосталих обавеза по основу зајма датог Фонду здравственог осигурања;
- 17 милиона КМ кориштених за пројектовање и изградњу Нове болнице у Бијељини по одлукама из 2009. године и 3,4 милиона КМ кориштених у 2012. години;

- 5,1 милион КМ преосталих обавеза „Рафинерије нафте“ а.д. Брод, које се измирује у једнаким мјесечним ратама до 30.06.2016. године;
- 14,5 милиона КМ позајмљених ЈП „Робне резерве Републике Српске“, (одлука из 2012. године) и
- 71 милион КМ привремено кориштених за измирење доспјелих буџетских обавеза (60 милиона КМ из ранијег периода и 11 милиона КМ из 2012. године). Влада је 26.1.2011. године донијела Одлуку о коришћењу средстава са рачуна приватизације у износу од 60 милиона КМ са обавезом поврата до 31.12.2011. године. У 2011. години, пролонгиран је рок враћања средстава на дан 31.12.2012. године, а 2012. је тај рок продужен до 31.12.2013. године.

Позајмице за привремено финансирање редовне буџетске потрошње су извршене (ревидиране и претходне године) преносом средстава са escrow рачуна на трезорске рачуне и евиденције су извршене преко позиција међусобних обавеза и потраживања које су у консолидацији елиминисане.

Стање средстава на рачунима код банака исказано ван ГКТ

Значајан број буџетских корисника који своје пословне књиге воде у оквиру ГКТ посједује и властите рачуне код пословних банака за које воде издвојене евиденције (Пореска управа- рачун принудне наплате, Казнено поправни заводи– привредне јединице, Републичка управа за геодетске и имовинско–правне послове, Академија наука и умјетности и други). Јединице за имплементацију пројеката такође имају властите рачуне код пословних банака и своје пословање у потпуности воде изван ГКТ. Укупно стање новчаних средстава на рачунима код банака (за 42 буџетска корисника) исказано ван ГКТ је 27.355.153 КМ.

6.3.1.2. Краткорочни пласмани

Краткорочни пласмани су исказани у укупном износу од 113.130.106 КМ нето вриједности од чега је 103.937.322 КМ исказано у ГКТ, а остатак од 9.192.784 КМ је исказан ван ГКТ. У односу на претходну годину дошло је до смањења наведене позиције преваходно смањењем зајмова који доспијевају на наплату у ревидираној години.

Краткорочне пласмане чине орочена новчана средства до годину дана, краткорочни зајмови и дугорочни зајмови који доспијевају на наплату до годину дана.

Орочена новчана средства до годину дана су исказана у износу од 8.874.978 КМ и у потпуности се односе на буџетске кориснике ван ГКТ.

Краткорочни зајмови су исказани у укупном износу од 18.874.213 КМ и претежно се односе на дате позајмице јавним предузећима из средстава приватизације (фонд 04). Од наведеног износа, 14.511.027 КМ је одобрено са рачуна посебних намјена јавном предузећу „Робне резерве Републике Српске“, на име обезбјеђења новчаних средстава за реализацију текућих активности. Средства су одобрена у виду позајмице са роком поврата до 30.06.2013. године.

Како је већ наведено Новој болници Бијељина је дат краткорочни зајам у износу од 3.357.744 КМ (за плаћање ПДВ-а), у циљу реализације дијела Уговора за пројектовање, изградњу и опремање болнице. Чланом 3. Одлуке је прописано да се по рјешењу Управе за индиректно опорезивање изврши поврат средстава (ПДВ-а) на escrow рачун. За краткорочне зајмове дате у ревидираној години нису склопљени уговори са корисницима зајма.

По основу потраживања од АД „Бирач“ Зворник (за дио који доспијева до годину дана) преузети краткорочни зајмови у земљи исказани су у износу од 628.618 КМ. У односу на претходну годину (93.821 КМ) ова потраживања су знатно већа ради приспјелих нових обавеза које је преузела Република Српска.

Пренесени дугорочни зајмови на позиције краткорочних исказани су у укупном износу од 162.026.987 КМ од чега је 76.646.072 КМ ненаплативо и за наведени износ извршена је корекција потраживања. На дан 31.12.2012. године, нето потраживања по

основу дугорочних зајмова који доспијевају на наплату до годину дана су исказана у износу од 85.380.915 КМ и односе се на:

дугорочне зајмове дате јединицама локалне самоуправе исказане у износу од 1.133.609 КМ по основу репласираних кредитних средстава Владе Белгије. Остатак пласмана у износу од 449.206 КМ се односи на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и њихово потраживање од јединица локалне самоуправе. За ненаплативи дио потраживања по наведеним кредитима је извршена корекција у износу од 274.078 КМ;

дугорочне зајмове дате фондovima у износу од 9.611.798 КМ по основу индиректног задуживања Републике Српске за рачун фондова социјалне сигурности и јавне здравствене установе, по одлуци Народне скупштине, број: 01-1408/11 од 23.09.2011. године („Службени гласник Републике Српске“ број 99/11). Од наведеног износа 2.101.526 КМ се односи на Фонд дјечије заштите, 2.101.526 КМ на Фонд ПИО, 4.071.108 КМ на Фонд здравства и 1.337.638 КМ на Клинички центар Бања Лука;

дугорочни зајам из средстава приватизације у износу од 14.500.000 КМ односно остатак дуга по зајму Фонду здравственог осигурања дат 2008. године који је доспио на наплату 2012. године. Влада је 27.12.2012. године донијела Закључак број: 04/1-012-2-3008/12, у коме је наведено да ће динамика измирења обавеза по наведеном остатку дуга бити дефинисана Анексом уговора;

дугорочне зајмове дате фондovima под управом ИРБ-а у износу од 1.156.488 КМ, односно потраживање од Фонда за развој и запошљавање као крајњег корисника ино-кредита;

дугорочне зајмове (по основу ино обавеза) дате јавним предузећима у износу од 73.322.592 КМ. По том основу потраживања су од следећих корисника ино-кредита:

- Електропривреда РС у износу од 13.031.311 КМ,
- Жељезнице РС у износу од 31.992.153 КМ,
- Путеви РС у износу од 19.190.768 КМ,
- Аутопутеви РС у износу од 3.343.590 КМ,
- Деп-от Бања Лука у износу од 426.227 КМ,
- Еко Деп Бијељина у износу од 213.113 КМ,
- Водовод Бања Лука у износу од 481.897 КМ,
- Водовод Пале у износу од 98.033 КМ,
- Електропренос РС у износу од 2.278.505 КМ,
- Независни оператер система БиХ у износу од 193.379 КМ,
- Хидроелектране на Требишњици КФВ I у износу од 266.667 КМ,
- Хидроелектране на Требишњици КФВ II у износу од 666.667 КМ и
- Водовод и канализација Бијељина у износу од 1.140.282 КМ.

дугорочне зајмове дате јавним предузећима (по основу унутрашњих обавеза) у износу од 3.408.667 КМ. Односе се на главницу репрограмираних кредита која је доспјела на наплату у 2012. години, а није наплаћена и/или доспијева на наплату у 2013. години. Највећи дио ових потраживања (3.339.213 КМ) није наплаћен по истеку 12 мјесеци од дана доспијећа и извршена је корекција вриједности;

дугорочне зајмове дате банкама по основу ино обавеза у износу од 325.908 КМ по основу WB IDA–Пројекат мале комерцијалне пољопривреде и

дугорочне зајмове у земљи по основу унутрашњих обавеза у износу од 28.260.758 КМ, од чега се 9.343.964 КМ односи на нерепрограмиране, а 18.916.794 КМ на репрограмиране кредите. Ради ненаплативости извршена је корекција вриједности поменутог износа за 27.845.509 КМ.

6.3.1.3. Краткорочна потраживања

Укупна краткорочна потраживања су исказана у износу од 1.260.172.134 КМ бруто вриједности од чега су 1.132.798.852 КМ потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци и за која је извршена корекција. Нето вриједност потраживања је исказана

у износу од 127.373.282 КМ, од чега је 122,3 милиона КМ у ГКТ и 5,7 милиона КМ ван ГКТ. Ревизијом су утврђена краткорочна потраживања у нето износу од 123.059.691 КМ и разлика од 4.313.591 КМ је образложена у даљем дијелу текста.

Потраживања по основу продаје и извршених услуга бившег Министарства одбране у износу од 1.453.100 КМ и бивше Републичке управе царина 225.186 КМ и остала непоменута краткорочна потраживања бившег Министарства одбране у износу од 1.010.762 КМ нису коригована (јер нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа).

Потраживања од запослених у најмањем износу од 105.095 КМ се односе на аконтације за службена путовања у бившем Министарству одбране (исплаћене ранијих година). И ова потраживања нису коригована у складу са рачуноводственом политиком.

Потраживања исказана у Казнено-поправном заводу Бањалука у најмањем износу од 95.542 КМ, Привредној јединици „Туњице“ у износу од 30.808 КМ и Привредној јединици „Привредник“ у саставу Казнено-поправног завода Источно Сарајево за најмање 135.556 КМ нису коригована.

Потраживања од запослених (у Привредној јединици „Туњице“) у најмањем износу од 2.427 КМ старија су од годину дана и иста нису коригована. За краткорочно разграничење (унапријед плаћени расходи) код Казнено-поправног завода Источно Сарајево у износу од 6.000 КМ које се води у пословним књигама више од 10 година, нису правовремено покренути сви механизми наплате, нити је извршена корекција вриједности потраживања

Министарство рада и борачко инвалидске заштите је у оквиру осталих краткорочних потраживања евидентирало 01.01.2012. године потраживања од дуплих корисника по основу рјешења о накнади штете из ранијег периода у износу од 1.249.115 КМ која нису наплаћена. За износ ненаплаћених потраживања старијих од 12 мјесеци Министарство није извршило корекцију/исправку вриједности потраживања

За напријед наведена потраживања у укупном износу од 4.313.591 КМ није извршена исправка вриједности односно нису коригована, што није у складу са чланом 64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама и за наведени износ је прецијењена краткорочна финансијска имовина, а негативан финансијски резултат ранијих година мање исказан (јер се ради о грешци из ранијих година).

Исказана нето краткорочна потраживања (до године дана) се односе на:

- потраживања по основу продаје и извршених услуга у износу од 5.720.306 КМ;
- потраживања за камате, дивиденде и друге финансијске приходе у износу од 20.502.398 КМ;
- потраживања од запослених у износу од 280.002 КМ;
- потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе у износу од 54.466.382 КМ;
- потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања у износу од 25.855.449 КМ, а доспијевају на наплату у року до годину дана;
- потраживања за више плаћене порезе, доприносе и непореске приходе у износу од 18.850 КМ;
- потраживања по основу пореза на додату вриједност у износу од 1.520.661 КМ и
- остала краткорочна потраживања у износу од 19.009.234 КМ.

Исказана потраживања за уговорене камате у земљи по основу ино-дуга су исказане у износу од 9.781.166 КМ, а односе се на потраживања од крајњих корисника ино-кредита.

Уговорене камате у земљи по основу унутрашњих обавеза су исказане у укупном износу од 2.049.334 КМ и чине их уговорене камате по зајмовима којима се Република

Српска индиректно задужила код домаћих банака и за рачун фондова социјалне сигурности и јавних здравствених установа.

Потраживања за затезне камате од крајњих корисника ино кредита су исказана у нето вриједности од 8.354.542 КМ и представљају камате зарачунате крајњим корисницима ино-кредита.

Краткорочна потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе као и потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања и доспијевају на наплату у року од годину дана исказана су у укупном износу од 1.174.710.720 КМ од чега су 1.094.388.889 КМ спорна потраживања. Нето вриједност наведених потраживања је исказана у износу од 80.259.650 КМ. Евиденције су извршене на основу процјене наплативости потраживања од стране Пореске управе.

На основу извјештаја Пореске управе потраживања од пореских обвезника на дан 31.12.2012. године се могу класификовати у слједеће категорије:

Категорија	Дуг	доспијећа у 2013.	Процијењена наплата у 2013.	Спорна потраживања
Репрограми	266.266.705	39.868.403	25.855.449	14.012.955
Споразуми са ПУ	6.951.652	6.951.652	1.868.740	5.082.912
Стечај	320.772.254	320.772.254	32.077.225	288.695.029
ПО у ликвидацији	1.085.914	1.085.914	108.592	977.322
Несолвентни ПО	102.448.262	102.448.262	0	102.448.262
Одјављени ПО	6.793.847	6.793.847	0	6.793.847
ПО којима је одузет ЈИБ	18.348.468	18.348.468	0	18.348.468
Остало	678.321.476	678.321.476	20.349.644	657.971.832
Укупно:	1.400.988.578	1.174.590.277	80.259.650	1.094.330.627

Подаци преузети из извјештаја Пореске управе (који су у цјелости евидентирани у ГКТ) садрже потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе свих нивоа власти (Републике, јединица локалне самоуправе, фондова социјалне заштите). Сходно рачуноводственим политикама (које су јединствене за све нивое власти буџетских корисника) евидентирање краткорочних и дугорочних потраживања по наведеном основу, треба вршити по основу припадајућег дијела потраживања, односно на нивоу Републике, јединица локалне самоуправе и фондова социјалне заштите. Исказивање потраживања по основу доприноса и прихода који припадају локалним заједницама доводи до нереалног исказивања краткорочне финансијске имовине Републике. Који је то износ (нереално исказаних потраживања) није могуће утврдити јер су подаци достављени од стране Пореске управе у збирном износу (за све нивое власти).

Остала краткорочна потраживања су исказана у износу од 48.422.559 КМ од чега су 29.413.325 КМ спорна потраживања, за која је извршена корекција вриједности. Нето износ осталих краткорочних потраживања је исказан у износу од 19.009.234. Остала краткорочна потраживања су ревизијом утврђена у мањем износу за дио осталих потраживања Министарства одбране како је наведено у првом дијелу ове тачке (1.010.762 КМ).

Исказана остала краткорочна потраживања се односе на потраживања од фондова социјалне заштите, од крајњих корисника ино-кредита, остала и остала непоменута краткорочна потраживања.

Потраживања од фондова социјалне заштите на име права на рефундацију исплаћених личних примања запослених из доприноса за здравствено осигурање, дјечију заштиту и заштиту од незапослености, која у складу са законским прописима стичу ентитети јавне управе као послодавци су:

- бруто потраживања од Фонда здравственог осигурања 4.146.649 КМ,

- бруто потраживања од Јавног фонда за дјечију заштиту 2.506.248 КМ и
- бруто потраживања од Републичког завода за запошљавање 102.708 КМ.

Код значајног броја буџетских корисника је извршена корекција билансних вриједности у складу са прописаном рачуноводственом политиком, преносом потраживања „старијих“ од годину дана на сумњива и спорна потраживања, те корекције истих на терет обрачунских расхода периода.

Потраживања од крајњих корисника ино-кредита углавном се односе на Жељезнице Републике Српске (1.542.991 КМ) и Путеве Републике Српске (232.181 КМ).

Исказана остала потраживања (фонд 04) у износу од 2.553.136 КМ су потраживања од „Рафинерије нафте“ а.д. Брод (1,4 милиона КМ), потраживања од општине Шамац (320 хиљада КМ) по основу преноса права својине имовине предузећа „Хранапродукт“ (коју је Влада купила у стечају) и потраживања од општине Мркоњић Град (784 хиљада КМ), такође по основу преноса права својине имовине предузећа „Младост“ на општину Мркоњић Град. (термини преузети из нота)

Остала непоменута краткорочна потраживања у земљи у износу од 8.600.138 КМ су исказана код бившег Министарства одбране (1.010.762 КМ), Министарства унутрашњих послова (530.411 КМ), Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (1.383.518 КМ), Агенције за воде обласног ријечног слива Саве (3.305.972 КМ), Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (1.311.881 КМ) и осталих корисника (1.057.594 КМ). Ревизијом се нисмо могли увјерити на која се то остала непоменута краткорочна потраживања односе потраживања исказана у бившем Министарству одбране.

У Министарству пољопривреде код обрачуна концесионих накнада постоји различит приступ у обрачуна и одлучивању о концесионој накнади као обавези концесионара. Ревизија се није могла увјерити да су утврђене обавезе по основу концесионих накнада од стране Пореске управе и потраживања исказана у финансијским извјештајима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде усаглашена, свеобухватна и истинита. Министарство је последице ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник Републике Српске“ број 5/12 од 23.01.2012. године) и даље вршило обрачун и евидентирање потраживања по основу закупа земљишта 30% од укупне закупнине у корист буџета Републике Српске, умјесто 50% у складу са измјенама Закона и у финансијским извјештајима исказало потраживања по основу обрачунате закупнине мања за 20%. Министарство није увело у посјед 86 закупаца на територији општине Градишка са којима је 2008. године склопило уговоре о закупу земљишта у власништву Републике Српске.

Спорна краткорочна потраживања

Потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци су класификована као спорна и извршена је корекција истих. Спорна краткорочна потраживања нису исказана у потпуности сходно рачуноводственим политикама (ревизијом утврђена некоригована потраживања), што је већ образложено у претходном дијелу текста.

Препоручујемо Министарству да се у потпуности примијени члан 64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама, у дијелу који дефинише процјену степена надокнадивости потраживања и њиховог евидентирања.

6.3.1.4. Краткорочна разграничења

У Консолидованом билансу стања су исказана краткорочна разграничења у износу од 11.621.421 КМ, од чега је 10.278.703 КМ исказано у ГКТ, а остатак од 1.342.718 КМ ван ГКТ.

На дан билансирања унапријед плаћени расходи у земљи (аванси) у износу од 3.877.814 КМ се односе на потрошњу средстава приватизације, по пројектима из ЕСК. Од наведеног износа 2.998.446 КМ се односи на пројекат „Трајно рјешење клизишта

Чемерно на магистралном путу М-20 Фоча-Гацко“ (уплаћен аванс у периоду 2008-2010. године).

Током 2012. године затворен је дио аванса по наведеном пројекту (на основу испостављене седме, осме и девете привремене ситуације) у износу од 17.537.265 КМ. Седма привремена ситуација (8,5 милиона КМ), је испостављена 30.11.2011. године, а у Министарству за примљена у јануару 2012. године. За извршене радове у 2011. години, затварање аванса је проведено у 2012. години.

На дан билансирања поред наведеног пројекта, авансна плаћања су по основу следећих пројеката ЕСК:

- 132.341 КМ изградња друмске обилазнице око града Требиње,
- 38.821 КМ изградња канализационе мреже у Котор Вароши,
- 26.725 КМ асфалтирање пута за Заборак, општина Чајниче,
- 465.072 КМ унапређење система водоводне и канализационе мреже општине Модрича,
- 941 КМ пројекат снабдијевања водом шест мјесних заједница сјеверног дијела општине Прњавор и града Прњавора са изворишта Повелич,
- 93.452 КМ пројекат реконструкције и опремања Клиничког центра у Бањалуци и
- 122.015 КМ промјена намјене објекта војне касарне у услужно-смјештајни и спортско-рекреативни центар у Новом Граду.

У ревидираној години унапријед плаћени расходи у износу од 714.826 КМ (такође средства приватизације) су по неким од горе наведених пројеката.

Авансна уплата „Топлани“ а.д. Бања Лука у износу од 4.095.471 КМ је по основу више Одлука и Закључка Владе.

На осталим краткорочним разграничењима износ од 1.749.061 КМ је исказан по основу преноса средстава уплаћених од стране Владе Републике Србије (100.000.000 РСД), са намјеном финансирања изградње зграде за Андрићев институт у Вишеграду у Републици Српској (Министарство науке и технологије). За укупан износ дозначених средстава (1.859.573 КМ) евидентирања су извршена на позицији разграничења (краткорочне обавезе). Разлика је исказана на позицији банковних рачуна. Пошто су наведена средства обезбијеђена од стране Владе Републике Србије и с обзиром да су повезана са оснивачким или неким другим правима која ће Влада Републике Србије остваривати у Институту "Иво Андрић" у Вишеграду, а не са правима Министарства науке и технологије, сматрамо да позиције краткорочних разграничења не одражавају праву природу новчаног трансфера.

Код буџетских корисника ван ГКТ највећи дио краткорочних разграничења се односи на Јединицу за имплементацију пројеката у здравству (738.160 КМ), Казнено-поправни завод Привредна јединица „Туњице“ Бања Лука (291.039 КМ) и Републичку дирекцију за геодетске и имовинско-правне послове (153.762 КМ).

6.3.1.5. Финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица

Потраживања произашла из односа међусобно повезаних буџетских јединица различитог нивоа власти (по трансферима) су исказана у износу од 363.062 КМ. Према дефинисаним политикама ова потраживања се елиминишу приликом израде свеобухватног консолидованог годишњег финансијског извјештаја корисника буџета.

Потраживања произашла из односа међусобно повезаних буџетских јединица истог нивоа власти су исказана у износу од 477.693 КМ. Ова потраживања су обавезан предмет елиминације при изради консолидованог извјештаја буџета Републике. Према додатним образложењима Министарства, наведена потраживања између буџетских корисника, углавном се односе на потраживања институција високог образовања од Министарства науке и технологије. За износе задужења на позицији „потраживања између буџетских корисника“ одобрена је позиција „примљених грантова“ умјесто „трансфера“, тако да елиминација није извршена (ради погрешних евиденција).

Обзиром да су финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица истог нивоа власти предмет обавезне елиминације, исказано стања на наведеној позицији у

износу од 477.693 КМ није у складу са чланом 69. став (3) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова и чланом 105. Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

Препоручујемо Министарству да, прије израде Консолидованог извјештаја, врши елиминацију евиденција произашлих из односа међусобно повезаних буџетских јединица истог нивоа власти, сходно члану 105. Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

6.3.1.6. Нефинансијска имовина у текућим средствима

На дан билансирања, нефинансијска имовина у текућим средствима је исказана у нето износу од 3.241.643 КМ и односи се на вриједност сталне имовине намијењене продаји и обустављена пословања, залихе материјала, учинака и роба, ситног инвентара, ауто-гума, одјеће, обуће и аванса за нефинансијску имовину у текућим средствима.

6.3.2. Стална имовина

Стална имовина је исказана у укупном нето износу од 19.877.474.305 КМ и чине је дугорочна финансијска имовина (пласмани, потраживања, разграничења и остала имовина) и нефинансијска имовина у сталним средствима (произведена и непроизведена стална имовина, драгоцености и непроизведена имовина у сталним средствима у припреми и аванси). По налазима ревизије нето вриједност сталне имовине је 19.872.730.185 КМ, а разлика се односи на више/мање исказану нефинансијску имовину у сталним средствима што је образложено под тачком 6.3.2.4. овог Извјештаја.

6.3.2.1. Дугорочни пласмани

Дугорочни пласмани су исказани у нето износу од 3.822.221.086 КМ од чега је 2.313.098.669 КМ исказано у ГКТ, 9.208.055 КМ ван ГКТ, 2.560.871.615 КМ је придружено приликом консолидације Инвестиционо-развојне банке Републике Српске (ИРБ), Фондова у надлежности ИРБ-а и државног капитала у предузећима, агенцијама, комисијама, установама и сл. који није укључен у портфељ Акцијског фонда Републике Српске. У односу на претходну годину, у укупном износу ова позиција је већа за 10% (по основу дугорочно пласираних зајмова, билансиране вриједности акција и учешћа у капиталу и дугорочних хартија од вриједности - осим акција).

Орочена новчана средства преко годину дана су средства приватизације у иностранству у износу од 8.700.133 КМ, код Нуро Alpe Adria bank а.д. Бања Лука (4.448.308 ЕУР/8.700.133 КМ). Министарство је закључило Уговор о намјенски ороченом новчаном депозиту на период од 10 (десет) година којим је наведено (чланом 3.) да се на пуни износ средстава дозвољава упис заложног права у корист Нуро Alpe-Adria-Leasing д.о.о. Сарајево, пословница Бања Лука у сврху осигурања потраживања која могу настати према Уговору о оперативном лизингу склопљеном дана 25.09.2010. године између Нуро Alpe-Adria-Leasing д.о.о. Сарајево, пословница Бања Лука и Пореске управе односно Министарства финансија.

У односу на претходну годину износ орочених новчаних средстава је смањен за 16.517.796 КМ (превасходно због ангажовања орочених средстава приватизације у циљу реализације Развојног програма Републике Српске).

Обвезнице у земљи, исказане су у износу од 69.091.980 КМ и односе се на обвезнице којима су измирене пореске обавезе и које су враћене Републици Српској.

Акције и учешћа у капиталу су исказани у нето износу од 2.585.924.890 КМ од чега је у ГКТ исказан износ од 1.085.940.255 КМ, а остатак се односи на напријед наведено учешће у капиталу и мањи дио евиденција ван ГКТ. У ревидираној години за улагања из ПРК, утрошено је 95.500.000 КМ по основу докапитализације фондова. Додатна образложења под тачком 6.3.1.1.

Повећање вриједности акција и учешћа у капиталу у ревидираној години за износ од 4.369.127 КМ је по основу куповине предузећа „Урбанистички завод Републике Српске“ а.д. Бања Лука у стечају и на темељу те имовине оснивања новог друштва. Основано је и једночлано друштво са ограниченом одговорношћу „ГАС-РЕС“ Бања Лука, основног капитала уписаног у регистру суда у износу од 1.500.000 КМ.

Смањење вриједности акција и учешћа у капиталу у 2012. години је резултат преноса акција два предузећа у портфељ Акцијског фонда. По том основу из ГКТ су искњижени улози у износу од 10.834.454 КМ на терет обрачунских расхода. Акције се односе на улоге у АД за производњу дијелова и прибора за моторна возила „Нови аутодијелови“ Рудо у износу од 2.839.479 КМ и АД Нова творница пречистача Рогатица у износу од 7.994.975 КМ.

Дугорочни зајмови су исказани у укупном износу од 1.158.504.083 КМ (главница) и повећани су за 31% у односу на претходну годину. Дати зајмови су из средстава ино задужења и код домаћих банака и из средстава приватизације. Изван ГКТ су исказани у износу од 9.208.055 КМ и углавном се односе на „Фонд Партнер“ (средства револвинг фонда код Бобар банке а.д. Бијељина - 1.943.783 КМ, Репласирана средства путем НЛБ Развојне банке а.д. Бања Лука и Балкан Инвестмент банке а.д. Бања Лука - 3.994.245 КМ и средства пласирана ЈПШ „Шуме Републике Српске“ - 3.078.942 КМ).

На дан билансирања дугорочни зајмови исказани у ГКТ у износу од 1.149.366.301 КМ су зајмови дати јединицама локалне управе (по основу инвестиционих пројеката сервисираних из ино-кредита који се рефундирају од крајњег корисника средстава), фондовима социјалне сигурности и јавним здравственим установама (по основу индиректног задуживања Републике Српске), фондовима под управом ИРБ–а, јавним предузећима, здравственим установама, банкама и микрокредитним организацијама, по намјенским пројектима и преузети дугорочни зајмови.

У ревидираној години дугорочни зајмови су дати:

- јединицама локалне управе у износу од 6,3 милиона КМ,
- фондовима социјалне сигурности и јавним здравственим установама у износу од 159,5 милиона КМ,
- фондовима под управом ИРБ–а у износу од 100,5 милиона КМ,
- јавним предузећима у износу од 139,1 милиона КМ,
- здравственим установама у износу од 17 милиона КМ и
- банкама и микрокредитним организацијама у износу од 267 хиљада КМ.

Поред датих зајмова исказан је и преузети зајам у земљи, у износу од 9.202.462 КМ, по основу дугорочног потраживања од „Бирача“ Зворник за главницу репрограмираног дуга.

Дугорочним зајмовима датим фондовима (2011. године) су обезбијеђена финансијска средства Фонду здравственог осигурања Републике Српске (135.928.892 КМ), Фонду ПИО (47.898.474 КМ), Јавном фонду за дјечију заштиту (22.898.474 КМ) и Клиничком центру Бања Лука (28.662.363 КМ).

6.3.2.2. Дугорочна потраживања

Дугорочна потраживања су исказана у износу од 239.403.050 КМ нето вриједности и у цјелости се односе на евиденцију у ГКТ. Највећи дио дугорочних потраживања је по основу пореза, доприноса и непореских прихода за које је продужен рок плаћања и исказана су у износу од 226.398.300 КМ.

Остала дугорочна потраживања у износу од 8.273.974 КМ су по основу револвинг пласмана који се користе за подстицај развоја малих и средњих предузећа, а реализују се преко Бобар банке а.д. Бијељина, потраживања од „Рафинерије нафте“ а.д. Брод у износу од 3.621.633 КМ (обавеза „Рафинерије“ коју је Влада платила општини Брод) и 944.634 КМ од општине Шамац, по основу преноса права својине имовине предузећа „Хранапродукт“ (коју је Влада купила у стечају) на општину Шамац, по основу раније поменуте одлуке Владе којом је дефинисан поврат средстава на есгров рачун.

6.3.2.3. Остала дугорочна финансијска имовина

Остала дугорочна финансијска имовина је исказана у износу од 1.512.954.901 КМ и у цјелости се односи на евиденције у ГКТ. У односу на почетно стање није било промјена. Највећи дио (1.511.868.164 КМ) се односи на стару девизну штедњу код пословних банака.

6.3.2.4. Нефинансијска имовина у сталним средствима

Нефинансијска имовина у сталним средствима је исказана у укупном износу од 14.302.852.962 КМ нето вриједности од чега се највећи дио односи на евиденције у ГКТ (14,2 милијарде КМ). По налазима ревизије нето вриједност нефинансијске имовине у сталним средствима износи 14.298.108.842 КМ. Разлика од 4.744.120 КМ је наведена у даљем дијелу текста.

Академија наука и умјетности није исказала нематеријалну произведену имовину у укупном износу од 736.029 КМ (укупно утрошена буџетска средства за период 2007-2012. година), по основу израде Енциклопедије Републике Српске. Како је већ наведено, за ова улагања су терећени расходи периода (104.950 КМ се односи на 2012. годину). По мишљењу ревизије средства уложена у израду Енциклопедије суштински представљају улагања у нематеријалну произведену имовину.

По основу пројекта за унапређење сарадње Републике Србије и Републике Српске нефинансијска имовина је исказана у мањем износу за 200.000 КМ. За наведене износе више су исказани текући трошкови, што је наведено под тачком 6.1.3.2. овог Извјештаја.

У финансијским извјештајима појединих институција основног образовања исказане су зграде и објекти најмање у износу од 4.567.844 КМ и земљиште најмање у износу од 1.112.305 КМ за које постоје рјешења Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове о проведеним промјенама чиме је утврђено право располагања у корист општина. Као што смо већ навели у наведеним износима зграде и објекти и земљиште са 31.12.2012. године исказани су више. За вриједност земљишта (1.112.305 КМ) више су исказани и трајни извори средстава, док је за вриједност зграда и објеката (4.567.844 КМ) више исказан резултат ранијег периода.

Од укупно исказаног износа нефинансијске имовине у сталним средствима 31,7 милиона КМ се односи на имовину бившег Министарства одбране и бивше Републичке управе царина, која није пописана односно за коју није извршено усклађивање стварног и књиговодственог стања (како је наведено под тачком 3. овог Извјештаја). Као и претходне године, наводимо да није ријешено питање поступања, управљања и располагања том имовином и приликом израде Консолидованог биланса стања уврштена је на основу постојећих евиденција у ГКТ (из ранијих година). Обзиром да је наведена имовина исказана у ГКТ, према рачуноводственим правилима, подлијеже обрачуна амортизације (осим земљишта), што није извршено.

Академија наука и умјетности не обрачунава амортизацију на грађевински објекат који користи, због покренуте процедуре дефинисања статуса објекта као културно историјског споменика која је у току.

На дан билансирања нефинансијска имовина није у потпуности исказана код оних буџетских корисника који је и користе. Министарство науке и технологије је исказало нефинансијску имовину у износу од 1.587.120 КМ, по основу проведене процедуре набавке Microsoft лиценци. Према информацији коју је ово Министарство припремило за сједницу Владе (одржана 21.03.2012. године), корисници Microsoft лиценци су Генерални секретаријат Владе, Министарство просвјете и културе, Министарство управе и локалне самоуправе и Републичка управа за геодетске и имовинско правне послове. С обзиром на наведено, предметне Microsoft лиценце у износу од 1.587.120 КМ набавне вриједности нису нефинансијска имовина овог Министарства. На билансним позицијама Министарства трговине и туризма исказана је нефинансијска имовина у износу од 1.142.480 КМ, по основу набавне и садашње вриједности пословног простора у згради Привредног суда који ово Министарство није преузело и не користи за своје потребе.

Министарство здравља и социјалне заштите није обезбиједило евиденцију нефинансијске имовине набављене из средстава пројеката за потребе Јединице за координацију пројеката од оснивања до краја извјештајног периода, како је дефинисано Инструкцијом Министарства број: 06.12/052-4467/12 од 22.10.2012. године.

Министарство саобраћаја и веза је извршило погрешну класификацију оснивачких улагања (као осталу нематеријалну непроизведену имовину умјесто финансијску имовину) од 62.000 КМ, што није у складу са чл. 59. и 60. став 4 Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног оквира за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. Ово Министарство је требало са 31.12.2012. године извршити исправку вриједности оснивачких улагања у износу од 50.000 КМ. С обзиром да је Одлуком о оснивању авио компаније „SKY SRPSKA“ а.д. Бања Лука дефинисано да оснивач сноси ризик до висине улога, да је покренут ликвидациони поступак и да не постоји извјесност надокнаде уложених средстава, по мишљењу ревизије Министарство је требало са 31.12.2012. године извршити исправку вриједности оснивачких улагања у износу од 50.000 КМ. У Нотама уз финансијске извјештаје нису објелодањене информације о престанку рада авио компаније „SKY SRPSKA“ а.д. Бања Лука са 31.12.2012. године, која је у значајним износима финансирана из буџетских средстава.

Одлуком Владе број: 04/1-012-2-5/13 од 11.01.2013. године, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“, број 2/13 од 22.1.2013. године, основана је ЈУ „Воде Српске“ Бијељина. Ступањем на снагу наведене Одлуке престала је да важи Одлука о почетку рада Агенције за воде обласног ријечног слива Требишњице број 04/1-012-2-275/09 од 26.02.2009 („Службени гласник Републике Српске“, број 18/09) и Одлука о почетку рада Агенције за воде обласног ријечног слива Саве, број: 04/1-012-2-74/09, од 22. јануара 2009. године („Службени гласник Републике Српске“, број 7/09). С обзиром на вриједност исказане нефинансијске имовине Агенције за воде обласног ријечног слива Требишњице на дан 31.12.2012. године (14.268.208 КМ набавне вриједности, 3.990.186 КМ исправке вриједности и 10.278.022 КМ садашње вриједности), те чињеницу да новооснована Јавна установа у своје пословне књиге треба на адекватан начин да преузме ову, као и имовину Агенције за воде обласног ријечног слива Саве, скрећемо пажњу на значај исправног рачуноводственог интегрисања укупне имовине у јединствене евиденције ЈУ „Воде Српске“ Бијељина, као и избор одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених поступака.

У складу са Уговором о пружању услуга израде Стратегије развоја Републике Српске и Анексом уговора, Економски институт а.д. Бања Лука је дана 29. децембра 2011. године доставио Влади документ (ради разматрања, верификовања и усвајања) „Стратегија развоја Републике Српске 2012-2016. година“. За израду стратегије је из буџета (Министарства управе и локалне самоуправе, Министарства финансија и Генералног секретаријата Владе) уплаћено укупно 2.288.520 КМ. Приједлог Стратегије

у току 2012. године није био предмет разматрања на сједницама Владе. Скрећемо пажњу на проток времена за који је предметна стратегија рађена и самим тим и на актуелност документа, с обзиром на вријеме које је протекло од периода када је Стратегија рађена.

Министарству унутрашњих послова је у претходном ревизорском извјештају дата препорука везана за низак ниво апликативних контрола у сегменту вођења помоћних евиденција основних средстава, које би подржале стандардне операције за праћење сталне имовине. Током 2012. године је дорађен Програм за основна средства који омогућава идентификацију појединачних промјена на основним средствима (књижење, и прекњижавање по организационим дијеловима и припадајућим контима), што је предуслов да се у 2013. години у потпуности исправе уочене грешке. Иако, због великог броја основних средстава (око 64.000 комада) ревизија није могла утврдити појединачне износе свих грешака, нису утврђена значајна одступања у тренду обрачуна укупне амортизације основних средстава на годишњем нивоу.

Препоручујемо Министарству да предузме активности везано за потпуно евидентирање нефинансијске имовине у сталним средствима у пословним књигама стварних корисника.

Произведена стална имовина је исказана у износу од 6.749.669.206 КМ нето вриједности, од чега је 6.680.040.429 КМ исказано у ГКТ, а код буџетских корисника ван ГКТ 69.678.777 КМ. У 2012. години, повећана је вриједност наведене имовине за 119.578.058 КМ, по основу улагања у регионалне и магистралне путеве (укључујући мостове, тунеле, заштитне одбојне ограде и мреже и сл.) и аутопут Бања Лука-Градишка (на основу посебне евиденције коју воде ЈП Путеви Републике Српске).

Непроизведена стална имовина исказана је у износу од 7.346.602.052 КМ нето вриједности од чега је 7.335.592.760 КМ исказано у ГКТ, а 11.071.292 КМ ван ГКТ. У односу на претходну годину није било значајних промјена.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми и аванси, исказана је у износу од 199.925.423 КМ нето вриједности од чега је 197.495.976 КМ исказано у ГКТ, а 2.429.447 ван ГКТ. Вриједност нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми и аванси (стамбени објекти и остало) у износу од 2.584.228 КМ се односе на бивше Министарство одбране и 1.826.881 КМ на бившу Републичку управу царина.

Аванси за нефинансијску имовину у сталним средствима исказани ван ГКТ у износу од 1.500.000 КМ се односе на дати аванс за куповину пословног простора за потребе Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове - Подручна јединица Приједор (додатно образложено под тачком 2. овог Извјештаја).

Пасива

6.3.3. Обавезе

На дан билансирања укупне обавезе су исказане у износу 6.336.362.347 КМ и у односу на претходну годину су веће за 7% (повећање и краткорочних и дугорочних обавезе). Ревизијом су утврђене обавезе у мањем износу за 2.454.405 КМ по основу мање/више утврђених обавеза. Више су утврђене обавезе по основу неелиминисаних финансијских и обрачунских односа између буџетских корисника истог нивоа власти (1.143.592 КМ) и по основу нераспоређених средстава (наплаћених јавних прихода) са рачуна принудне наплате (1.346.299 КМ). Обавезе су мање утврђене за 35.486 КМ по основу неевидентираних обавеза из пословања за набавку роба и услуга. Образложења су дата у наредним тачкама овог Извјештаја.

На основу Наредбе о обавезном уносу свих обавеза буџетских корисника у главну књигу трезора Републике број: 06.12/020-182/13 од 30.01.2013. године, у оквиру

наведеног износа исказане су обавезе створене изнад буџетом одобрених средстава или изнад износа расположивог буџета и евидентирани на позиције расхода обрачунског карактера.

На основу наведене Наредбе обавезе у износу од 80.996.980 КМ су по основу створених обавеза изнад износа буџетом одобрених средстава (код више буџетских корисника).

Обавезе Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у износу од 432.261 КМ су евидентирани по основу створених обавеза у оквиру ребалансом одобрених средстава које због недостатка средстава нису теретиле текуће расходе (субвенције) већ су исказане на позицијама расхода обрачунског карактера.

Остале краткорочне обавезе Министарства за избјеглице и расељена лица у износу од 1.101.805 КМ се односе на створене обавезе по основу грантова, дознака на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике и трансфера између буџетских јединица по основу реализације програма рјешавања проблема избјеглих и расељених лица за које нису обезбијеђена ребалансом одобрена средства у буџету за 2012. годину.

Обавезе за лична примања Министарства унутрашњих послова у износу од 2.095.572 КМ се односе на обавезе за обрачунате доприносе за децембарску плату (за која такође нису обезбијеђена ребалансом одобрена средства). Додатна образложења су под тачком 6.1.3. овог Извјештаја).

Исказане обавезе (на основу наведене Наредбе) у укупном износу од 84.629.866 КМ су по основу створених обавеза изнад ребалансом одобрених средстава или изнад расположивог износа за фискалну 2012. годину, што није у складу са чланом 39. став 1. Закона о буџетском систему, којим је прописано да се обавезе могу стварати до износа одобреног буџетом односно расположивог износа. Обзиром да у ревидираној години нису била расположива средства у износу ребалансом одобрених (како је потврђено и актом Министарства број 06.04/401-2551/12 од 31.12.2012. године), стварање обавеза изнад расположивог износа је произвело евидентирање текућих расхода на позицијама расхода обрачунског карактера, што је супротно дефинисаним рачуноводственим политикама.

На дан 31.12.2011. године по основу обавеза створених изнад износа буџетом одобрених средстава исказан је износ од 62.605.741 КМ и ревизијом је утврђен износ неевидентираних обавеза од 9.590.602 КМ које су евидентирани у 2012. години (Министарство рада и борачко инвалидске заштите). У ревидираној години исказане обавезе из 2011. године су измирене у износу од око 53,8 милиона КМ и неевидентирани обавезе из 2011. године у износу од 1,6 милиона КМ. На дан билансирања, обавезе у износу од око 16,7 милиона КМ се односе на обавезе настале у претходној 2011. години за које нису била обезбијеђена средства. За наведени износ обавеза је требало у 2012. буџетској години обезбиједити средства у оквиру издатака за измирење дуга (што није учињено).

6.3.3.1. Краткорочне финансијске обавезе

Краткорочне финансијске обавезе су исказане у укупном износу од 356.911.963 КМ од чега је 355.671.210 КМ исказано у ГКТ, а 1.240.753 КМ ван ГКТ. У односу на прошлу годину ова позиција је већа за 50%. Значајан раст од преко 109 милиона КМ је по основу дугорочних зајмова који доспијевају на наплату до годину дана. Краткорочне финансијске обавезе исказане ван ГКТ се углавном односе на Републичку управу за геодетске и имовинско-правне послове (1.207.000 КМ). За исказане обавезе према добављачима Министарства трговине и туризма (за набавку роба у Угоститељском сервису) у износу од 41.375 КМ нису обезбијеђена буџетска средства у 2012. години. За измирење ових обавеза морају се обезбиједити средства на терет буџета 2013. године.

Краткорочне обавезе по основу хартија од вриједности у износу од 122.615.930 КМ се односе на:

- обавезе по основу краткорочних трезорских записа у износу од 68.289.500 КМ (Одлука Народне скупштине, број: 01-215/12 од 23.02.2012. године) и
- обавезе по основу дијела дугорочних обвезница у земљи које доспијевају на наплату до годину дана у износу од 54.315.335 КМ (за измирење обавеза по основу верификованих рачуна старе девизне штедње и обавеза према добављачима).

Обавезе по дугорочним кредитима које доспијевају на наплату до годину дана у укупном износу од 234.266.115 КМ су обавезе по дугорочним зајмовима примљеним од банака (дио који доспијева у 2013. години), по основу индиректног задуживања Републике Српске и другим ино кредитима. Односе се на:

- индиректно задуживања за рачун Фонда за пензијско-инвалидско осигурање, Фонда здравственог осигурања, Универзитетског клиничког центра Бања Лука и Јавног фонда за дјечију заштиту, у износу од 9.563.187 КМ,
- за Административни центар Владе Републике Српске, према Хипо Алпе Адриа Банци (8.932.316 КМ) и НЛБ Развојној банци (4.166.667 КМ), које доспијевају у 2013. години,
- обавезе за кредит Владе Јапана-JICA/ВН-Р1 у износу од 373.244 КМ,
- обавезе за кредит Владе Португалије у износу од 693.431 КМ,
- обавезе за кредит Владе Пољске у износу од 1.837.513 КМ,
- обавезе за кредит Владе Белгије II у износу од 79.998 КМ,
- обавезе по Stand by III аранжману са ММФ-ом (транша I, II и III) у износу од 104.105.697 КМ,
- обавезе према Европској банци за обнову и развој (EBRD) у износу од 28.681.683 КМ,
- обавезе према Европској инвестиционој банци (EIB) у износу од 11.021.495 КМ,
- обавезе према Кредитном заводу за обнову и изградњу (KfW) у износу од 880.518 КМ,
- обавезе према Међународном фонду за развој пољопривреде (IFAD) у износу од 663.678 КМ,
- обавезе према Свјетској банци (WB IDA) у износу од 7.093.326 КМ,
- обавезе према Савјету европске Развојне банке (СЕВ) у износу од 446.580 КМ,
- обавезе према Свјетској банци (WB IDA) у износу од 4.470.435 КМ,
- обавезе за кредит Европске заједнице за подршку буџету у износу од 3.259.717 КМ,
- обавезе по преузетом зајму IBRD-а у износу од 19.289.550 КМ (9.606.000 КМ консолидовани зајам „Б“ и 9.683.550 КМ консолидовани зајам „Ц“),
- обавезе за преузете зајмове Лондонског клуба „EUROBONDS 1997“, у износу од 21.748.950 КМ (9.104.305 КМ основни дуг и 12.644.645 КМ опциони дуг) и
- обавезе за преузете зајмове Паришког клуба у износу од 5.738.905 КМ.

6.3.3.2. Обавезе за лична примања

Обавезе за лична примања су исказане у износу од 98.498.192 КМ од чега је 97.945.687 КМ исказано у ГКТ, а 552.505 КМ код буџетских корисника ван ГКТ. Билансиране обавезе за лична примања углавном представљају обавезу за децембарску бруто плату буџетских корисника и обавезе (из ранијег периода) по основу пореза и доприноса бившег Министарства одбране (22.072.229 КМ) и бивше Републичке управе царина (1.003.038 КМ). Министарство је током ревидиране године за потребе билансирања затворило дио обавеза које се односе на порезе и доприносе настале у ранијим периодима. Мишљења смо да Министарство треба извршити детаљну анализу исказаних обавеза по основу пореза и доприноса на лична примања

бившег Министарства одбране и бивше Републичке управе царина, утврдити документованост евиденција и провести процедуре у складу са законским и подзаконским одредбама које регулишу област личних примања.

6.3.3.3. Обавезе из пословања

Обавезе из пословања су исказане у укупном износу од 61.991.821 КМ од чега је 54.171.295 КМ исказано у ГКТ, а 9.250.788 КМ ван ГКТ. Обавезе за набавку роба и услуга код институција основног образовања нису евидентирани у ГКТ најмање у износу од 35.486 КМ.

Обавезе из пословања углавном се односе на обавезе у земљи и исказане су по основу:

- обавеза које се измирују са escrow рачуна, у износу од 940.564 КМ,
- обавеза по основу јавних улагања у износу од 574.450 КМ,
- обавеза према физичким лицима у износу од 9.740.041 КМ,
- обавеза по судским рјешењима у износу од 1.220.100,
- обавеза за поврат и прекњижавање пореза и доприноса у износу од 5.727.968 КМ и
- осталих обавеза у износу од 1.305.670 КМ.

У оквиру исказаних обавеза из пословања су и обавезе за набавку роба и услуга бившег Министарства одбране у износу од 7,4 милиона КМ и према физичким лицима у износу од 6 милиона КМ, које нису пописане и усаглашене.

Обавезе по судским рјешењима су претежно евидентирани код институција правосуђа у износу од 1.019.506 КМ. Обавезе за поврат пореза на доходак укалкулисане у 2011. и 2012. години су исказане у износу од 5.076.122 КМ.

Исказане остале обавезе се највећим дијелом односе на обавезе према Привредној комори (један милион КМ) по основу дијела купопродајне цијене за зграду коју је Влада дала на трајно кориштење Академији наука и умјетности по одлуци број: 04/1-012-21136/11 од 02.06.2011. године.

6.3.3.4. Обавезе за субвенције, грантове и дознаке

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите исказане су у износу од 116.020.640 КМ (највећим дијелом су обавезе исказане у ГКТ) и веће су за 39% у односу на прошлу годину.

Обавезе за субвенције се односе на:

- обавезе Министарства здравља и социјалне заштите 674.927 КМ (према Заводу за трансфузијску медицину 218.072 КМ, Заводу за судску медицину 68.686 КМ, Фонду здравственог осигурања на име субвенција за другу вантјелесну оплодњу 321.502 КМ и Институту за заштиту здравља 66.667 КМ),
- обавезе Министарства индустрије, енергетике и рударства 2.903.793 КМ (обавезе за субвенције на име подстицаја за запошљавање),
- обавезе Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (Шумарство) 2.194.568 КМ (од тога 432.261 КМ представља укалкулисане обавезе за подстицаје у шумарству, у складу са раније наведеном Наредбом. За ове обавезе нису постојала довољна расположива буџетска средства у 2012. години,
- обавезе Агенције за аграрна плаћања 49.405.383 КМ (од тога 454.584 КМ се односи на исплату подстицаја који су укњижени на терет 2012. године, а требају бити плаћени по трезорском распореду плаћања у 2013. години и 48.950.799 КМ представља укалкулисане обавезе за подстицаје у пољопривреди за 2012. годину у складу са наведеном Наредбом) и
- обавезе Министарства породице, омладине и спорта 135.298 КМ.

Обавезе за грантове се односе на:

- обавезе Министарства просвјете и културе 273.509 КМ,

- обавезе Републичког центра за истраживање ратних злочина 135.112 KM,
- обавезе Министарства управе и локалне самоуправе 735.965 KM,
- обавезе Министарства науке и технологије 327.300 KM,
- обавезе Министарства здравља и социјалне заштите 802.195 KM,
- обавезе Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (Пољопривреда) 189.910 KM,
- обавезе Министарства саобраћаја и веза 249.267 KM,
- обавезе Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију 806.360 KM,
- обавезе Министарства рада и борачко-инвалидске заштите 175.012 KM,
- обавезе Министарства породице, омладине и спорта 505.753 KM и
- обавеза у износу од 122.060 KM по основу Развојног програма Републике Српске.

Обавезе за дознаке на име социјалне заштите се односе на:

- обавезе Министарства здравља и социјалне заштите 2.336.423 KM (обавезе су повећане у односу на 2011. годину због почетка имплементације Закона о играма на срећу),
- обавезе Министарства рада и борачко-инвалидске заштите 52.151.341 KM (од тога 24.382.293 KM су обавезе по основу исплате за децембар 2012. године – инвалиднине, одликовања, социјално збрињавање радника и сл.; 7.983.383 KM обавезе по члану 182. Закона о раду са 31.12.2011. године; 19.785.665 KM представља укалкулисане обавезе у складу са наведеном Наредбом, при чему се 11.270.179 KM односи на борачки додатак за 2012. годину који се у складу са законским роковима исплаћује у првом кварталу наредне године, 2.891.150 KM односи се на накнаде одликованим борцима за 2012. годину које се у складу са законским роковима исплаћују у посљедњем кварталу наредне године, 3.932.336 KM отпремнине по члану 182. Закона о раду за 2012. годину, 1.613.446 KM обавезе за доприносе за здравствено осигурање бораца који нису осигурани по другом основу и 78.554 KM обавезе према Фонду здравственог осигурања за трошкове партиципације),
- обавезе Министарства за избјеглице и расељена лица 1.102.155 KM и
- обавезе Министарства породице, омладине и спорта 102.799 KM.

6.3.3.5. Краткорочна резервисања и разграничења

Краткорочна резервисања и разграничења су исказана у износу од 102.216.211 KM од чега је 100.453.044 KM исказано у ГКТ, а 1.830.783 KM ван ГКТ.

Краткорочно разграничени расходи су исказани у износу од 2.078.820 KM од чега се 1.346.299 KM односи на нераспоређена средства наплаћених јавних прихода на рачуну принудне наплате (Пореска управа). Са рачуна принудне наплате није извршена расподјела средстава и за наведени износ су мање исказани текући приходи. Краткорочно исказани расходи у износу од 670.988 KM (неизмирене обавезе институција правосуђа према добављачима које су настале до 31.12.2002. године и које су ушле у унутрашњи дуг Републике Српске), према рачуноводственим политикама немају карактер краткорочних разграничења јер су на период дужи од годину дана.

Краткорочно разграничени приходи су исказани у укупном износу од 10.223.404 KM од чега се износ од 3.243.735 KM односи на бившу Републичку управу царина који такође по политикама немају карактер краткорочних разграничења (период дужи од годину дана).

Остала краткорочна разграничења у износу од 1.859.573 KM су исказана по основу уплате од стране Владе Републике Србије, са намјеном финансирања изградње зграде за Андрићев институт у Вишеграду, што је већ образложено под тачком 6.3.1.4. овог

Извјештаја. Средства у наведеном износу су дозначена и евидентирана на позицији разграничења (Министарство науке и технологије).

Остала краткорочна разграничења су исказана и по основу обавезе из 2001. године према „Македонија Табак“ Скопље (1.507.000 КМ), вансудског поравнања преузетих обавеза за Приједорску банку (1.300.338 КМ) и обавеза према добављачима насталих до 31.12.2002. године (353.603 КМ).

Исказани (класификовани) расходи институција правосуђа (670.988 КМ), приходи бивше Републичке управе царина (3.243.735 КМ), обавезе према Македонија Табаку (1.507.000 КМ), обавеза за Приједорску банку (1.300.338 КМ) и остале обавезе према добављачима (353.602 КМ), немају карактер краткорочних разграничења (до годину дана) сходно члану 79. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, те члану 73. и члана 74. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

6.3.3.6. Финансијски и обрачунски односи између буџетских корисника

Након проведене елиминације на овој позицији исказане су обавезе произашле из односа међусобно повезаних буџетских јединица истог и различитог нивоа власти у износу од 2.079.944 КМ, од чега се на исти ниво власти односи 1.143.592 КМ.

Према образложењима Министарства наведени (неелиминисани) износ се односи на евиденције ван ГКТ у износу од 85.068 КМ (Студентски и ђачки домови) и евиденције у оквиру ГКТ у износу од 1.058.524 КМ (Министарство науке и технологије 1.007.017 КМ, институције средњег образовања 4.806 КМ, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде 4.962 КМ и институције правосуђа 41.739 КМ). Евиденције су извршене на позицијама финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица истог нивоа власти и грантови у земљи (умјесто на позицијама трансфера).

Ради погрешне класификације наведених трансакција није извршено елиминисање финансијских и обрачунских односа између буџетских корисника истог нивоа власти у износу од 1.143.592 КМ, што није у складу са чланом 105. Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

6.3.3.7. Дугорочне финансијске обавезе

Дугорочне финансијске обавезе су исказане у износу од 3.279.593.204 КМ и веће су за 15% у односу на прошлу годину. Износ од 3.273.958.779 КМ је исказан у ГКТ, а остатак од 5.634.425 КМ ван ГКТ. Исказане обавезе ван ГКТ се углавном односе на Републичку управу за геодетске и имовинско-правне послове (5.452.039 КМ), за куповину пословног простора.

Дугорочне финансијске обавезе евидентирани у ГКТ су обавезе по основу хартија од вриједности (обвезнице) и обавезе по зајмовима (кредитима).

Дугорочне обавезе по основу обвезница у земљи у укупном износу од 530.627.935 КМ, се односе на емитоване обвезнице за измирење обавеза по основу материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава, за измирење општих обавеза по извршним судским одлукама, за измирење обавеза према добављачима, за измирење обавеза по основу старе девизне штедне и по основу дугорочног задуживања Републике Српске (ради финансирања буџетског дефицита). У ревидираној години обавезе по основу обвезница у земљи су евидентирани у износу од 129.938.302 КМ.

Дугорочне обавезе по зајмовима исказане су у укупном износу од 2.743.330.844 КМ од чега је око 159,5 милиона КМ обавеза насталих у ревидираној години (по основу индиректног задуживања).

Дугорочне обавезе по зајмовима примљеним од банака на дан билансирања су исказане у износу од 300.543.237 КМ од чега је:

- 235.388.202 КМ по основу индиректног задуживања Републике Српске код Комерцијалне банке а.д. Бања Лука, Павловић Интернационал Банке а.д. Бијељина, НЛБ Развојне банке а.д. Бања Лука, Нуро Alpe-Adria Bank а.д. Бања Лука, Нова банка а.д. Бања Лука и Unicredit bank а.д. Бања Лука, за рачун фондова социјалне сигурности и јавне здравствене установе и
- 65.155.035 КМ по основу дугорочне обавеза за Административни центар Владе (главница дуга која не доспијева на плаћање у 2013. години).

Дугорочне обавезе по главници ино-дуга која не доспијева на плаћање у 2013. години исказане су у укупном износу од 2.442.771.568 КМ.

6.3.3.8. Дугорочна резервисања и разграничења

Дугорочна резервисања и разграничења су исказана у износу од 1.755.110.482 КМ од чега је 1.753.327.156 КМ исказано у ГКТ, а 107.656.233 КМ ван ГКТ. При консолидацији евиденције ван ГКТ су елиминисане у износу од 104.911.704 КМ по основу повучених кредитних средстава преко јединица у оквиру јавне управе за имплементацију ино-пројеката (од почетка оснивања јединица).

Увидом у документацију код Јединице за координацију пољопривредних пројеката ревизија је утврдила да за пројекте који су реализовани, завршени извјештаји нису разматрани и усвојени од надлежних институција Републике Српске, тако да не постоји званична оцјена реализације пројеката и намјенског трошења средстава. Такође, није дефинисана намјена и начин коришћења враћених кредитних средстава Министарству финансија од стране крајњих корисника кредита по пројектима које имплементира Јединица за координацију пољопривредних пројеката. Наведена средства у кредитним споразумима имају карактер револвинг фонда.

Од укупно исказаног износа на разграничења по основу пореза, доприноса и непореских прихода за које је продужен рок плаћања се односи 226.398.300 КМ (која не доспијевају на наплату у 2013. години). Подаци су преузети из извјештаја Пореске управе. По основу старе девизне штедње исказана су дугорочна разграничења у износу од 1.511.868.164 КМ (евиденције су извршене и на позицији остала дугорочна финансијска имовина).

6.3.3.9. Остале дугорочне обавезе

Остале дугорочне обавезе су исказане у износу од 523.946.739 КМ од чега је 523.702.519 КМ исказано у ГКТ, а остатак од 244.220 КМ ван ГКТ. У оквиру наведеног износа су обавезе по основу судских извршних рјешења и пресуда за измирење општих обавеза (9.124.503 КМ), обавезе по судским пресудама, поравнањима и судским извршним рјешењима по основу ратне материјалне и нематеријалне штете (128.378.786 КМ), дио обавеза према Споразуму о начину измирења обавеза Владе према „Телекому“ а.д. Бања Лука из 2009. године (949.801 КМ), обавезе по основу старе девизне штедње депоноване код банака (383.601.772 КМ) и друге остале обавезе. У ревидираном периоду по основу осталих дугорочних обавеза евидентиран је износ од око 50 милиона КМ (по основу опште неисплаћених обавеза–судска рјешења, ратне материјалне и нематеријалне штете и старе девизне штедње).

6.3.4. Властити извори

Властите изворе представљају трајни извори средстава, резерве и финансијски резултат. На дан билансирања трајни извори средстава су исказани у износу од 14.874.435.180 КМ, резерве 33.783.501 КМ, а финансијски резултат је исказан у негативном износу од 977.926.910 КМ.

У ГКТ је извршена корекција почетног стања финансијског резултата ранијих година. У току 2012. године на терет финансијског резултата ранијих година извршено је евидентирање обавеза по новопристиглим судским извршним рјешењима за ратну материјалну и нематеријалну штету и општи дуг у износу од 41.874.314 КМ. Финансијски резултат ранијих година повећан је за 16.449.289 КМ по основу активирања аутопута Бања Лука-Градишка–дио вриједности активираниог ауто-пута (подаци преузети из евиденције ЈП „Аутопутеви Републике Српске“) који не подлијеже амортизацији, а улагање је извршено у 2011. години. Повећање је извршено и за 2.043.968 КМ по основу затварања обавеза по Записницима о обрачуну и поравнању више и погрешно уплаћених доприноса у периоду закључно са 31.12.2012. године, који је потписан између Министарства финансија, Пореске управе, Фонда ПИО, Фонда здравственог осигурања, Фонда дјечије заштите, Републичког завода за запошљавање и Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалида. Увећање финансијског резултата ранијих година за 78.166.995 КМ је по извршеном усаглашавању извјештаја Јединица за имплементацију ино-пројеката и по основу осталих евиденција за додатних 14.609.028 КМ.

Трајни извори средстава исказани су у већем износу за 1.112.305 КМ по основу погрешно евидентираниог земљишта у финансијским извјештајима појединих институција основног образовања што је образложено под тачком 6.3.2.4. овог Извјештаја.

Ревизијом је утврђено да је и финансијски резултат погрешно исказан ради утврђених грешака код исказивања финансијског резултата текућег периода у билансу успјеха и неевидентираних догађаја који терете финансијски резултат ранијих година.

6.3.4.1. Финансијски резултат

У Консолидованом билансу стања исказани негативни финансијски резултат у износу од 977.926.910 КМ се односи на евиденције у ГКТ (972.145.420 КМ) и изван ГКТ (6.810.309 КМ). У односу на стање финансијског резултата претходне године забиљежен је негативни раст од 16,2%. Исказани финансијски резултат ранијих година је 971.009.514 КМ, а текуће године 6.917.396 КМ.

По налазу ревизије (на основу узорком обухваћених пословних догађаја) утврђен је негативни финансијски резултат у Консолидованом билансу стања у износу од 985.200.153 КМ (повећана је негативна разлика за 7.273.243 КМ што је образложено под тачкама 6.2.1, 6.2.2. и 6.3.1.3 овог Извјештаја).

Финансијски резултат ранијих година

Исказани финансијски резултат ранијих година у укупном негативном износу од 971.009.514 КМ се односи на евиденције у ГКТ (негативан у износу од 985.687.913 КМ) и изван ГКТ (позитиван у износу 14.678.399 КМ). По налазу ревизије негативни финансијски резултат ранијих година износи 979.441.046 КМ. Утврђена већа негативна разлика за 8.431.532 КМ се односи на:

- вриједност погрешно исказаних зграда и објеката у финансијским извјештајима појединих институција основног образовања (4.567.844 КМ), што је образложено под тачком 6.3.2.4. овог Извјештаја,
- некоригована потраживања бившег Министарства одбране и бивше Републичке управе царина по основу продаје и извршених услуга (1.678.286 КМ), датих аконтација (105.095 КМ) и осталих краткорочних потраживања (1.010.762 КМ), некоригована потраживања (270.333 КМ) у оквиру Министарства правде (ПЈ Туњице, КПЗ Бања Лука, ПЈ Привредник) и некоригована потраживања Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (1.249.115 КМ), што је образложено под тачком 6.3.1.3 овог Извјештаја и
- погрешне класификације осталих непореских прихода у износу за 449.903 КМ, по основу поврата средстава од Завода за запошљавање по пројекту "Програм

подршке запошљавању повратника“, што је образложено под тачком 6.1.2.4. овог Извјештаја.

Финансијски резултат текуће године

Финансијски резултат текуће године исказан у Консолидованом билансу успеха је коригован у ГКТ за 108.086.288 КМ (за непосредна књижења сходно рачуноводственим политикама) тако да је на дан билансирања исказан негативан финансијски резултат текуће године у износу од 6.917.396 КМ (у ГКТ позитиван 13.542.493 КМ и изван ГКТ негативан 21.488.708 КМ). По налазу ревизије утврђен је негативан финансијски резултат текуће године у износу од 5.759.107 КМ. Како је образложено под тачкама 6.2.1 и 6.2.2 овог Извјештаја, због наведених погрешних евиденција расхода и прихода, ревизијом је утврђена мања негативна разлика за 1.158.289 КМ.

6.4. Биланс новчаних токова

Биланс новчаних токова (Извјештај о новчаним токовима) представља преглед прилива и одлива готовине и готовинских еквивалената исказаних у извјештајном периоду који је први пут сачињен за 2012. годину на нивоу Консолидованог годишњег финансијског извјештаја за кориснике буџета Републике. У систему извјештавања јавног сектора основ за сачињавање биланса новчаних токова представљају подаци везани за новчани ток у ГКТ и код буџетских корисника који посједују властите банковне рачуне (ван ГКТ). Приликом израде Консолидованог биланса новчаног тока су извршене елиминације међусобних готовинских токова.

Консолидовани биланса новчаног тока

Приливи готовине и готовинских еквивалената су исказани по основу прилива готовине из пословних активности у износу од 1.715.625.922 КМ, прилива готовине из инвестиционих активности у износу од 92.675.258 КМ и прилива готовине из активности финансирања у износу од 288.630.794 КМ.

Одливи готовине и готовинских еквивалената су исказани по основу одлива готовине из пословних активности у износу од 1.695.004.012 КМ, одлива готовине из инвестиционих активности у износу 134.244.593 КМ и одлива готовине из активности финансирања у износу од 305.056.116 КМ.

Према исказаним износима нето смањење готовине и готовинских еквивалената износи 37.372.747 КМ од чега је по основу пословних активности остварен позитиван ток готовине у износу од 20.621.910 КМ, по основу инвестиционих активности остварен је негативан ток готовине у износу 41.569.335 КМ и негативан ток по основу активности финансирања у износу од 16.425.322 КМ.

Како је већ наведено под тачком 3. овог Извјештаја, ради промјена рачуноводствених политика приливи од финансирања (по основу кредитних средстава од Владе Србије) у износу од 3.152.149 КМ (остатак је авансно плаћен у 2011. години), нису исказани у оквиру пословних евиденција и одливи по основу набавке рачунарске опреме (јер није било прилива и одлива преко ЈРТ или других рачуна у оквиру ЈРТ), што није у складу са параграфом 26. под а) МРС ЈС-2 Извјештаји о новчаним токовима. Измијењене рачуноводствене политике су довеле до нереално исказаног прилива од финансирања и одлива по основу инвестиционих активности.

Према напријед наведеном није остварен циљ наведеног МРС ЈС јер нису дате потпуне информације о новчаним токовима ентитета које су важне корисницима финансијских извјештаја за доношење одлука и које пружају информације како је ентитет јавног сектора стекао готовину за финансирање својих активности и начин на који је ту готовину употребио.

Појединачни извјештаји о токовима готовине

У извјештају о токовима готовине Казнено поправног завода Бијељина су исказане позитивне курсне разлике а нису исказани приливи од продаје имовине, што се одразило на нетачност збирног извјештаја Министарства правде.

За институције обухваћене ревизорским узорком (код Министарства правде), утврђено је да се не врше објелодањивања везана за токове готовине. Такође, нису према захтјевима MPC JC 2–Извјештаји о новчаним токовима (пар. 59 – 62) објелодањени, заједно са коментаром руководства, у напоменама уз финансијске извјештаје значајни износи готовинских салда и салда еквивалената готовине које посједује, а који нису расположиви за коришћење од стране економског ентитета. Ово се првенствено односи на износ и природу салда чија је употреба ограничена (депозитни рачуни судова, депозити у КПЗ-има, готовина коју тужилаштва депонују код судова, привремено одузета новчана средства и др.) било да се ради о билансним или ванбилансним евиденцијама.

Препоручујемо Министарству да обезбиједи потпуну израду Биланса новчаних токова у складу са MPC JC 2 – Извјештаји о новчаним токовима (параграф 26. под а) и 59 – 62).

6.5. Ноте

Како је већ наведено у Нотама уз Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике нису дате додатне информације по основу:

- погрешних евиденција које су довеле до неусаглашеног стварног и књиговодственог стања новчаних средстава и неусаглашених салда на банковним рачунима,
- није објелодањена промјена рачуноводствених политика везаних за евиденције наведене под тачком 3. овог Извјештаја,
- није наведена нефинансијска имовина у сталним средствима која није пописана и за коју није вршен обрачун амортизације,
- нису наведене обавезе и потраживања која такође нису пописана,
- нису извршена објелодањивања везано за набавку нефинансијске имовине која није евидентирана на позицијама издатака за нефинансијску имовину
- нису објелодањене информације везано за задужење (кредит од Владе Србије) које није исказано у извршењу буџета као прилив од финансирања,
- структура неелиминисаних финансијских и обрачунских односа између буџетских јединица истог нивоа власти није објелодањена и
- нису образложене евидентне разлике у ПИБ и евиденцијама у ГКТ (анализа расположивих средстава).

Образложења ентитета

У Образложењима уз финансијске извјештаје Министарства саобраћаја и веза нису објелодањене информације о престанку рада авио компаније „SKY SRPSKA“ а.д. Бања Лука са 31.12.2012. године, као ни обавезе које су даном престанка рада остале неизмирене. Такође, нису објелодањене обавезе Министарства за покретање ликвидационог поступка код надлежног суда, као ни активности Министарства које предстоје након ликвидације предузећа.

У Образложењима уз финансијске извјештаје Министарства индустрије, енергетике и рударства нису презентоване информације о неизмиреним обавезама са 31.12.2012. године због недостатка буџетских средстава и нису објелодањене информације везане за судске спорове који се воде против Министарства и које води Министарство.

Образложења уз збирне финансијске извјештаје Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде не пружају на потпун и систематичан начин додатне

информације везане за презентоване билансне позиције у збирним Прегледима прихода, примитака, расхода и издатака, те Прегледима имовине, обавеза и извора.

Образложења уз појединачне и збирне финансијске извјештаје Министарства правде не пружају корисницима све битне информације релевантне за доношење одлука и утврђене Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор (МРС ЈС). С тим у вези, су дати налази у ревизорском извјештају Министарства правде.

У Образложењима уз финансијске извјештаје већег броја институција у надлежности Министарства просвјете и културе нису извршена довољна објављивања везана за неисправно и недовољно објављену структуру прихода, недовољна објављивања о власништву над сталном имовином, необјављивање примијењених стопа амортизације.

Образложења уз финансијске извјештаје Министарства здравља и социјалне заштите не пружају додатне информације за имовину презентовану у Прегледу имовине, обавеза и извора.

У Образложењима уз финансијске извјештаје Министарства рада и борачко-инвалидске заштите нису дате додатне информације везане за неусаглашена стања имовине на дан пописа.

Образложења уз финансијске извјештаје Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове на систематичан начин не пружају додатне информације везане за број и структуру запослених и тужбене захтјеве покренуте против Управе.

Образложења уз финансијске извјештаје Министарства трговине и туризма не дају потпуна и систематична образложења информација које су презентоване у обрасцима финансијских извјештаја.

На основу напријед наведеног Ноте уз Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике и нека Образложења уз финансијске извјештаје буџетских корисника нису у потпуности сачињени у складу са МРС ЈС 1. Презентација финансијских извјештаја, јер не садрже потпуне информација неопходне за разумијевање финансијских извјештаја.

Препоручујемо Министарству да обезбиједи сачињавање Нота уз Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике и Образложења свих буџетских корисника у складу са МРС ЈС 1. Презентација финансијских извјештаја и осталих МРС ЈС у дијелу за која се захтијевају објелодањивања (нпр. МРС ЈС 2, МРС ЈС 3, МРС ЈС 6, МРС ЈС 17 , МРС ЈС 24 и други).

Ревизорски тим

Љиљана Форца

Мирјана Радановић

Сњежана Саватић